P. o. rel. 8199 Z (2

P. o. rel. 8199 2-2

ΛΥΡΙΚΑ

ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ

ΚΥΡΙΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟΜΟΣ Β.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΙΡΜΙΝΟΥ ΔΙΔΟΤΟΥ ΥΙΩΝ.

—

1833.

7163

P. o. rel. 8199 z. 2

ΛΥΡΙΚΑ.

Bibliothèque Nationale

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ,

B

Lg. n. 5176

Bayerische
Staatsbibliothek
München

VALERIVS

ΛΥΡΙΚΑ

ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ

ΚΥΡΙΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ.

ΤΟΜΟΣ Β.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΙΡΜΙΝΟΥ ΔΙΔΟΤΟΥ ΥΙΩΝ.

—

1833.

1833.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΕΝ ΠΥΡΙΣΙΟΙΣ.

ΤΟΜΟΣ Β'

ΘΥΜΑΣΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΤΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ

ΥΛΗ

ΤΟΝ ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑ

ΜΕΓΑΝ ΠΟΣΤΕΛΝΙΚΟΝ

ΚΥΡΙΟΝ

ΙΑΚΩΒΑΚΗΝ ΡΙΖΟΝ.

Ὁ Ἔρως τῆς φιλίας μας, γλυκέ
μου Ἰακωβάκη,
Σ' ἀφιερώνει τοῦτο μου τ' ἁπλὸ
ποιηματάκι.
Ἀνάγνωσέ το ἥσυχα, κι' ἀνίσως
σὲ ἀρέσῃ,
Τὸν στέφανον τῆς ψήφου σου,
εἰπέ το νὰ φορέσῃ.

Ἂν ὅμως τὸ ἐνάντιο ἀνάξιο τὸ
χρίνεις,
Ἀμέσως ῥίξ' το 'ς τὴ φωτιὰ, καὶ
κάψ' το μὴ τ' ἀφίνεις.
Γιὰ νὰ καῇ ὁ Ἔρωτας ὁποῦ
τολμᾷ καὶ λέγει,
Ὅτι μὲ φλόγαις ἄσβυσταις τὸν
κόσμον ὅλον καίγει!

ΥΜΝΟΣ.

Ω Ἔρωτ' ἀνθηρότατε,
Γλυκὲ, καὶ ἱλαρότατε
Τοῦ κόσμου κυβερνήτη,
Ἐσέν' ὁ νοῦς, τὸ σῶμά μου,
Τὸ στῆθος καὶ τὸ στόμα μου
Λατρεύει, καὶ κηρύττει.
Ἐσὺ θεοὺς, αἰθέρια,
Οὐράνια, κι' ἀέρια
Κρατεῖς, καὶ βασιλεύεις,
Καὶ ἕως τὰ αἰώνια
Τῆς γῆς μας καταχθόνια,
Τὰ βέλη σου τοξεύεις.

Τὸ βλέμμα σου τὸ ἥμερον
Ἀπὸ τὸν κόσμον σήμερον
Στιγμὴ σχεδὸν ἂν λείψῃ,
Ὁ κόσμος ὅλος σβύνεται,
Καὶ καταντᾷ, καὶ γίνεται
Κατήφεια, καὶ θλίψη.
Ἀμίμητα τὰ κάλλη σου·
Ἡ δύναμη μεγάλη σου·
Μεγάλη σου ἡ δόξα.
Λατρεύω τὴν αἰώνιαν,
Καὶ θαυμαστήν σου πρόνοιαν,
Καὶ τ' ἄφθαρτά σου τόξα!

ΕΡΩΤΑΣ ΑΠΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ.

Ὁ Μῶμος (α) ὁ βαρύγνωμος, ὁποῦ πάντα
περιπαίζει,
Καὶ οὔτε ἄνθρωπον ποτὲ, οὔτε θεὸν
ἀρέζει!
Ὁποῦ παντοῦ τὸν οὐρανὸν, παντοῦ τὴν
γῆν σκαλίζει,
Καὶ ὅλ' ἁπλῶς αἰώνια τὰ μέμφεται,
τὰ 'γκίζει,
Μ' ἐπίπλητε, καὶ μ' ἔλεγχε μὲ τὴν
πικρή του γλῶσσα,
Γιατὶ ἐγὼ 'ς τὸν Ἔρωτα νὰ τραγου-
δήσω τόσα.

Δὲν ηὗρα τάχατ', ἔλεγε, θεὸν κανέναν
ἄλλο,
Πλέον σεμνὸν, καὶ σοβαρὸν, ἂν ἤθελα
νὰ ψάλλω;
Μὸν πρόκρινα τ' ἀνόητο παιδὶ τῆς
Ἀφροδίτης,
Κ' ἐκείνην, καὶ τὰ πάθη της, καὶ ὅλην
τὴν πομπή της;
Τέτοια πολλὰ φωνάζοντας, ἐρέθιζε μὲ
τρόπον
Τὴν Φήμην τὴν βροντόφωνην τῶν σο-
βαρῶν ἀνθρώπων,
Καὶ ὅσα τοῦτος ἔλεγεν, ἐκείνη περπα-
τοῦσεν,
Ἐδῶθ' ἐκεῖθε σάλπιζε, καὶ τὰ διαλα-
λοῦσεν.
Καὶ τέλος με κατάπεισαν, καὶ ἄλλαξα,
κ' ἐπῆρα

Τὴν Ἀθηνᾶ τὴν τρομερὴ, καὶ σοβαρὴ
'ς τὴ λύρα,
Καὶ ἄρχισα τὸ ἴσο μου σιγὰ, κ' ἐτρα-
γουδοῦσα,
Κ' εἰς τὸν βαρὺν τὰ ἆθλα της τ' ἀθά-
νατα λαλοῦσα.
Τὸ πῶς δαμάζει πάντολμα τὸν αἱμο-
φάγον Ἄρη,
Τεινάζοντας φριχτότατα τὸ στιβαρὸ
κοντάρι.
Τὸ πῶς πολέμους συγχροτεῖ! πῶς νίκαις
κατορθώνει,
Καὶ τοὺς ἀνδρείους Ἥρωας μὲ δάφναις
στεφανώνει.
Αὐτὰ, καὶ τ' ἄλλα ψάλλοντας ἡ σοβαρή
μου λύρα,
Ἀνοίγει, βλέπω, ἔξαφνα, κι' ἀνέλπιστα
ἡ θύρα,

Κ' ἐμπαίν' εὐθὺς ὁ Ἔρωτας, στρυφνὸς,
συλλογισμένος,
Σιωπηλὸς, καὶ σκυθρωπὸς, καὶ κατα-
συγχισμένος,
Καὶ ἦρθ' ἐκεῖ, ἐστάθηκε· καὶ μ' ἕνα
κρύο βλέμμα
Κυτάζοντας, μ' ἐπάγωσε 'ς ταῖς φλέβαις
μου τὸ αἷμα.
Καὶ πλέον τὸ δοξάρι του 'ς τὴν γῆν
σκληρὰ βροντῶντας,
Αὐτὰ πὰ λόγια λάλησε, πικρὰ χαμο-
γελῶντας.

§

Τί σ' ἦρθε, φίλε μάταιε, τὸν νοῦν νὰ
μεταβάλῃς;
Καὶ τοῦτα τὰ τραγούδια σου τ' ἀνούσια
νὰ ψάλῃς;

ΑΘΗΝΑ.

Πῶς ἔτυχε τὴν ἄχαρη 'ς τὴν λύρα σου
νὰ πάρῃς,
Ποῦ δὲν τὴν καταδέχθηκεν οὔτ' ὁ βοσκὸς
ὁ Πάρης (β);
Καὶ τ' εἶδες, τί ὀρέχθηκες; τί ἄρεσες,
καὶ ποιά της;
Τοιγὰρ τὴν ἀγριάδα της; ἢ τ' ἄλλα
θέλγητρά της;
Δὲν βλέπεις τὸ ἀνήμερο, καὶ μανικό της
βλέμμα,
Ποῦ στάζει ἀκατάπαυστα θανατηφόρο
αἷμα;
Ἢ τὴν λατρεύεις τάχατε, γιατὶ μ' ἀπεί-
ρους τρόπους
Φιλοτιμᾶται πάντοτε νὰ βλάφτει τοὺς
ἀνθρώπους;
Πρὶν γεννηθῇ ἀπ' τοῦ Διὸς τὸ πάγκακο
κεφάλι,

Ἐζοῦσαν ὅλ' οἱ ἄνθρωποι 'ς ἀνάπαυση μεγάλη.
Δὲν φαίνουνταν οἱ πόλεμοι, ἡ ἔχθρες, ἡ αἰτίες,
Οἱ φόν' οἱ ἀσπλαχνότατοι, καὶ ἡ λοιπές κακίες.
Ἀφοῦ πλὴν ἐγεννήθηκεν αὐτ' ἡ ἀγριωμένη,
Κι' ἀπ' τὸ κεφάλι πήδησε, φρικτὰ ἁρματωμένη,
Εὐθὺς ἀμέσως ἄρχισε, τὸ πᾶν ν' ἀνακατώνει,
Καὶ ὅλον εἰς τὸν πόλεμον τὸν κόσμον ν' ἁρματώνει.
Μετάλλευσε τὰ σίδερα μὲ τ' ἄπλαχνά της χέρια!
Καὶ κάμνοντας ἡ ἄγρια κοντάρια, καὶ μαχαίρια,

Τὰ ἔσπειρε, καὶ τὰ 'χυσε παντοῦ εἰς
κάθε τόπον,
Κ' εἰς κάθε γένος, καὶ φυλὴν, καὶ τάγμα
τῶν ἀνθρώπων.
Καὶ σὰν νὰ μ' ἦταν ἀρκετὰ αὐτὰ νὰ σᾶς
θερίζουν,
Κι' ἀπὸ τῆς γῆς τὸ πρόσωπο νὰ σᾶς
καταφανίζουν!
'Σ τὸν Τάρταρον (γ) τὸ χέρι της πα-
νοῦργα καταιβάζει,
Καὶ τὸν Πυριφλεγέθοντα (δ) (*) 'ς τὴν
γῆν τὸν ἀναιβάζει.
Διὰ νὰ καίγει βέβαια ἐκείνους, ὁποῦ δὲν
πάρῃ
Τὸ κοφτερὸ μαχαίρι της, καὶ τὸ σκληρὸ
κοντάρι.

(*) Τὸ τόπι.

Λοιπὸν ἀμέσως ἄρχισε, κ' ἐκίνησεν ἐκεῖνος
Ὁ ἄγριος, κι' ἀπάνθρωπος, κ' αἱματοφάγος θρῆνος·
Καὶ πέφτοντας μονόφορα εἰς κάθε κοινωνίαν,
Τὸν κόσμον ὅλον σήκωσε 'ς τὴν ἀλληλομαχίαν.
Καὶ πλέον ὅλες ἡ φυλές παντοῦ ξεσπαθωμένες
Σὰν Ἐριννύες (ε) ἄγριες τοῦ Ἅδη λυσσιασμένες,
Ὁρμοῦν· χτυποῦνται· σφάζονται· τὸ αἷμα τους τὸ χύνουν·
Χυμένο, καὶ ἀχνίζοντας, ἀχόρταστα τὸ πίνουν!
Ἀνάφτουν, καῖν τὰ σπήτια τους· βροντοῦν, καὶ τὰ γκρεμίζουν.

Ταῖς πολιτείαις σύῤῥιζα ἀναποδογυρί-
ζουν.
Ἁρπάζουν· σέρνουν· κυνηγοῦν· λεηλα-
τοῦν· γυμνώνουν.
Αὐτοὺς, ποῦ μείνουν ἄσφαχτοι, τοὺς δέ-
νουν, τοὺς σκλαβώνουν.
Χωρίζουν ἄκακα παιδιά! χωρίζουν θυ-
γατέραις!
Ἀπὸ πατέρας ἄθλιους, κι' ἀπὸ πικραῖς
μητέραις.
Κανέναν δὲν σπλαχνίζονται· Κανέναν
δὲν λυποῦνται.
Πῶς ἄνθρωπ' εἶναι ὅλοι τους, ποσῶς δὲν
ἐνθυμοῦνται.
Καὶ τέλος ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ τῶν κακιῶν
τὰ πλήθη.
Μὲ ἄσπλαχνα! μὲ πέτρινα! μὲ σιδερένια
στήθη

Καυχοῦνται εἰς τὰ ἔργα τους, καὶ τὰ ὀνομάτίζουν
Θριάμβους· Νίκαις· Τρόπαια· καὶ τὰ κατασαλπίζουν.
Ἰδὲ ταῖς Χάραις τῆς Θεᾶς· ἰδὲ τὰ τόσα κάλλη,
Ὁποῦ φρικτὰ τὸ στόμα σου ἐτόλμησε νὰ ψάλῃ.
Ὅσο ἐγὼ αἰώνια ἐπιθυμῶ ν' αὐξήσω
Τὸ γένος τὸ ἀνθρώπινο, καὶ νὰ τὸ βοηθήσω,
Τόσο πασχίζει πάντοτε ἡ πάγκακη ἐκείνη
Νὰ τὸ χαλνᾷ πολύτροπα, καὶ νὰ τὸ κατασβύνει.
Γι' αὐτὸ λοιπὸν μ' ἀπόῤῥιξες; γιὰ τοῦτο μὲ ἀφίνεις;

Κ' ἐκείνην, αὐθαδέστατε, τολμᾷς, καὶ
τὴν προκρίνεις;
Μὰ τ' ὄνομα τ' ἀθάνατο τῆς εὔσπλαχνης
μητρός μου,
Ὁποῦ τιμοῦν, καὶ προσκυνοῦν τὰ πέρατα
τοῦ κόσμου!
Μὰ τ' ἄφθαρτά μου ἄρματα, ὁποῦ φρικτὰ
τρομάζουν
Τὴν γῆν, καὶ τὰ οὐράνια, καὶ ὅλ' ἁπλῶς
δαμάζουν!
Μὰ ταῖς φωτιαῖς ταῖς ἄσβυσταις, μὲ
ταῖς ὁποίαις καίγω
Τὸν κόσμον ὅλον σύσσωμα, ἰδοὺ ὁποῦ σὲ
λέγω,
Ἢ τοῦτα τὰ ψαλσίματα τ' ἀπάνθρωπα
τ' ἀφίνεις,
Ἢ τώρ' ἀμέσως βέβαια σ' ἀνάφτω, καὶ
δὲν σβύνεις.

§

Εἶπεν (αὐτὰ, καὶ ἄλλαξεν εὐθὺς τὸ πρόσωπό του,
Καὶ ἄναψ' ὅλος, κ' ἔκαιγεν ἀπ' τὸν πολὺ θυμό του,
Καθὼς τὴς Αἴτνης τ' ἄσβυστα καμίνια τῶν Κυκλώπων
Τεινάζουν φλόγαις ποταμοὺς παντοῦ εἰς κάθε τόπον!
Καὶ τῶν καπνῶν τὰ σύννεφα σκοτίζουν τὸν αἰθέρα,
Καὶ νύχτα μαύρη γίνεται, καὶ σβύνεται ἡ μέρα,
Ἔτζ' ἡ φωτιές του ἔτρεχαν ἀπ' ὅλα του τὰ μέλη,
Κι' ἀπ' ὅλα του τ' ἀδάμαστα, κι' ἀνίκητά του βέλη.

Σκοτίσθηκαν τὰ μάτια μου, ἐθάμπωσε
τὸ φῶς μου.
Δὲν ἔνοιωθα ποῦ βρίσκομαι, κ' εἰς ποῖο
μέρος κόσμου.
Ἀλίμονο! ἀλίμονο! ἐκάηκα, τὸν
λέγω.
Σπλαχνίσου με τὸν ἄθλιον ἀθῶον, ποῦ
δὲν φταίγω.
Ὁ Μῶμος ὁ κατάρατος μ' ἐκείναις ταῖς
πικραῖς του!
Μ' ἐκείναις ταῖς φιδίσιαις του σκληραῖς
γλωσσοφαγαῖς του
Μ' ἐδάγκασε, μ' ἐπλήγωσε, μ' ἀνάγκασε
ν' ἀρχίσω,
Νὰ ψάλλω τοῦτα τ' ἄγρια, καὶ νὰ παρα-
λαλήσω.
Αὐτὸς ὁ αὐθαδέστατος παντοῦθε περ-
πατοῦσε,

Καὶ τέτοια λόγια βλάσφημα ἐδῶ, κ' ἐκεῖ λαλοῦσε.
Δὲν ἤῦρα τάχατ', ἔλεγε, θεὸν κανέναν ἄλλο
Πλέον σεμνὸν, καὶ σοβαρὸν, ἂν ἤθελα νὰ ψάλλω,
Μὸν πρόκρινα τ' ἀνόητο παιδὶ τῆς Ἀφροδίτης,
Κ' ἐκείνην· καὶ τὰ πάθη της, καὶ ὅλη τὴν πομπή της;
Διὰ νὰ φράξω τὸ λοιπὸν τὸ βλάσφημό του στόμα,
(Ποῦ νὰ τὸ φράξ' ὁ Τάρταρος, ὁ Χάρος, καὶ τὸ χῶμα)
Χωρὶς νὰ θέλω, ἔκλινα, καὶ πρόκρινα, κ' ἐπῆρα
Αὐτὴν τὴν μυσαρώτατην παρθένον εἰς τὴ λύρα,

Ἐγ' ὅμως πάντοτ' Ἔρωτα ἐκεῖνος ὅλος
εἶμαι,
Ποῦ ἤμουν καὶ προτήτερα, κ' αἰώνια θὰ
εἶμαι.

§

Ἀφοῦ τὸν μῶμον ἄκουσε, καὶ τὴν ἀπο-
λογίαν,
Ἀμέσως καταπράϋνεν ἀπ' τὴν πολλὴν
μανίαν.
Σὰν ὅταν πλήθη σύννεφα κατάμαυρα,
σὰν πίσσα,
Τὰ συναμπώξῃ ὁ βοριᾶς, μ' ὁρμὴ πολλὴ,
καὶ λύσσα!
Κ' ἐκεῖν' ἀστράφτουν, σχίζονται, κὶ ἀν-
άφτει ὁ ἀέρας
Τῆς βροντερῆς, καὶ τρομερῆς καὶ μαύρης
ἀτμοσφαίρας.

Κ' εὐθὺς περνοῦν τὰ σύννεφα, ὁ τρόμος
ἡμερώνει,
Κἰ ὁ οὐρανὸς ὁλόλαμπρα, κ' ἡμέρα
ξαστερώνει,
Ἔτζι κ' ἐκεῖνος ἔξαφνα εὐθὺς ἐκεῖ 'ς
τὸν τόπον
Ἡμέρωσε τὸν ἄγριον, καὶ φοβερόν του
τρόπον.
Ἡ ὄψη του γαλήνεψε, καὶ ὅλο του τὸ
σῶμα
'Σ τὸ φυσικό του ἄλλαξε τρανταφυλλέ-
νιο χρῶμα.
Καὶ τότε τέλος ἥσυχα τὴ μέση του λυ-
γίζει,
Κἰ ἀντίχρυ μου χαρούμενος, καὶ ἥμερος
καθίζει.
Κἰ ἀρχίζει σοβαρώτατα μὲ τὴν γλυκὴν
φωνή του

Αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν του, καὶ τὴν ἀπόκρισή του.

§

Ὁ Μῶμος ὁ κατήγορος, τὸ μισημένο
τέρας,
Τῆς μαύρης Νύχτας ὁ υἱός, τὸ σκότος
τῆς ἡμέρας,
Ὁ δεκαπιθαμόγλωσσος, ὁ κακοσκνιπο-
μάτης,
Τοῦ Πλάνου ὁ αὐτάδελφος, καὶ τῆς τυ-
φλῆς Ἀπάτης,
Αὐτὸς ὁ θεομίσητος ὁ ξετραχηλισμέ-
νος,
Ποῦ εἶναι ἀπ' τὸν Ὄλυμπον 'ς τὸν Ἅδην
ξωρισμένος,
Ἂς βλασφημεῖ· ἂς φλυαρεῖ· ἂς λέγει,
ὅσα θέλει·

Οὔτε ποτὲ συγχίζομαι, οὔτε ποτὲ μὲ
μέλει.
Κἰ ἂν ἔχει χίλια στόματα, καὶ μ' ὅλ'
αὐτ' ἂν φωνάζει.
Τ' αὐτί μου τὸ μακρόθυμο ποσῶς δὲν
τὸ πειράζει.
Καὶ ὅποιος εἶναι φίλος μου, ἐμένα ἂς
μιμεῖται,
Κἰ ἂς τὸν ἀφίνει νὰ λαλεῖ τὰ ὅσα προ-
αιρεῖται.
Ἂς μὴ τὸν συνερίζεται. Εἶν' ἀρκετὸς ὁ
Φθόνος
Νὰ 'κδικηθῇ τὴ γλώσσα του, καὶ νὰ τὴν
φάγῃ μόνος.
Ἐσένα ὅμως φίλε μου, τὸ στόμα μου θ'
ἀνοίξω,
Σὰν ποῖος εἶν' ὁ Ἔρωτας, καὶ πόσος νὰ
σὲ δείξω.

Καὶ τότε κρίνε μόνος σου τὸ, ποιὸς
θεὸς εἶν' ἄλλος,
Ὡσὰν ἐμένα σοβαρὸς, κ' αἰώνια με-
γάλος!

§

Ἰδὲ τὸν μέγαν οὐρανὸν, καὶ τὸν βαθὺν
αἰθέρα.
Ἰδὲ τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν, καὶ τὸν
πλατὺν ἀέρα.
Ἰδὲ παντοῦ τὰ ἔμψυχα, καὶ τ' ἄψυχα
ἐπίσης,
Ὁπόσα 'ς ταῖς ἀγκάλαις της καὶ εἶχε,
κ' ἔχ' ἡ φύσις.
Ἐγ' ὅλα τοῦτα σύσσωμα, καὶ τ' ἄπει-
ράτους μέρη
Τὰ συγκρατῶ αἰώνια μὲ τοῦτο μου τὸ
χέρι.

Δὲν εἶν' στιγμὴ παντάπασι, δὲν εἶναι
κόσμου μέρος,
Δὲν εἶναι τόπου μέγεθος, ποῦ δὲν ὁρίζ'
ὁ Ἔρως.
Καὶ διὰ τοῦτο στέκεται 'ς τὸ φυσικό του
κάλλος
Αὐτὸς ὁ πολυσύνθετος ὁ κόσμος ὁ με-
γάλος.
Ἀλλοιῶς ἐγὼ ἂν ἔλειπα, ἢ τώρ' ἂν λείψ'
ὀλίγο,
'Σ τὸ χάος τὸ ἀσύστατο τὸ πᾶν εὐθὺς
τὸ πνίγω.
Ἡ χάρ' ἡ ἀτελείωτη, ποῦ χύνετ' ἀπ'
ἐμένα,
Κρατεῖ, καὶ σφίγγει στιβαρὰ, καὶ δένει
τὸ καθένα.
Αὐτ' εἶν' ἐκείν' ἡ ἄφθαρτη, καὶ στερεὰ,
καὶ μία,

Καὶ πάντοτ' ἀμετάβλητη, κ' αἰώνια
φιλία.
Αὐτὴ καὶ τὸ μικρότατο, αὐτὴ καὶ τὸ
μεγάλο
Τὰ σπρώχνει ἀκατάπαυστα, καὶ τό 'να
σέρνει τ' ἄλλο.
Καθὼς 'ς τὸν κύκλον τοῦ χοροῦ λαλοῦν
οἱ λαλητάδες,
Τὰ ἴσια πρὸς τὸ λάλημα πηδοῦν οἱ χο-
ρευτάδες!
Ὁ κάθε ἕνας σέρνεται, καὶ σέρνει τὸν
καθένα.
Ὁ ἕνας ὅλους τοὺς τραβᾶ, καὶ ὅλοι τους
τὸν ἕνα.
Ἔτζι κ' ἐγὼ 'ς τὸ πᾶν λαλῶ, καὶ πρὸς
τὸ λάληλά μου
Γυρνοῦν ὀρθὰ τὰ κτίσματα κατὰ τὸ θέ-
λημά μου.

Οἱ ἥλιοι σέρνουν πλάνητας, κομήτας
σέρνουν χίλιους,
Κ' οἱ πλάνητες ἀντίστροφα, καὶ οἱ κομήτες ἥλιους.
Τὸ κάθε ἄστρο σέρνεται, καὶ σέρνει τὸ καθένα.
Τὸ ἕνα ὅλα τὰ τραβᾶ, καὶ ὅλα τους τὸ ἕνα.
Ἰδὲ ῥυθμὸν ἰσόῤῥοπον, στοχάσου ἁρμονίαν,
Καὶ τάξην ἀπαράβατην χωρὶς ἀνωμαλίαν.
Ποιὸς εἶδεν ἥλιον ποτὲ, ἢ πλάνητα ν' ἀλλάξῃ
'Σ τὸν γῦρον του τὸν ἄναρχον τοῦ δρόμου του τὴν τάξη;
Νὰ 'βγῇ ἀπὸ τὸ κέντρο του; ν' ἀφήσῃ
τὴν ἑστίαν;

Νὰ τρέχει ἀχαλίνωτα παντοῦ 'ς τὴν
ἀπειρίαν;
Καθὼς τὸ χέρι συγκινεῖ τὴν πέτρα 'ς τὴ
σφενδόνη,
Καὶ μὲ τὴν ἴδιαν κίνησιν καὶ σέρνει καὶ
ἀμπώνει,
Κ' ἡ πέτρα ὅλη ἐνταυτῷ καὶ μέσα, κ'
ἔξω κλίνει,
Καὶ δι' αὐτὸ βιάζεται, 'σ τὸν γύρον της
νὰ μείνῃ.
Ἔτσι τὸ χέριμου παντοῦ τὰ πάντα σφεν-
δονίζει,
Καὶ πάντοτε 'ς τοὺς γύρους τους τοὺς
ἴδιους τὰ γυρίζει.
Ὅθεν παντοῦ 'ναι ὅμοια, καὶ ἴδια 'ς τὴν
ἀράδα
Ἡ ἄργητα τῶν γύρων τους, καὶ ἡ ὀγλι-
γωράδα.

Κ' αἰώνια 'ς τὸ ἄπειρο καὶ τρέχουν, καὶ θὰ τρέχουν,
Κατὰ τὸν ἀπαράλλακτον τὸν τύπον, ὁποῦ ἔχουν.

§

Ἐγὼ βιάζω πάντοτε τὸν ἄφαντον ἀέρα.
Νὰ σέρνει ἀπ' τὸν ἥλιον ἀκτίναις κάθε μέρα,
Καὶ ἥσυχ' ἀκατάπαυστα 'ς τὴ γῆ σας νὰ ταῖς χύνει,
Κ' ἡ γῆ τὰ μαῦρα σπλάχνα της ν' ἀνοίγει, νὰ ταῖς πίνει.
Διὰ ἐμέν' ἀχόρταστα βυζάνει ὁ ἀέρας
Ἀχνοὺς ἀπὸ ταῖς θάλασσαις τῆς γήϊνης σφαίρας,

Καὶ οἱ ἀχνοὶ ἀντίστροφα βροχαῖς ποτάμια τρέχουν,
Κἰ ἀπὸ τὰ ὕψη πέφτοντας, τῆς γῆς τὴν ὄψην βρέχουν.
Ἢ ἔξαφνα πυκνώνονται, πετρώνονται, καὶ πήζουν,
Καὶ χαλαζώνουν ἄλλοτε, καὶ ἄλλοτε χιονίζουν.
Ἐγὼ βροντῶ 'ς τὰ σύννεφα, κἰ ἀστράφτω 'ς τὸν ἀέρα,
Κἰ ἀστροπελέκια φλογερὰ χτυπῶ 'ς τὴν ἀτμοσφαίρα.
Ἐγ' ὅλα τ' ἄλλ' ἀέρια κοντολογῆς τὰ κάμνω
Χωρὶς ποτὲ παντάπασι 'ς τὰ ἔργα ν' ἀποκάμνω.

§

Ποῦ εἶν' αὐτὸς ὁ βάσκανος! ὁ Μῶμος
καὶ δὲν βλέπει
Αὐτὰ τὰ μεγαλεῖα μου τὰ τόσα, καθὼς
πρέπει;
Ποῖος θεὸς Ὀλύμπιος 'μπορεῖ ν' ἀπο-
κοτήσῃ
Τὸν ἑαυτόν του πάντολμα μ' ἐμένα νὰ
μετρήσῃ;
Ἢ ποιὸς, εἰπέ με, φίλε μου, μὲ ὅλη του
τὴ χάρη
Δὲν τρέμει τὸ φρικτότατο αὐτό μου τὸ
δοξάρι;
Αὐτὸ τὸ δοξαράκι μου τὸν Δία τὸν
βιάζει
Γιὰ νὰ μεταμορφώνεται, καὶ σχήματα
ν' ἀλλάζει.

Νὰ παραιτεῖ τὸν κεραυνὸν, νὰ ῥίχνει
τὴν Αἰγίδα (ζ),
Καὶ κύκνος ἄσπρος νὰ πετᾷ 'ς τὴ Λά-
καινα τὴ Λήδα (η).
Ἢ ταῦρος νὰ μορφώνεται, καὶ νὰ ὁρμᾷ
κατόπι
'Σ τὴν κόρην τοῦ Ἀγήνορα τὴν εὔμορφη
Εὐρώπη (θ).
Ἢ σὰν βροχὴ χρυσὴ λεπτὴ ψιλὰ ψιλὰ
νὰ τρέχει,
Καὶ τῆς Δανάης (ι) τ' ἄπαλὰ τὰ στήθη
νὰ τὰ βρέχει,
Ἢ τέλος τραγοσάτυρος μὲ κέρατα νὰ
γένῃ,
Καὶ εἰς τὴν Ἀντιώπη του κρυφὰ νὰ κα-
ταβαίνει.
Ποιὸς ἄραγε τὸν Πλούτωνα τὸν ἄγριον
κεντρώνει,

Νὰ κλέφτει μὲς τὸν Τάρταρον τὴν κόρη
Περσεφόνη (κ);
Αὐτὸ μονάχο τοὺς θεοὺς! αὐτ' ὅλους τοὺς
δαμάζει,
Καθὼς παντοῦ ὁ Ὄλυμπος, κὶ ὁ Ἅδης
τὸ φωνάζει.

§

Λοιπὸν ἀπ' τὰ οὐράνια 'ς τὴν γῆν ἂς
καταιβοῦμε,
Κ' ἐδῶ τὰ μεγαλεῖα μου τ' ἀθάνατ' ἂς
ἰδοῦμε.
Σήκωσε τώρα, κὶ ἄνοιξε τὰ μάτια σου,
καὶ θόρει
Αὐτοὺς τοὺς πύργους τῶν πετρῶν, ὁποῦ
τοὺς λέγουν ὄρη,
Ποῦ ἔχουν εἰς τὴν ἄβυσσον στημέναις
ταῖς ποδιαῖς τους,

Καὶ 'ς τ' οὐρανοῦ τὰ σύννεφα χτυποῦν
ἡ κορυφές τους.
Καταίβα μὲς τὰ σπλάχνα τους τὰ κα-
τατειλιγμένα,
Καὶ σκάλισέτα εὔμορφα, κ' ἰδέτ' ἀπ'
ἕνα ἕνα.
Ἰδὲ παντοῦ ταῖς φλέβαις τους, ἰδὲ ταῖς
ἀρτηρίαις,
Καὶ βλέπε τῶν πλασμάτων μου ταῖς
τόσαις ἀπειρίαις.
Στοχάσου πῶς τὰ ἄφαντα ἐκεῖνα σωμα-
τάκια,
Μὲ ὅλα τὰ διάφορα μικρά τους σχημα-
τάκια,
Ἀπ' τὴν φιλίαν σπρόχνονται, καὶ σέρ-
νονται μὲ βίαν,
Καὶ πλάθουν τῶν μετάλλων σας τὴν τό-
σην ἀπειρίαν.

Πῶς ἀπὸ μίαν δύναμην ἐρωτικὴν ἀρ-
χίζουν,
Καὶ τόσα γένη ἄπειρα, καὶ εἴδη σχη-
ματίζουν.

Τὰ μὲν ῥευστὰ, τὰ δὲ πηκτὰ, μὲ τόση
συμμετρία,
Μὲ ἄπειραις ποιότηταις, καὶ χρώματα
μυρία.

Τὸ ἕνα πλάθεται πυρὸ, τὸ ἄλλο ἁρμε-
ρίζει,

Τὸ ἄλλο γίνεται στυφό! Γλυκό! ἢ καὶ
ξυνίζει.

Στοχάσου! τοῦτο βάφεται μὲ γαλανὴ
ἀσπράδα,
Κ' ἐκεῖνο χρωματίζεται μὲ σκοτεινὴ
μαυράδα.

Τὸ ἄλλο δείχνει κύτρινο, τὸ ἄλλο πρα-
σινίζει,

Τὸ ἄλλο φαίνετ' ἄλυκο, καὶ τ' ἄλλο
κοκκινίζει.
Καὶ τ' ἄλλ' ἀλλοιῶς, κὶ ἀλλοιώτικα κατὰ
τὴν θέλησήν μου
Σ τὴν φύσην σχηματίζονται ἀπὸ τὴν
δύναμήν μου.
Ἂν θέλεις, δάφνης φόρεσε ἀνθόπλεκτη
κορώνα,
Ἀναίβ' ἀπάν' 'ς τὸν Παρνασὸν (μ), κὶ
ἀπάν' 'ς τὸν Ἑλικῶνα (ν),
Προσκάλεσε ταῖς ψάλτραις μου ταῖς Μού-
σαις, νὰ προβάλουν.
Εἰπέ ταις μὲ τὴ λύρα τους αὐτὰ νὰ σὲ
τα ψάλλουν,
Καὶ ἄκουσε πλατύτερα, τὶ τάχα κατ-
ορθώνει
Εἰς τὰ βουνὰ ὁ Ἔρωτας, κ' ἡ δύναμή
του μόνη.

§

Τώρα ὀρθὰ τὸ μάτι σου ἀπ' τῶν βουνῶν
τὰ ὕψη
'Σ τῆς γῆς αὐτῆς τὸ πρόσωπο γυρίζον-
τας, ἂς σκύψη,
Καὶ ἂς περιεργάζεται παντοῦ ταῖς πε-
διάδαις,
Τοὺς λόφους τοὺς πολύσχημους, καὶ ταῖς
βαθυαῖς κοιλάδαις.
Θορεῖς αὐτὴν τὴν πράσσινην, καὶ ἀν-
θηρὴν εἰκόνα,
Ποῦ πάντ' ἀνανεώνεται κατόπ' ἀπ' τὸν
χειμῶνα;
Τὰ δένδρα τὰ πολύφυλλα, τὰ χόρτα τ'
ἁπλωμένα,
Πῦ τώρα μὲς τὴν ἄνοιξη μὲ τ' ἄνθ' εἶν'
κεντημένα;

Ἰδέτα, πῶς οἱ Ζέφυροι σιγὰ σιγὰ τὰ
ἀγγίζουν,
Κ' ἐκεῖνα κυματίζοντας, μὲ ἁρμονίαν
τρύζουν.
Ἰδὲς, πῶς ἀποπάνωθεν συχνογλυστροῦν
ἡ αὔρες,
Καὶ συγχερνοῦν τὸν ἥλιον, καὶ ταῖς πυ-
ραῖς του λαύραις.
Γνωρίζεις ποιὸς ζωγράφισε τὸ μέγα
τοῦτο κάλλος;
Ἐγὼ ἀφεύκτως βέβαια ὁ Ἔρως, κι' ὄχι
ἄλλος.
Βλέπεις αὐτὸ τὸ ἄφθαρτο, καὶ φλογερὸ
δοξάρι;
Καὶ τοῦτο τὸ ἀδάμαστο, κι' ἀνίκητο
κονταρι;
Μ' αὐτὰ τὰ δυώμου ὄργανα τὴν ἄνοιξη
ἀρχίζω,

Κ' εὐθὺς τῆς γῆς τὸ πρόσωπο παντοῦ τὸ
ζωγραφίζω.
Πετῶ 'ς ταῖς ῥίζαις τῶν φυτῶν, καὶ τὸ
δοξάρι πιάνω,
Καὶ βάνω τὴ σαΐτα μου 'ς τὴν κόρδα
του ἀπάνω.
Καὶ σέρνοντάς την ἥσυχα, ἐδῶ κ' ἐκεῖ
σκοπεύω,
Καὶ κάθε ῥίζαν πάντοτε ταΐσια σαϊ-
τεύω.
Καὶ πλέον ἡ πολύπλοκες ἡ ῥίζες πλη-
γομένες,
Κἰ ἀπὸ ταῖς φλόγαις τῆς πληγῆς παντοῦ
καταναμμένες
Διψοῦν, βυζάνουν, καὶ ῥουφοῦν μ' ὁρμὴν,
κ' ἐπιθυμίαν
Ἀπὸ παντοῦ ἀχόρταστα τῆς γῆς τὴν
ὑγρασίαν.

Ἡ ὑγρασία ὕστερα 'ς ταῖς φλέβαις τους
συρμένη,
Ἀπὸ πολλοὺς λαβύρινθους 'ς ταῖς ἄκραις
ἀναιβαίνει,
Καὶ πλάθει τ' ἀπειρόχρωμα λουλούδια,
καὶ τὰ φύλλα
Εἰς τὰ φυτὰ τὰ κάρπιμα, κ' εἰς τ' ἄκαρπα
τὰ ξύλα.
Ἰδὲ λοιπὸν ἡ γῆϊνη πρασσινωπὴ εἰ-
κόνα
Μὲ ποῖον τρόπον βάφεται εἰς ὅλον τὸν
αἰῶνα.
Καὶ ὅσ' ὁ Κρόνος (ξ) ὁ ἐχθρὸς μὲ τὸ
δρεπάνι ξύνει
Αὐταῖς τῆς γῆς ταῖς ζωγραφιαῖς, καὶ
πάντοτε ταῖς σβύνει,
Τόσο κ' ἐγὼ ἀκούραστα μὲ τὸν σοφόν
μου τρόπον

Αἰώνια ’ς τὸ πεῖσμα του ταῖς βάνω εἰς
τὸν τόπον.
Ἀλλ’ ἐπειδὴ ὁ πάγκακος, κ’ ἐπίβουλος
πασχίζει
Τοὺς κόπους μ’ ὅλους σύῤῥιζα νὰ τοὺς
καταθερίζει,
Ἐγὼ σοφὰ προνόησα, κ’ ἐφύτρωσα τὸν
σπόρον,
Καὶ τοῦτον τὸν διόρισα εἰς ταῖς ὁρμαῖς
του ὅρον.
Αὐτὸς τῶν δένδρων, καὶ φυτῶν τὸ ἔμ-
βρυο τὸ ἔχει,
Κἰ ἀπ’ ταῖς κρυφαῖς ἐπιβουλαῖς τοῦ Κρό-
νου τὸ προσέχει.
Καὶ ἄκουσε τὴν τέχνην μου τὸ πόθεν,
πῶς ἀρχίζω,
Καὶ πλάθοντας τὸ ἔμβρυο, τὸν σπόρον
σχηματίζω.

Ἔχω φυτὰ ἀρσενικὰ, καὶ θηλυκὰ πλα-
σμένα,
Καὶ ἄλλα Ἑρμαφρόδιτα 'ς τὸ γένος ἑνω-
μένα,
Καὶ ὅλα ἔχουν 'ς τ' ἄνθη τους τὰ σπερ-
μογόνα μέλη
Ὀργανισμένα, κ' ἕτοιμα εἰς τ' ἄφευκτά
μου τέλη.
Τὰ πρῶτα ἔχουν δηλαδὴ τὰ μέρη χω-
ρισμένα,
Ἀρσενικὰ, ἢ θηλυκὰ 'ς τὸ εἶδος τους
καθένα.
Ἀλλὰ τὰ Ἑρμαφρόδιτα εἶν' ὅλα φορτω-
μένα
Μ' ἀρσενικὰ, καὶ θηλυκὰ μαζὴ κατοι-
κημένα.
Ἀφοῦ λοιπὸν αὐτὰ τὰ δυὼ μὲς τ' ἄνθη
ὡριμάσουν,

Καὶ εἰς τὴν ἥβην τους ἐρθοῦν, κ' εἰς τὴν
ἀκμήν τους φθάσουν,
Ἐγὼ μὲ τὸ κοντάρι μου ὁρμῶ, καὶ τ'
ἀγκυλώνω,
Κ' εἰς τὸν γλυκὸν Ὑμέναιον (ο) ἀμέσως
τ' ἀνταμώνω.
Καὶ τότ' ἐκεῖ 'ς τὸν ὀργασμὸν τ' ἀρσε-
νικὸ γυρίζει,
Τὴν σκάνην τὴν σπερματικὴν 'ς τὸ θη-
λυκὸ σκορπίζει,
Καὶ γίνεται ἡ σύλληψη τοῦ τρυφεροῦ
ἐμβρύου,
Καὶ σπόρος σχηματίζεται τοῦ εἴδους τοῦ
ὁμοίου.

§

Τώρ' ἀπεδῶ προβαίνοντας, ἀλλοῦ ἂς
μεταβοῦμε,

Καὶ τ' ἄλλα μου τὰ θαύματα προσεκτικ'
ἂς ἰδοῦμε.
Κυττάζεις κάποια σώματα πλασμένα 'ς
ἄλλον τρόπον,
Ποῦ τρέχουν ἀκατάπαυστα ἀπ' ἕναν 'ς
ἄλλον τόπον;
Αὐτὰ λοιπὸν τὰ μὲν πετοῦν, καὶ τὸν
ἀέρα σχίζουν,
Καὶ λάμνοντας μὲ τὰ φτερὰ, 'ς τὰ ὕψη
ἁρμενίζουν.
Ἄλλα δὲ πάλε περπατοῦν 'ς τὴν γῆν
ἀπάνω μόνον,
Πυκνὰ συναντηλλάζοντας τῶν ποδαριῶν
τὸν κλόνον.
Καὶ ἄλλα ἕρποντας, γλυστροῦν, καὶ σέρ-
νονται 'ς τὸ χῶμα,

Σημ. Ἑρμαφρόδ. ἀρσενικοθήλυκον. Ἐδάφ. 45.

Κινῶντας, καὶ τινάζοντας τ' ἀστύλωτό
τους σῶμα.
Καὶ ἄλλα τέλος κολυμποῦν, ἀφοῦ ἡ γῆ
ἐστάθη,
Εἰς τῶν λιμνῶν, καὶ ποταμῶν, καὶ θα-
λασσῶν τὰ βάθη.
Ἰδὲ παντοῦ τὸ πλῆθος τους, τὸ μέγεθος,
τὸ σχῆμα,
Καὶ ὅλ' ἁπλῶς τὰ εἴδη τους εἰς κάθε
τόπου κλίμα.
Εἰπέ με, τί σὲ φαίνονται; τάχ' ἄραγε
δὲν φρίττει
Ὁ νοῦς σου, μεγαλύνοντας τὸν θαυμα-
στὸν τεχνίτη;
Τίνος εἶν' ἔργα ὅλ' αὐτὰ; καὶ ποιὸς τὰ
σχηματίζει;
Καὶ ποῖος, ὅταν χάνονται, εὐθὺς τ'
ἀναχαινίζει;

Ὅλα μὲ στόματ' ἄπειρα βοοῦν εἰς κάθε
μέρος,
Πῶς τούτων ὅλων αἴτιος, καὶ πλάστης
εἶν' ὁ Ἔρως.
Ἐγὼ ἀπ' τὸν ἐλέφαντα τὸν μέγαν ἀρχι-
νῶντας,
Καὶ ἕως τὸν μικρότατον τὸν ψύλλον
καταντῶντας!
Ἀπὸ ταῖς γιγαντόσωμαις ταῖς φάλεναις
ἐκείναις,
Καὶ ἕως ταῖς λεπτόταταις αὐταῖς ταῖς
ἀθερίναις
Τὰ συλλαμβάνω, τὰ γεννῶ, τὰ θρέφω,
τὰ βυζάνω,
Καὶ τ' ἀναθρέφω πρόθυμα, ἕως ὁποῦ τ'
αὐξάνω.
Καὶ τότε πλέον κάθομαι, καὶ τὸ δοξάρ'
ἁρπάζω,

Κ' εἰς ὅλα λαύραις, καὶ φωτιαῖς, κρυφὰ κρυφὰ τινάζω.
Κ' ἐκεῖν' ἀπὸ ταῖς φλόγαις μου, σὰν θειάφι, ἀναμμένα,
Ἀρσενικὰ, καὶ θηλυκὰ ὁρμοῦν ζευγαρωμένα,
Καὶ μεταδίδουν ταῖς φωτιᾶις, καὶ ταῖς ἀντιδανείζουν,
Καὶ σβύνοντας ταῖς λαύραις τους, τὸ εἶδος τους ἀνθίζουν.
Δὲν εἶναι ζῶο ἄγριο, ἢ ἥμερο 'ς τὴ φύση,
Ὁποῦ αὐταῖς ταῖς φλόγαις μου νὰ φύγ', ἢ νὰ πηδήση.
Δὲν εἶναι ζῶο λογικὸ, ἢ ἄλογο 'ς τὴ φύση,
Ὁποῦ αὐταῖς ταῖς φλόγαις μου ποτέ του νὰ νικήση.

Ὅλα παντοῦ αἰώνια μὲ φόβον, καὶ μὲ τρόμον
Εἰς τοῦτον ὑποτάζονται τὸν φλογερόν μου νόμον.
Τὸν προσκυν' ἡ ἀνατολὴ, τὸν προσκυνεῖ ἡ δύσις,
Τὸν φρίττει, καὶ τὸν σέβεται τοῦ κόσμου ὅλ' ἡ φύσις!
Ποιὸς τάχ' ἀπὸ τὸν Ἔρωτα 'ς τὸ πᾶν θεὸς εἶν' ἄλλος
Πλέον σεμνὸς, καὶ σοβαρὸς, κ' αἰώνια μεγάλος;

§

Εἶπεν αὐτὰ, καὶ πήδησεν εὐθὺς μὲ τὸ δοξάρι,
Καὶ μ' ἄγγιξε, καὶ μ' ἔχυσε τὴν ἄφθαρτή του χάρη

Καὶ πέταξεν, ἀστράφτοντας ταῖς φλό-
γαις, καὶ τὸ φῶς του,
Κ' ἐπῆγε 'ς ταῖς γλυκύταταις ἀγκάλαις
τῆς μητρός του!

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΕΙΣ

ΤΟΝ ΑΠΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΝ ΕΡΩΤΑ.

Αὐτὸ τὸ μικρὸ ποιηματάκι, ὁποῦ ἔχει ὅλο τῆς ἐποποιΐας τὸ μέγεθος, εἶναι φυσιολογία. Ἐδῶ ψάλλει μὲ τὴν ὑψηλήν του φαντασίαν ὁ ποιητής μας ἐκείνην τὴν ἄφθαρτην δύναμιν τὴν συρτικὴν, καὶ συνθετικὴν τῶν σωμάτων· τὴν ὁποίαν ὁ δημιουργὸς εἰς ὅλα τὰ σώματα τὴν ἔδωσε. Τούτην τὴν δύναμιν ὁ Ἡσίοδος τὴν εἶπεν Ἔρωτα, ὁ Ἐμπεδοκλῆς Φιλίαν, ὁ Νέφθονας Σύρσιν, καὶ οἱ χημικοὶ Συμπάθειαν, καὶ ἄλλοι ἀλλοιῶς!

(α) Ὁ Μῶμος ἦταν θεός, υἱὸς τοῦ Ὕπνου, καὶ τῆς Νύχτας· ἀσχημότατος, μικρότατος, καὶ τ. λ. Ἄλλην δουλειὰν δὲν εἶχε, παρὰ νὰ παρατηρεῖ τὰ ἔργα τῶν θεῶν, καὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ τὰ μέμφεται, κατηγορῶντας τα, καὶ ἐλέγχοντάς τα.

(β) Ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν δώσῃ τὸ μῆλον.

(γ) Ὁ βαθύτατος, καὶ σκοτεινότατος τόπος τοῦ Ἅδη· ὅπου ἦταν οἱ Τιτᾶνες καταδικασμένοι αἰώνια.

(δ) Ποταμὸς φλόγινος τοῦ Ἅδη, ἁρμοδιώτατη μεταφορικὴ ὀνομασία τοῦ τοπιοῦ.

(ε) Ἡ Ἐριννύες ἦταν θυγατέρες τοῦ Ἅδη· ταῖς ἱστοροῦν βαστῶντας φλογεραῖς λαμπάδαις, ἀφρισμέναις σὰν λυσασμέναις, φυσῶντας φωτιαὶς ἀπο τὸ στόμα τους, καὶ ἀπὸ τὰ μάτια, ἔχοντας

ὅλο φίδια ἀντὶ τρίχες εἰς τὸ κεφάλι τους. Ἦταν δὲ ὅλες τρεῖς· Ἀληκτὼ, Μέγαιρα, καὶ Τισιφόνη.

(ζ) Αἰγίδα ἔλεγαν τὴν ἀσπίδα τοῦ Δία. Ἀφοῦ ἡ Ἀμάλθεια γίδα, ὁποῦ τὸν ἐβύζαξεν, ἐψόφησεν, αὐτὸς γδαίρνοντάς την, ἐπῆρε τὸ δέρμα της, κ' ἔνδυσε μ' αὐτὸ τὴν ἀσπίδα του. Ἀπὸ τὸ, αἰγὶς λοιπὸν, ὁποῦ δηλεῖ Ἑλληνικὰ, τὸ δέρμα τῆς γίδας, ὀνομάσθηκεν αἰγὶς ἡ ἀσπίδα.

(η) Ἰδὲ τὸ 3ο σημείωμα, Τομ. Α.

(θ) Ὁ Δίας ἔγινε ταῦρος· καὶ πηγαίνοντας εἰς τὴν Φοινίκην, ἅρπαξε τὴν Εὐρώπην, κόρην τοῦ Ἀγήνορα. Κ' ἔτζι βαστῶντας την εἰς ταῖς πλάταις του, τὴν ἔφερε, πλέοντας τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν Κρήτην.

(ι) Ὁ Ἀκρίσιος ὁ πατέρας τῆς Δανάης, ἐπειδὴ ὁ χρησμὸς τὸν εἶπεν, ὅτι ὁ

υἱὸς τῆς Δανάης θὰ τὸν ἐξώσῃ ἀπὸ τὸν θρόνον του, ἔκλεισε τὴν Δανάην ἀκόμ' ἀνύπανδρην εἰς ἕναν σιδερένιον κοιτῶνα. Πλὴν ὁ καλός σου Δίας ἔγινε χρυσὴ βροχή· καὶ πέφτοντας ἀπὸ τὴν καπνοδόχην εἰς τοὺς κόρφους της, ἐσμίχθηκε μ' αὐτὴν, κ' ἐγέννησε τὸν Περσέα.

(κ) Ἡ Ἀντιώπη ἦταν θυγατέρα τοῦ βασιλέα τῶν Θηβῶν.

(λ) Ἰδὲ τὸ 21 σημ. τοῦ Γράμματος, Τομ. Α.

(μ) Ὁ Παρνασὸς, ὁποῦ τώρα λέγεται Διάκορα, ἦταν κατοικητήριον τῶν Μουσῶν.

(ν) Καὶ ὁ Ἑλικῶνας εἶναι βουνὸν, ὁποῦ κατοικοῦσαν ἡ Μοῦσες.

(ξ) Ὁ Κρόνος ἦταν υἱὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῆς γῆς· εἶναι δὲ ὁ Χρόνος, ἤγουν ὁ καιρὸς, ὁ ὁποῖος ὅλα τὰ φθείρει. Τὸν ζωγράφιζαν φτερωτὸν, διατὶ φεύγει·

καὶ μ' ἕνα δρεπάν' εἰς τὸ χέρι, σημεῖον τῆς φθορᾶς, ὁποῦ προξενεῖ.

(ο) Ὑμέναιος ὁ θεὸς ὁ ἔφορος τοῦ γάμου. Καὶ μετωνομαστικὰ αὐτὸς ὁ γάμος.

καὶ μ' ἔχει ἀρπάν εἰς τὰ χέρια σφικτὰ τῆς φθορᾶς, ὅπου περιμένει.

(9) [illegible] Καὶ μεταμορφωμένη αὐτὸς [illegible]

[illegible]

(10) [illegible]

(11) [illegible]

(12) [illegible]

(13) Καὶ [illegible]

(14) [illegible]

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΡΑΜΑ ΗΡΩΙΚΟΝ.

Εἰς τὴν Αἰολοδωρικὴν Διάλεκτον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ

ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

Πολεμῶντας οἱ Ἕλληνες εἰς τὸν τρωϊκὸν πόλεμον, καὶ πορθῶντας τῆς Τρῳάδος τὰ παράλια, ἔτυχε, κ' αἰχμαλώτευσαν πρὸς τὰ λοιπὰ λάφυρα καὶ μίαν κόρην τ' ὄνομα Χρυσηΐδα, θυγατέρα Χρύσου τοῦ ἱερέως τοῦ θεοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Τρωϊκῆς πόλεως Χρύσας, καὶ τὴν πρόσφεραν τὸν Ἀγαμέμνονα τὸν πρώτιστον βασιλέα, καὶ στρατηγὸν ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων. Μετὰ τοῦτο δὲ ἦρθεν ὁ Χρύσης εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον, καὶ παῤῥησιαζόμενος ἔμπροσθεν τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τῆς ἑλληνικῆς βουλῆς, παρακαλοῦσε νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθοῦν, καὶ νὰ ἐλευθερώσουν τὴν θυγατέραν του, λαμβάνοντας ἀντ' αὐτῆς δῶρα, καὶ λύτρα πάμπολλα. Οἱ μὲν ἄλλοι λοιπὸν Ἕλληνες συγκατανεύοντας,

ἀποφάσισαν νὰ εἰσακουσθῇ ὁ Ἱερεύς· ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ὄχι ὅτι δὲν ἐκάμφθη μόνον, καὶ δὲν ἄκουσε ταῖς παράκλησαίς του, ἀλλὰ καὶ τὸν ὕβρισε, καὶ κακηγκακῶς τὸν ἔδιωξεν. Ὁ Χρύσης λοιπὸν λυπημένος καὶ ὑβρισμένος ἀναχωρῶντας, ἐπικαλέσθηκε τὸν Ἀπόλλωνα νὰ ἐκδικηθῇ τὴν σκληρότητα καὶ ὕβριν, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀγαμέμνων τὸν ἔκαμε. Τότε ὁ Ἀπόλλων εἰσακούοντάς τον εὐμενῶς, ἔστειλε μίαν φοβερὴν λοιμικὴν ἀσθένειαν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον, καὶ καταφάνιζε καὶ ζῶα, καὶ ἀνθρώπους ἐπίσης. Ὁ Ἀχιλλεὺς βλέποντας τὴν φθορὰν τῶν Ἑλλήνων, ὅτι ἡμέραν παρ' ἡμέραν αὔξανε, προσκαλεῖ ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν γερουσίαν, καὶ δημηγορεῖ, προβάλλοντας ἢ ν' ἀναχωρήσουν, ἢ νὰ ἐρωτήσουν μάντην τινὰ τὴν αἰτίαν αὐτῆς τῆς ἀῤῥωστιᾶς, ἂν εἶναι τάχατ' ἐκ θεοῦ, καὶ νὰ τὴν διωρθώσουν. Τότε ὁ μάντης Κάλχας, ὁ ὁποῖος ἦταν πρώτιστος Ἱερεὺς τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων, ἐσηκώθη, καὶ δημηγορῶντας, εἶπεν ὅτι τὴν ἀσθένειαν ἐκείνην ὁ Ἀπόλλων τοὺς τὴν ἔστειλεν, ὀργιζόμενος διὰ τὸν ἱερέα του Χρύσην, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀγαμέμνων ὕβρισε, καὶ δὲν

ἔστρεξε νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ τὴν κόρην του. Ὁ Ἀχιλλεὺς λοιπὸν τὸν παρακάλεσε τότε νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ, καὶ νὰ τοῦ τὴν στείλῃ, ὑποσχόμενος νὰ τὸν προσφέρῃ ἀντ' αὐτῆς καὶ αὐτὸς καὶ ὅλ' οἱ Ἕλληνες ἄλλα πλουσιώτερα, καὶ μεγαλοπρεπέστερα δῶρα.

Ὁ Ἀγαμέμνων ὑποσχέθη μὲν ὅτι θὰ τὴν ἐλευθερώσῃ, πλὴν εἶπεν, ὅτι ἀντ' ἐκείνης θὰ λάβῃ τὴν Βρυσηΐδα τὴν παλλακίδα τοῦ Ἀχιλλέως. Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς ἀκούοντας αὐτὴν τὴν παραλογίαν, τὸν ὕβρισε σκληρότατα· τὸν ἀντύβρισε καὶ ἐκεῖνος· καὶ οὕτω διαλύθηκε τὸ συμβούλιον. Ἔπειτα δὲ ὁ Ἀγαμέμνων ἀφοῦ τὴν Χρυσηΐδα ἔστειλε τὸν πατέρα της Χρύσην, ἔπεμψε τοὺς κήρυκάς του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ τὸν ἐπῆρε τὴν Βρυσηΐδα· διὰ τὸ ὁποῖον ὁ Ἀχιλλεὺς ὀργίσθη καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς Ἕλληνας· καὶ χωριζόμενος ἀπὸ τὴν συμμαχίαν τους, ἡσύχαζεν εἰς ταῖς σκηναῖς του, καὶ δὲν τοὺς ἐβοηθοῦσε παντάπασιν.

Τότε ὁ Ἕκτωρ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, καὶ ἀρχιστράτηγος ὅλων τῶν Τρωαδιτῶν, μανθάνοντας,

ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἐφοβοῦνταν, δὲν βοηθεῖ τοὺς Ἕλληνας, ἄρχισε καὶ τοὺς ἐπολεμοῦσε συχνότατα, καὶ ἡμέραν παρ' ἡμέραν ὀλέθρια τοὺς ἀφάνιζεν· ἕως τελευταῖον καταντῶντας εἰς ἄκρον κίνδυνον, ἔστειλεν ὁ Ἀγαμέμνων ἐξ ἀνάγκης εἰς τὸν Ἀχιλλέα μεσίτας τὸν Ὀδυσσέα, τὸν Φοίνικα τὸν παιδαγωγόν του, καὶ τὸν ἐξάδελφόν του Αἴαντα, τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος, νὰ τὸν παρακαλέσουν, καὶ νὰ τὸν πείσουν, ἂν εἶναι δυνατὸν, νὰ συγχωρήσῃ τὸ λάθος του, καὶ νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλ' ὅμως ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι.

Τέλος πάντων ἀφοῦ ὥρμησε μὲ τοὺς Τρῳαδίτας ὁ Ἕκτωρ, κ' ἐγκρέμισε τὸ τεῖχος (τὸ ὁποῖον πρόκτισαν οἱ Ἕλληνες ὡς φοβούμενοι τὴν ὁρμὴν τῶν Τρῳαδιτῶν), καὶ ἀφοῦ ἐμβῆκεν εἰς τὸ στρατόπεδόν τους, καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς κατασφάζει, ὁ Πάτροκλος κατάπεισε τὸν Ἀχιλλέα, καὶ τὸν ἄφησε νὰ πηγαίνῃ μὲ τοὺς Μυρμιδόνας στρατιῶτας του κατὰ τῶν Τρῳαδιτῶν· ὅπου καὶ πολεμῶντας ἐφονεύθη ἀπὸ τὸν Ἕκτορα. Μανθάνοντας δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν θάνατόν του ἀπὸ τὸν Ἀντίλοχον τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος, ὀδύρεται· καὶ τότε ἔρχεται

καὶ ὁ Ἀγαμέμνων μ' ὅλους τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς
νὰ τὸν παρηγορήσῃ, κ' ἔτζι μ' αὐτὸν φιλιόνεται.
κτλ. κτλ.

ΤΟΠΟΣ.

Τὸ δρᾶμα ὑποθέτεται εἰς τὸ παράλιον τῆς Τρῳάδος, ὅπου ἦταν ὁ ἑλληνικὸς ναύσταθμος. Καὶ ἡ μὲν Α′, καὶ Γ′, καὶ Δ′ σκηνὴ ὑποθέτεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, ἡ δὲ Β′, εἰς τὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Πίν. 67.

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπὸ Ἑλληνικὸν πρωτότυπον.

Τομ. 6.

Imp: Lith: de Girardet.

ΔΡΑΜΑ ΗΡΩΙΚΟΝ.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ, ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ, ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΑΧΙΛΛΕΩΣ, ΟΔΥΣΣΕΥΣ,
ΦΟΙΝΙΞ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ
ΑΧΙΛΛΕΩΣ, ΑΙΑΣ
Ο ΜΕΓΑΣ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ζεῦ θεὲ κεραυνοφόρε, ὁποῦ πάντα κα-
τοικεῖς
Εἰς τὸν ἄπειρον αἰθέρα, καὶ τὸν κόσμον
διοικεῖς,

Ὁποῦ σκέπεις, κ' ἐφορεύεις τὴν φιλίαν
τὴν πιστὴν,
Κ' ἐκδικεῖσαι, καὶ παιδεύεις, τὴν δολίαν,
καὶ πλαστὴν,
Ἰδὲ τούτων μου τῶν φίλων, τὴν ἀχά-
ριστην ψυχὴν,
Ἡ ὁποία τὴν πολλήν σου, ἀτιμάζει ἀνο-
χήν!
Πῶς 'ς τὴν γῆν τοὺς ὑποφέρεις, νὰ σ'
ἐμπαίζουν φανερὰ,
Κι' ἀπ' τὰ νέφη δὲν ἀστράφτεις, νὰ
τοὺς κάψῃς φλογερὰ;
Ἰδὲ πόσον ἀναισχύντως, καὶ τοὺς νόμους
σου πατοῦν,
Καὶ τοὺς φίλους, κ' εὐεργέτας, ὡς ἐχ-
θρούς των ἀπατοῦν.
Ἂν ἐγὼ μὲν ἁμαρτάνω, παίδευσέ μ' εὐ-
θὺς σκληρὰ,

Εἰ δὲ μὴ, τὴν ἀδικίαν ἐκδικήσου αὐ-
στηρά.

§

Ἐσυνέβη τῆς Ἑλένης, τῆς καλῆς ἡ ἁρ-
παγὴ,
Ἡ τῶν τόσων συμφορῶν μας, πολυστέ-
ναχτη πηγή!
Κ' ἦρθε πρέσβυς εἰς τὴν Φθίαν, ὁ στο-
μύλος Ὀδυσσεὺς,
Ὁ πολύτροπος ἐκεῖνος, τῆς Ἰθάκης βα-
σιλεύς.
Κι' ἀπὸ μέρος τοῦ Ἀτρείδου, προσκαλεῖ
τὸν ποθητὸν,
Καὶ γενναῖων μου πατέρα, κατὰ τῶν
Τρῳαδιτῶν.
Ὁ πατέρας μου δὲ ὅμως, ὡσὰν γέρος
ἀσθενὴς,

Παραιτήθη, κἂν καὶ ἦταν, φυσικὰ φι-
λογενής.
(Κ' ἴσως ἤξευρε προστούτοις, καὶ τὰ
ἤθη τὰ πλαστὰ,
Καὶ τοὺς δόλους τοῦ κακίστου, Ἀγα-
μέμνονος σωστά).
Ἀλλ' ἐγὼ (καὶ ἂς μὴν εἶχα, σπλάγχνα
τόσον φιλικὰ,
Δι' ἀνθρώπους κακαβούλους, καὶ κακούρ-
γους φυσικά.)
Ἐγὼ λέγω εἰς τοὺς πόδας, τοῦ πατρός
μ' ἐλεεινῶς,
Πέφτω μόνος, μεσιτεύω, κ' ἱκετεύω τα-
πεινῶς.
Μὴ θελήσῃς, εἶπα, πάτερ, τὴν φιλίαν
ν' ἀρνηθῇς,
Τοῦ καλοῦ σου τούτου φίλου, μήπως
καὶ κατακριθῇς.

Δὲν εἶν' πρέπον ν' ἀποβάλῃς, ἕναν φίλον σου σκληρὰ,
Ὅταν τύχῃ κ' ὑποπέσῃ, εἰς ἀνάγκην λυπηρά.
Ποῦ, καὶ πῶς λοιπὸν θὰ δείξῃς, ὅτι εἶσ' ἀληθινὸς,
Τῆς πιστῆς φιλίας λάτρης, κ' εἰς τοὺς φίλους σου κοινός;
(Τότε κρίνομεν τὸν φίλον καθαρὸν, καὶ ἀληθῆ,
Ὅταν τρέχ' εἰς τὴν ἀνάγκην, καὶ θερμῶς μᾶς βοηθῇ.)
Κ' ἔπειτα ὁ Ἀγαμέμνων, μόνος δὲν παρακαλεῖ,
Ἀλλ' αὐτὸ τὸ γένος ὅλον, τῶν Ἑλλήνων προσκαλεῖ.
Μὴ δεχθῇς λοιπὸν νὰ δείξῃς, κ' εἰς τὸν κόσμον νὰ φανῇς,

Ὅτι εἶσαι μόνος πάντων, φανερὰ μισο-
γενής.
Ἂν τὸ γῆρας σ' ἐμποδίζει, κ' εἶν' αἰτί'
ἀληθινὴ,
Ἡ δική μου ἡλικία, εἶν' ἀκμαία, κ'
ἱκανή.
Ὅθεν μόνος ἂν δὲν θέλεις, νὰ πηγαίνῃς
δι' αὐτὸ,
Στεῖλ' ἐμένα νὰ πηγαίνω, κ' εἶναι ὅλον
τὸ αὐτό.
Τέλος πάντων καταπείσθη, μὲ κηρύττει
ἀρχηγὸν,
Τῶν ἀνδρείων Μυρμηδόνων, καὶ τῆς μά-
χης στρατηγόν.
Καὶ μετέπειτα κινοῦμεν, ὅλ' οἱ Ἕλληνες
κοινῶς,
Κ' ἐδῶ πλέον καταντοῦμεν, εὐτυχῶς,
κ' ὑγιεινῶς.

Καθὼς ἤρθαμεν ἀμέσως, οἱ μὲν ἄλλ' εἰς
ταῖς σκηναῖς,
Ἀναπαύουνταν ἡσύχως, μὲ παντοίαις
ἡδοναῖς.
Ἐγὼ δὲ μὲ τοὺς ἀνδρείους, στρατιώτας
μου κοινῶς,
Ἔτρεχα, κ' ἐπολεμοῦσα, πανταχοῦ παν-
τοτεινῶς.
Δέκα μόνος πολιτείαις, καταπόρθησα
καλαῖς,
Καὶ λαφύρων μυριάδαις, αἰχμαλώτευσα
πολλαῖς.
Καὶ αὐτὰ τὰ λάφυρά μου, ὅλα πρόσ-
φερα σωστὰ,
Τὸν καλόν μας βασιλέα, ὡσὰν τίμιος
πιστά.
Αὐτὸς ὅμως ὡς πανοῦργος, ἐκρατοῦσε
τὰ πολλὰ,

Καὶ πολύτιμα, καὶ ὅσα, τὸν ἐφαίνουνταν
καλά.
Τὰ δὲ ἄλλα, ὅσα ἦταν καὶ ἀχρεῖα,
κ' εὐτελῆ,
Μὲ τὰ ἔδιδεν ἐμένα, ὡς τινὰ πολυ-
τελῆ.
Ἢ δὲν ἦταν τάχα πρέπον, νὰ κρατήσω
φανερὰ,
Ὅσ' ἀπόκτησα μὲ αἷμα, καὶ ἱδρῶτα θλι-
βερά;
Ἐγὼ δοῦλος του δὲν εἶμουν, παντοχοῦ
νὰ προσπαθῶ,
Δι' αὐτὸν εἰς τοὺς πολέμους, παραλόγως
νὰ χαθῶ.
Πλὴν ἀλλὰ εὐχαριστούμουν, μὰ τὴν
μόνην μου ψυχὴν,
Ἀντὶ τούτων τῶν κινδύνων, μὲ τὴν νί-
κην μοναχήν.

Τελευταῖον δὲ συνέβη, καὶ πορθῶ πολεμικῶς,
Τὴν μεγάλην πόλιν Θήβαν, τῶν Κιλίκων ὀλικῶς·
Κ' ἔτυχε πρὸς τ' ἄλλα σκύλα, δυστυχῶς νὰ πιασθῇ,
Εἰς τὴν μάχην μας ἐκείνην, Βρυσηΐς ἡ θαυμαστή·
Τὴν ὁποίαν ἐκσυμφώνου, ὅλ' οἱ Ἕλληνες κοινῶς,
Μὲ τὴν ἔδωσαν τῆς νίκης, ὡς βραβεῖον εὐμενῶς.
Τὴν ἐδέχθην τέλος πάντων, τὴν ἀγάπησα πολλὰ,
Καθὼς ὅλοι τὰ ὡραῖα, ἀγαποῦν, καὶ τὰ καλά.
(Ἐπειδ' ἦταν κατὰ πάντα, κ' εἰς τὴν γνώμην της σωστὴ,

Κ' εἰς τὸν νοῦν σωφρονεστάτη, κ' εἰς τὰ
κάλλη θαυμαστή.)
Μετὰ ταῦτα ἦρθ' ὁ Χρύσης, Ἱερεὺς ὁ
σεβαστὸς,
Κ' εὐλαβέστατος καὶ λάτρης, τοῦ Ἀπόλ-
λωνος πιστὸς,
Κ' ἔφερε μυρία δῶρα, μὲ πολλὴν χα-
ρὰν ψυχῆς,
Τὴν αἰχμάλωτήν του κόρην, νὰ λυτρώσ'
ὁ δυστυχής.
(Τῆς ὁποίας καὶ δεσπότης, ἐνταυτῷ
καὶ ἐραστὴς,
Ἦταν λέγ' ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ κακὸς αὐ-
τὸς ληστής.)
Ὁ ὁποῖος παῤῥησίᾳ, μὲ σκληρότητα
πολλὴν,
Τὸν κατύβρισεν εἰς ὅλην, τῶν Ἑλλήνων
τὴν βουλήν.

Καὶ ἀφοῦ ἐφέρθη τόσον, κατ' αὐτοῦ
ὑβριστικῶς,
Τὸν ἐδίωξεν ὑστάτως, ἀπεδῶ κακην-
κακῶς.
Ἔπειτα δὲ ὁ Ἀπόλλων, ἐθυμώθη καθ'
ἡμῶν,
Καὶ μᾶς παίδευσεν ἀμέσως, μὲ τὸν πάν-
δεινον λοιμόν.
Καὶ λοιπὸν ὁ Ἀγαμέμνων, ἐβιάσθη γε-
νικῶς,
Καὶ τὸν ἔστειλε τὴν κόρην, εἰς τὴν Χρύ-
σαν στανικῶς.
Κ' ἐπειδὴ τὴν ὑστερήθη, μὲ ἐπῆρε λη-
στρικῶς,
Τὴν δικήν μου Βρυσηΐδα, ἀφοῦ μ' ὕβρισε
κακῶς.
Ἰδὲ χάρις, ἰδὲ φίλος, ἰδὲ γνώμη θαυ-
μαστὴ,

Ἰδὲ ἄδολη φιλία, κ' εἰλικρίνεια πι-
στή!
Ποῖον ἄγριον θηρίον, ὅταν εὐεργε-
τηθῇ,
Κατ' αὐτοῦ τοῦ εὐεργέτου, ἠμπορεῖ
ν' ἀγριωθῇ;
Τῶν ἀνθρώπων πλὴν ἡ φύσις, κ' ἡ κακί'
ἀληθινὰ,
Ὅλην τὴν θηριωδίαν τῶν θηρίων ἀπερ-
νᾷ.
Τί βραδύνω; τί ματαίως; τί προσμένω
νὰ ἰδῶ;
Καὶ δὲν φεύγω τελευταῖον, συντρομώ-
τερ' ἀπεδῶ;
Ἀχιλλεῦ, ὀπίσω στρέψε, καὶ βασίλευε
ἐκεῖ,
Ὅπου ὅλον σου τὸ γένος, εὐδαιμόνως
κατοικεῖ.

Τί τοὺς θέλεις τοὺς κινδύνους; τί πο-
λέμους κυνηγεῖς;
Ῥίξε, πάτησε ταῖς νίκαις, καὶ τὸν τῦ-
φον καταγῆς.
Βασιλεὺς δὲν εἶν' ἐκεῖνος, ὁποῦ πάσχει
καὶ ποθεῖ,
Μὲ πολέμους αἱματώδεις, εἰς τὴν γῆν
νὰ ὑψωθῇ.
Ἀλλ' ἐκεῖνος ὁποῦ σώζει, κ' εὐγαρίστως
κυβερνᾷ
Τὸ βασιλειόν του ὅλον, καὶ ἡσύχως
ἀπερνᾷ.
Ὁ δὲ φίλος Ἀγαμέμνων, θὰ ἐρθῇ ποτὲ
καιρὸς,
Νὰ γνωρίσῃ πόσον ἦταν, καὶ εὐήθης
καὶ μωρός.
Καὶ θὰ κλαύσῃ, θὰ κτυπήσῃ, τὴν κακήν
του κεφαλὴν,

Τὴν ὁποίαν ἡ κακία τὴν κατάστησε θολήν.
Οὔτ' αὐτὰ ποσῶς τὰ τείχη, οὔτ' οἱ ἄλλοι ἠμποροῦν,
Νὰ φανοῦν ὑπέρμαχοί του, κἂν κοντάρια φοροῦν.
Τείχη τέτοια ὁ Ἕκτωρ, περιπαίζοντας τρυφᾷ,
Καὶ ὡς παίγνια νηπίων, τὰ πατεῖ καὶ τ' ἀψηφᾷ.
Ἕνα μόνον αὐτὸς τρέμει, καὶ θαυμάζει κ' ἐπαινεῖ
Τοὺς δὲ ἄλλους ὡς ἀνάνδρους, σωρηδὸν καταφρονεῖ.

§

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ (*).

Τί ὥρα; τί ἀθλία
Αὐτ' ἦταν δυστυχία,
Ὁπόταν 'ς τὴν Τρωάδα
Ἐμεῖς ἀπ' τὴν Ἑλλάδα
Κινήσαμεν κοινῶς.
Καὶ ἤρθαμεν εἰς τόπους
Μὲ λύπαις, καὶ μὲ κόπους
Νὰ πάσχομεν παντοῖα
Κακὰ σκληρὰ μυρία
Παντοῦ παντοτεινῶς;

(*) Αὐτὴ εἶναι ἡ διπλῆ τῶν παλαιῶν· τὴν ὁποίαν παρένειραν τόσον οἱ Τραγικοὶ, ὅσον καὶ οἱ Κωμικοὶ, ὅπου ἔπρεπε νὰ ἔμβουν νέοι ὑποκριταὶ εἰς τὴν σκηνὴν, ἢ ὅπου ὁ ὑποκριτὴς σιωποῦσεν ὀλίγον.

Πῶς ἔτυχε νὰ ζήσῃ
Ἡ Λήδα νὰ γεννήσῃ
Αὐτὴν τὴν φημισμένην,
Ἀχόλαστην Ἑλένην,
Μὲ τ' ἀσελγῆ της ἤθη;
Καὶ πλέον τόσα πλήθη
Ἐδῶ 'ς αὐτὴν τὴν γῆν
Ἐχάθηκαν ἀθλίως,
Σφαγμένοι ὀλεθρίως.
Καὶ χάνοντ' ἔτι τώρα
Σχεδὸν στιγμὴν, καὶ ὥραν
Μὲ τόσην ἀσπλαγχνίαν,
Σκληρὴν ἀπελπισίαν,
Καὶ ἄγριαν ὀργήν.

Ἀλλ' ὅλ' αὐτὰ πρὸς τ' ἄλλα
Γὰ πάθη τὰ μεγάλα,
Πρὸς ταῖς ἀχαριστίαις,
Καὶ ταῖς λοιπαῖς κακίαις

Αὐτῶν τῶν συγγενῶν,
Ἀνίσως παραβάλλω,
Ποσῶς δὲν ἀμφιβάλλω,
Τὸ πῶς ἀναλογίαν
Δὲν ἔχουν οὐδὲ μίαν
Σ' τὰ πλήθη τῶν δεινῶν.
Αὐτοὶ μᾶς κατατρέχουν,
Ἐνῷ διάλου ἔχουν
Τὸ πᾶν τῆς εὐτυχίας,
Καὶ τῆς ἀνδραγαθίας
Ἀπὸ ἐμᾶς κοινῶς.
Αὐτοὶ μᾶς κατυβρίζουν,
Κ' ἐχθρούς των μᾶς νομίζουν,
Ἐνῷ τοὺς ἀγαποῦμεν,
Καὶ τοὺς ὑπερτιμοῦμεν
Παντοῦ παντοτενῶς.
Ἀντὶ δὲ νὰ τιμήσουν,
Καὶ νὰ εὐχαριστήσουν

Τὸν Ἀχιλλέα τώρα
Μὲ χάραις καὶ μὲ δῶρα,
Τὸν ἔκαμαν νὰ φθάσῃ,
Τὴν γνώμην του νὰ χάσῃ,
Τὸν Ἅδην νὰ ζητεῖ.
Κ' εἰς ἄτοπα νὰ ῥέπει,
Νὰ μ' ἠμπορεῖ νὰ βλέπει
Κατέμπροσθεν κἀνένα,
Οὐδὲ σχεδὸν ἐμένα,
Ἀλλὰ ν' ἀναστενάζει,
Καὶ πάντα νὰ φωνάζει,
Καὶ νὰ θεοκλυτεῖ.
Ἀνίσως καὶ τολμήσω
Νὰ τὸν παρηγορήσω,
Τὸ πάθος του ἀνάφτω,
Καὶ πλέον καταβλάφτω,
Παρ' ὅτι ὠφελῶ.
Ἂν πάλιν σιωπήσω,

Καὶ πλέον τὸν ἀφήσω,
Σκληρὰ κατενοχλοῦμαι,
Θανάσιμα λυποῦμαι,
Καταμελαγχολῶ.
Κακὸν, νὰ ἔχει φίλον,
Τινὰς μὲ τόσον ζῆλον,
Κ' εἰς λύπαις νὰ τὸν βλέπει,
Νὰ τήκετ' ὡς δὲν πρέπει,
Καὶ νὰ ἀγανακτεῖ.
Νὰ μ' ἠμπορεῖ τελείως,
Τὸ πάθος κἂν μετρίως,
Ἀνίσως προσπαθήσῃ,
Νὰ τὸ ἀνακουφίσῃ,
Ἀλλὰ νὰ ἀπραχτεῖ.
Πῶς ἦταν νὰ κινήσῃ
Τὴν Θήβαν νὰ πορθήσῃ;
Πῶς ἔτυχε νὰ μείνῃ,
Ἡ Βρυσηΐς ἐκείνη;

Πῶς ἦταν ν' ἀνατείλῃ
Τοῦ οὐρανοῦ ἡ πύλη
Τὴν ὥραν τὴν σκληρήν;
Καὶ ἔτυχε κ' ὑβρίσθη,
Καὶ καταξευτελίσθη
Δι' ἕνα μόνον πάθος,
Καὶ ἔφθασεν εἰς βάθος,
Κακῶν ἀθλιωτάτων,
Παθῶν θλιβερωτάτων,
Κ' εἰς στάσιν λυπηρήν;
Θεέ μου εὐσπλαγχνίσου
Τὸν ἄνθρωπον λυπήσου,
Μὴ τύχῃ, μήπως πάθῃ
Εἰς τὰ πικρά του πάθη
Κἀνένα μανικόν.
Καὶ πλέον ἐπιφέρει,
Μὲ τ' ἄφοβόν του χέρι
Κἀνένα τελευταῖον,

Ὠμὸν καὶ ἀπευκταῖον,
Καὶ πάντολμον κακόν!

§

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ὁ Ἀχιλλεὺς, ὦ Πάτροκλε, τί κάμνει, ἢ κοιμᾶται;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἐξύπνησε καὶ κάθεται· ἀλλὰ πρὸς τί ρωτᾶτε;

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ὁ Φοίνιξ, βλέπω, ἔρχεται μ' αὐτὸν τὸν Ὀδυσσέα,
Καὶ μὲ τὸν Αἴαντα μαζή, ἐδῶ 'ς τὸν Ἀχιλλέα.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ὁ Αἴας, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς; μεγάλη ἀπορία!

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Αὐτ' εἶν' ἐξαποφάσεως, δὲν εἶν' ἀμφιβολία.

§

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ Ἀχιλλεὺς, κ' εἰπέ το μοναχός σου.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ὁ Αἴας, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ ὁ παιδαγωγός σου.

§

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τί ἔκαμαν; τί ἔτυχεν; εἰπὲ τὴν ὁμι-
λίαν.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ἔρχονται βλέπω πρὸς ἐμᾶς, μὲ τάχος
καὶ μὲ βίαν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τί τάχα εἶναι κ' ἔρχονται, τόσον πωρ-
νὸν 'ς ἐμένα;
Αὐτὸ δὲν ἔχει νόημα· λόγον σχεδὸν
κἀνένα.

§

Στοχάζομαι, δὲν ἠμπορῶ τὸ αἴτιον νὰ
εὕρω.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ἐκεῖνοι εἶν' ἐξάπαντος, τὸ πλέον δὲν
ἠξεύρω.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Μήπως καὶ μᾶς τοὺς ἔστειλαν, μὲ τέ-
τοιαν ἐλπίδα
Νὰ πάρουν ἄλλην δεύτερην, καμμίαν
Βρυσηΐδα;
Αὐτὸς ἀφεύκτως ἔχασε, τὸν νοῦν του
ἂν θελήσῃ
Καὶ ἐκδευτέρου τίποτε, ν' ἁρπάξ' ἢ νὰ
ζητήσῃ·
Δὲν εἶμ' ἐγὼ ἀνόητος, ἂς μὴ θαρρεῖ
ἐμένα
Καὶ δεύτερα 'ς τοὺς λόγους του, νὰ κλί-
νω τὸν αὐχένα.

§

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Σᾶς προσκυνοῦμεν, Ἀχιλλεῦ, καὶ σᾶς παρακαλοῦμεν.
Μὴ πειραχθῆτε, ἂν πολλὰ πωρνὸν σᾶς ἐνοχλοῦμεν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὦ φίλοι! καλῶς ἤρθετε, καὶ ἀντιπροσκυνῶ σας,
Καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἐρχομὸν, πολλὰ εὐχαριστῶ σας.
Πλὴν τ' ἦταν; καὶ πῶς ἔτυχε, νὰ μὲ ἐνθυμηθῆτε;
Καὶ μάλιστα νὰ ἔρθετε, πωρνὸν νὰ μὲ ἰδῆτε;
Ἐγὼ μὲν ὑποπτεύθηκα, πῶς ἴσως μὲ μισεῖτε,

Καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἤρθετε, νὰ μὲ ἐπισκεφθῆτε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Μᾶς ἀδικεῖς, ὦ Ἀχιλλεῦ, καὶ ἔχεις πολὺ λάθος,
Ἂν λέγεις πῶς δὲν ἤρθαμεν, διὰ κανένα πάθος.
Ἐσὺ γνωρίζεις καθαρὰ, χωρὶς νὰ σὲ εἰποῦμεν,
Τὸ πόσον σὲ σεβόμεσθε, καὶ πόσον σ' ἀγαποῦμεν.
Κ' εἶναι λοιπὸν ἀνάρμοστον, νὰ ἔχεις ὑποψίαν
Εἰς τὴν ἀρχαίαν μας αὐτὴν, καὶ ἄδολην φιλίαν.
Ὁ Ἀγαμέμνων ἂν ποθεῖ, νὰ εἶναι συγχισμένος,

Ἄλλος εἰς τοῦτο παντελῶς, δὲν εἶναι
βιασμένος.
Ἴδιον δούλων εἶν' αὐτὸ, καὶ ὄχι ἐλευ-
θέρων,
Καὶ ἐλευθέρων μάλιστα, ὀλίγον σοφω-
τέρων.
Οἱ δοῦλοι μόνον χρεωστοῦν τῶν δεσπο-
τῶν τὰ πάθη,
Ν' ἀκολουθοῦν λατρεύωντας, ὡς ἀρεταῖς
τὰ λάθη.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ποῖον λοιπὸν τὸ αἴτιον τῆς ἀλησμο-
νησίας;
Ἢ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἄκρας ἀμε-
λείας;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Δὲν εἶν' ἀμέλεια ποσῶς, ἀλλ' εἶναι δυσ-
τυχία.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Μήπως σᾶς ἔτυχε κ' ἐσᾶς, καμμία ἀδι-
κία;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ὁ κίνδυνος, ὦ Ἀχιλλεῦ, καὶ ἡ ἀνησυ-
χία
Μᾶς ἔφερεν εἰς ἄπειρα, κακὰ τηαλη-
θεία.
Οὐδὲ νὰ φάγωμεν σχεδὸν, οὐδὲ νὰ κοι-
μηθοῦμεν
Ὀλίγον κἂν τουλάχιστον, πῶς δὲν
ἠμποροῦμεν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀλλ' ἄραγε τὸ τεῖχος σας οἰκοδομήθ' εἰς
μάτην;
Καὶ πλέον εἰς ἀπόνοιαν ἐφθάσετε ἐσχά-
την;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Εἰς τόσην ἤρθαμεν ἀκμὴν, τηαληθείᾳ τώρα,
Ὥστε κατατρομάζομεν, ἁπλῶς στιγμὴν καὶ ὥρα.

Δὲν ἐξεύρω τ' εἶναι, τί νὰ πῶ; ὁ Ζεὺς τί τάχατ' ἔχει;
Ὡς χθὲς ὑπερασπίζουνταν, καὶ τώρα κατατρέχει.

Πολ' εἶναι ἀλλοπρόσαλλος, καὶ πάντοτε ἀλλάζει,
Πρῶτον ὑψώνει, κ' ἔπειτα εὐθὺς καταβιβάζει.

Δὲν ἠμπορῶ παντάπασιν, αὐτὴν τὴν ἀστασίαν
Νὰ ἐννοήσω τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν παραλογίαν.

Bayerische Staatsbibliothek München

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Πολλὰ λανθάνεις, Ὀδυσσεῦ, ὁ Ζεὺς ποτὲ
δὲν σφάλλει.
Καὶ τοῦτο εἶν' ἀσέβεια, τινὰς ἂν ἀμ-
φιβάλλει.
Ὁ βασιλεύς σας ὁ καλὸς, τῶν τόσων
συμφορῶν σας
Εἶν' αἴτιος ἐξάπαντος, καὶ τῶν πολλῶν
κακῶν σας
Τῶν βασιλέων πάντοτε, τῶν ἀσεβῶν
τὰ ἤθη
Ἀναντιῤῥήτως προξενοῦν, τὰ πάθη εἰς
τὰ πλήθη.
Ἀλλὰ κ' ἐκεῖνον ἔφθασε, λοιπὸν ἡ θεία
δίκη.
Καὶ χαίρω, καὶ εὐφραίνομαι, ὁποῦ τὸν
κατατήκει.

Πλὴν ἂς ἀφήσωμεν αὐτὴν, τὴν ἀκαιρο-
λογίαν,
Παρακαλῶ, ὁρκίζω σας, τὴν μόνην μας
φιλίαν.
Καὶ φέρε, φίλε Πάτροκλε, καὶ κέρνα νὰ
τιμήσω
Αὐτοὺς τοὺς μόνους φίλους μου, καὶ νὰ
φιλοξενήσω.
Κ' ἑτοίμασε καὶ τράπεζαν, εὐθὺς δαψι-
λεστάτως
Νὰ τοὺς φιλέψω σήμερον, καὶ νὰ χαρῶ
ἐσχάτως.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Εὐχαριστοῦμεν, Ἀχιλλεῦ, τιμῆς δὲν εἶναι
χρεία,
Εἶναι χαιρὸς καὶ ἄλλοτε, ἂν μόνον εἶν'
ὑγεία.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Δὲν εἶναι ἄλλως, Ὀδυσσεῦ, ἐγὼ, θ' ἀνα-
χωρήσω,
Κ' ἔχω σκοπὸν μεθαύριον, ἀφεύκτως νὰ
κινήσω.
Λοιπὸν ἀνίσως βέβαια, ἐσεῖς δὲν μὲ μι-
σεῖτε,
Ἐξάπαντος καθήσετε, 'ς ἐμένα νὰ γευ-
θῆτε.
Ποῖος ἠξεύρ' εἰς τὸ ἑξῆς, ἂν τάχ' ἀξιω-
θοῦμεν
Ποτὲ τὸ νὰ συμφάγωμεν, καὶ νὰ συνευ-
φρανθοῦμεν;
Δὲν σᾶς ἀφίνω τὸ λοιπὸν, ἐδῶ θὰ σᾶς
κρατήσω,
Νὰ σᾶς ἰδῶ, καὶ ν' ἀσπασθῶ, καὶ ν'
ἀποχαιρετήσω.

Bayerische Staatsbibliothek München

ΑΙΑΣ.

Αὐτὸ ποτὲ δὲν ἔλπιζα, ν' ἀκούσω τε-
λευταῖον,
Τὸ τόσον εἰς τοὺς φίλους σου, πικρὸν
καὶ ἀπευκταῖον.
Καὶ ὑποφέρεις, Ἀχιλλεῦ, λοιπὸν ν' ἀνα-
χωρήσῃς,
Καὶ ὅλους σου τοὺς συγγενεῖς, καὶ φί-
λους νὰ ἀφήσῃς;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Φίλτατε Αἶα, σᾶς πονῶ, καὶ σᾶς κατα-
λυποῦμαι,
Πλὴν τί νὰ κάμω λέγεμε, ἐνῷ κατα-
φρονοῦμαι;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Παρακαλῶ σε, Ἀχιλλεῦ, καὶ δός με νὰ
λαλήσω

Τὴν φιλικήν σου ἄδειαν, καὶ νὰ σὲ ὁμι-
λήσω.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Εἶν' περιττὴ ἡ ἄδεια, ὦ Ὀδυσσεῦ, 'ς
ἐσένα.
Αὐτὸ ἀπ' ἄλλους ζήτησε, καὶ ὄχι ἀπ'
ἐμένα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐμεῖς, ὦ φίλε Ἀχιλλεῦ (καὶ μὰ τὴν
κεφαλήν σου!),
Κατάκαρδα λυπούμεσθε, τὴν καταφρό-
νησίν σου.
Ποῖος ποτὲ τὸν φίλον του, ἐνῷ κατα-
φρονεῖται,
Δὲν τὸν πονεῖ θανάσιμα; δὲν τὸν κατα-
λυπεῖται;

Καὶ πάλιν ποιὸς δὲν χαίρεται, τὸν φίλον
ὅταν βλέπει,
Πῶς εὐτυχεῖ λαμπρότατα, καθὼς δι-
καίως πρέπει;
Ἀλλὰ πιστεύεις τάχατε, πῶς τοῦ θυμοῦ
τὰ βέλη
Κινοῦν ἁπλῶς τὸν ἄνθρωπον, κ' ἐκεῖ
ὁποῦ δὲν θέλει;
Αὐτὸ κοινῶς τὸ πάσχομεν, καὶ τὸ πα-
ρατηροῦμεν,
Καὶ θέλοντας, μὴ θέλοντας, παντοῦ τὸ
βεβαιοῦμεν.
Ὅθεν λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι, ἀκούσια πολ-
λάκις
Συγχίζονται θανάσιμα, καὶ σφάλλουν
ἀπειράκις.
Καλὸν τὸ νὰ μὴν σφάλλομεν, ποτὲ εἰς
τὴν ζωήν μας,

Πλὴν τοῦτο εἶν' ἀδύνατον, 'ς τὴν φύσιν τὴν δικήν μας.
Ἠξεύρομεν πῶς κ' οἱ Θεοὶ, πολλάκις ἁμαρτάνουν,
Κ' εἰς μάχαις ἀδιάλλακταις, βιάζονται καὶ φθάνουν.
Ὁ Ζεὺς δὲν ἐπολέμησε, καὶ τὸν πατέρα Κρόνον,
Καὶ τοὺς Τιτάνας ὕστερον, καὶ τὸν Τυφῶνα μόνον;
Ἀλλὰ ἡ Ἥρα ἡ Θεὰ, τὸν Δία δὲν συγχίζει;
Δὲν τὸν ζηλεύει πάντοτε, καὶ δὲν τὸν ὀνειδίζει;
Αὐτὸν δὲ τὸν Ἀπόλλωνα, ὁμοῦ καὶ Ποσειδῶνα
Δὲν ἔχομεν τῆς ἔριδας ψηλαφητὴν εἰκόνα;

Πόσον δὲ μᾶλλον οἱ θνητοὶ, ἐμεῖς ποτὲ
τολμοῦμεν;
Τὸ πῶς δὲν συγχιζόμεσθε, ψευδῶς νὰ
καυχηθοῦμεν;
Καθὼς τὸ σῶμ' ἀκολουθεῖ ὁ ἴσχιος
ἰδίως,
Ὁμοίως καὶ τὸν ἄνθρωπον, τὰ πάθη
αἰωνίως.
Αὐτὸ λοιπὸν ἠξεύροντας, δὲν πρέπει νὰ
μισοῦμεν
Τοὺς πταίστας μας παντάπασιν, ἀλλὰ
νὰ συμπαθοῦμεν.
Καὶ ἂν προσπίπτουν ἄδολα, καὶ μᾶς
ζητοῦν συγγνώμην,
Πρέπει κ' ἐμεῖς νὰ κλίνωμεν, μ' εὐμενε-
στάτην γνώμην.
Πολ' εἶναι ἐνδοξότερον, ὅπόταν συγ-
χωροῦμεν,

Παρ' ὅταν ὀργιζόμενοι, τινὰ ἐκδικηθοῦμεν.

Ὅτι μ' ἐκεῖνο δείχνομεν μεγάλην εὐσπλαγχνίαν,

Μὲ τοῦτο τὸ ἀνάπαλιν, πολλὴν θηριωδίαν.

Ἰδοὺ καιρὸς, ὦ Ἀχιλλεῦ, νὰ δείξης ἂν θελήσῃς,

Τὴν ἀρετὴν τοὺς Ἕλληνας, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐπίσης.

Ὁ Ἀγαμέμνων γνώρισε τὴν ἄκραν ἀδικίαν,

Τὴν ὅσην σ' ἔκαμε προχθὲς, καὶ τὴν ἀχαριστίαν.

Καὶ τώρα πλέον καὶ αὐτὸς, κ' οἱ Ἕλληνες ἐπίσης

Μεσίτας μᾶς ἀπέστειλαν, ἀνίσως μᾶς γνωρίσῃς.

Παρακαλοῦμεν τὸ λοιπὸν, νὰ κλίνῃς μὲ καρδίαν
Ἱλαρωτάτην, Ἀχιλλεῦ, σ' αὐτήν μας τὴν πρεσβείαν.
Νὰ σβύσῃς ὅλην τὴν ὀργὴν, καὶ ὅλον σου τὸ πάθος,
Νὰ παραβλέψῃς προσηνῶς, τὸ μέγατου τὸ λάθος.
Ἐμεῖς κοινῶς ἠξεύρομεν, τὸ ὅτι ἀδικήθης,
Καὶ ὅτι, ὡς δὲν ἔπρεπε, κακῶς κατα-φρονήθης.
Ἀλλ' ὅμως πλὴν ἐλπίζομεν 'ς τὴν μόνην εὐσπλαγχνίαν,
Καὶ ἄκρανσου προσήνειαν, καὶ εὐμενῆ καρδίαν.
Οἱ ἵλαροὶ, καὶ εὔσπλαγχνοι ποτὲ δὲν ἐνθυμοῦνται,

Ὁπόταν ἢ ὑβρίζονται, ἢ ἅσπλαγχν' ἀδι-
κοῦνται.
Δὲν εἶναι ἀχρειέστερον, εἰς ὅλην τὴν
κακίαν,
Οὐδὲ ἀπανθρωπότερον, ἀπ' τὴν μνησι-
κακίαν.
Κακὸς μὲν εἶν' καὶ ὁ θυμὸς, καὶ πάθος
παλαμναῖον,
Ἀλλὰ ὡς πάθος φυσικὸν, εἶν' ἴσως συγ-
γνωστέον.
Ὅθεν καὶ ὅσοι σύρονται ς αὐτὸ τὸ κα-
κὸν πάθος,
Θαῤῥῶ εἰς μετριώτερον πῶς ὑποπίπτουν
λάθος.
Αὐτὴ δὲ ὅμως ἡ ὀργὴ, καὶ ἡ μνησι-
κακία
Εἶν' ὅλη ἀνυπέρβλητη, καὶ ἄκρα ἡ κα-
κία.

Ὁ Ἀγαμέμνων, Ἀχιλλεῦ, εἶν' ἄνθρωπος
κ' ἐκεῖνος,
Δὲν εἶναι ὅμως παντελῶς ἀπάνθρωπος
καὶ κτῆνος.
Καὶ ἂν προχθὲς ἀπ' τὸν θυμὸν ἀθλίως
ἐσκοτίσθη,
Πλὴν δὲν ἐμνησικάκησε, καὶ τοῦτο
ἐγνωρίσθη.
Λοιπὸν μὴ θέλεις νὰ δειχθῇς κατώτερος
εἰς τοῦτο,
Ἐνῷ εἰς τ' ἄλλα φαίνεσαι ἀνώτερος τοσοῦτο.
Αὐτὸς προστούτοις μάλιστα, ἂν ἐπινεύσῃς τώρα,
Νὰ σὲ προσφέρῃ ὑπόσχεται λαμπρὰ μυρία δῶρα.
Καὶ ἄκουσε, παρακαλῶ, νὰ σὲ τὰ ἱστορήσω,

Κ' ἕνα πρὸς ἕν' λεπτομερῶς, νὰ τὰ ἐπα-
ριθμήσω.
« Ἑπτὰ ὡραίους τρίποδας, καὶ λέβητας
« μεγάλους
« Σὲ δίδει ἄλλους εἴκοσι, ὡραιοτάτου
« κάλλους·
« Ἑπτὰ χρυσίου τάλαντα, καὶ δώδεκα
« ὡραῖα,
« Καὶ εὐπρεπέστατ' ἄλογα, μεγάλα καὶ
« γενναῖα·
« Ἑπτὰ γυναίκαις θαυμασταῖς, ἀπ' ταῖς
« Μιτυληναίαις,
« Πολυμαθεῖς κεντήστριαις, καὶ νέαις καὶ
« ὡραίαις.
« Καὶ ἑπομένως εἰς αὐταῖς προσθέτει κο-
« ρωνίδα,
« Καὶ τὴν δικήν σου, Ἀχιλλεῦ, ὡραίαν
« Βρυσηΐδα.

Αὐτὰ σὲ δίδει τώρ' εὐθύς· ἂν ὅμως τὴν
Τρωάδα
Πορθήσωμεν, καὶ στρέψωμεν ὀπίσω 'ς
τὴν Ἑλλάδα,
Ἀπὸ ταῖς τρεῖς ταῖς κόραις του, ὁποίαν
καὶ θελήσῃς,
Νὰ σὲ τὴν δώσ' εἰς νύμφη σου, ὁπόταν
τὴν ζητήσῃς,
Νὰ σὲ προσφέρῃ ἐν ταυτῷ, καὶ προῖκα
θαυμασίαν,
Ὅσην τινὰς δὲν ἔδωκεν εἰς κόρην του
κἀμμίαν.
Ἔτι τροστούτοις καὶ ἑπτὰ μεγάλαις πο-
λιτείαις,
Ὡραίαις, καὶ πολυπληθεῖς, καὶ ὅλαις
παραλίαις·
Τὴν Ἄνθειαν, τὴν Αἴπειαν, καὶ Ἱερὰν,
κ' Ἐνώπην,

Τὴν Καρδαμήλην, ταῖς Φηραῖς, τὴν
Πήδασον κατόπιν.
Τούτων δὲ ὅλων μάρτυρες, κ' ἐγγυηταὶ
ὁμοίως,
Ἂν μᾶς δεχθῇς γινόμεσθε, καὶ τώρα κ'
αἰωνίως.
Λοιπὸν, γενναῖε Ἀχιλλεῦ, ἱλέως κατα-
πείσου,
Κ' ἐκεῖνον, καὶ τοὺς Ἕλληνας λυπήσου,
κ' εὐσπλαγχνίσου.
Κ' ἐμεῖς ἐνῷ καυχούμεσθε τὴν μόνην σου
φιλίαν,
Μὴ θέλεις νὰ γυρίσωμεν μὲ ἄπρακτην
πρεσβείαν!

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀκούσετέ με, Ὀδυσσεῦ, καὶ σᾶς ζητῶ
συγγνώμην,

Ἂν τίποτε σκληρότερον λαλήσω παρὰ
γνώμην.
Ἐγὼ ἠξεύρω κάλλιστα, πῶς τὸν θυμὸν
ἡ φύσις
Ἁπλῶς εἰς ὅλους ἔσπειρε, καὶ ἔδωκεν
ἐπίσης.
Καὶ ὅλοι 'μεῖς θυμώνομεν· πλὴν πρέπει
καὶ αἰτία
Νὰ εἶναι ὁπωσδήποτε, νὰ μᾶς κινεῖ
κἀμμία.
Ἂς εἶναι καὶ παράλογη, ἀλλὰ νὰ εἶναι
ὅμως
Δικαίως, ἤτε ἄδικα, ἐννόμως, ἢ ἀνό-
μως.
Τώρα στοχάσου τὸ λοιπὸν, καὶ κρίνε
ἐλευθέρως,
Χωρὶς νὰ κλίνεις παντελῶς, οὔτ' εἰς
κἀνένα μέρος.

Μᾶς ἔτυχεν ἡ πάνδεινη ἐκείνη ἀῤῥω-
στία,
Καθὼς ἠξεύρεις καὶ ἐσὺ, καὶ ὅλ' ἡ συμ-
μαχία.
Ὁ μάντης Κάλχας τὸ λοιπὸν, μᾶς εἶπε
πῶς τὸ πάθος
Μᾶς ἔτυχεν ἐξάπαντος ἀπὸ 'δικόν μας
λάθος·
Ὅτι τὸν Χρύσην δηλαδὴ κακῶς καὶ
ἀναξίως
Ὁ Ἀγαμέμνων ὕβρισε, καὶ ἔδιωξεν ἀθ-
λίως.
Καὶ ὅτι δὲν ἠθέλησε, τὴν κόρην του νὰ
δώσῃ,
Ἐνῷ αὐτὸς ὁ δυστυχὴς, ζητοῦσε νὰ λυ-
τρώσῃ.
Ἐγὼ λοιπὸν εὐνοϊκῶς, καὶ ὅλ' οἱ ἄλλοι
φίλοι,

Τὸν ἐπαρακαλέσαμεν νὰ τὴν ἐξαποστείλῃ.
Καὶ τὸν κατυποσχέθημεν κοινῶς ἀπὸ καρδίας,
Χάριταις ἄλλαις ἀντ' αὐτῆς τῆς χάριτος τῆς μίας.
Ἦταν αὐτὸ, παρακαλῶ, αἰτία νὰ θυμώσῃ,
Κ' ἐκεῖ θηριωδέστατα ἀμέσως ν' ἀγριώσῃ;
(Ἂν ἐρεθίζ' ἡ εὔνοια, κ' ἡ χάρις, καὶ τὰ δῶρα
Εἰς τὸν θυμὸν τὸν ἄνθρωπον, δὲν ἤξευρα ὡς τώρα.)
Ἀλλ' ἄραγε ἂν ἔδωσε καλῶς τὴν Χρυσηΐδα,
Νὰ μὲ ἁρπάξῃ ἔπρεπε, κακῶς τὴν Βρισηΐδα;

Ν' ἁρπάξω τώρα δἰ αὐτὸ κ' ἐγὼ τὴν
ἐδικήν σου
Χωρὶς κἀνένα νόημα, δὲν λέγεις 'ς τὴν
ζωήν σου;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Σὲ εἶπα, φίλτατ' Ἀχιλλεῦ, καὶ τώρα δὲ
συντόμως
Σὲ λέγω, πῶς σ' ἀδίκησεν ἐκεῖνος παρα-
νόμως.
Παρακαλοῦμεν πλὴν κοινῶς, αὐτὸ νὰ τὸ
ἀφήσῃς,
Καὶ τοὺς ἀθλίους Ἕλληνας θερμῶς νὰ
βοηθήσῃς.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Πλὴν ἔπρεπε κ' οἱ Ἕλληνες νὰ μὴ τὸ
συγχωρήσουν,

Ἂν μ' ἀγαποῦσαν, Ὀδυσσεῦ, καὶ ὄχι νὰ
τ' ἀφήσουν.
Ἐσὺ ἠξεύρεις ἀκριβῶς, καὶ ὅλ' αὐτὰ τὰ
πλήθη,
Τὸ πῶς δὲν ἔχω δόλια, καὶ πεπλασμένα
ἤθη.
Εἶμαι πολλὰ εἰλικρινὴς, μὲ καθαρὴν καρ-
δίαν,
Κ' εἰς ὅλους δείχνω ἄδολην, καὶ ἁπλα-
στην φιλίαν.
Καθὼς λοιπὸν προσφέρομαι 'ς τοὺς φί-
λους μου τιμίως,
Ἔτζι κ' ἐκεῖνοι ἀπαιτῶ νὰ φέρονται
ὁμοίως.
Κἀνένα πρᾶγμα δὲν μισῶ, ὡς τὸν δι-
πλοῦν τὸν φίλον,
Ὁποῦ ἐντὸς μὲν εἶν' ἐχθρὸς, ἐκτὸς δὲ
δείγνει ζῆλον.

Τέτοιος εἶναι, Ὀδυσσεῦ, ὁ Ἀγαμέμνων ὅλος
Ἀπὸ ποδῶν εἰς κεφαλὴν, ἀπάτη, πλάνη, δόλος.
Καθὼς καὶ τώρα προσπαθεῖ, καὶ θέλει νὰ μὲ πείσῃ,
Νὰ εὕρῃ πάλιν ὕστερον καιρὸν νὰ μὲ ὑβρίσῃ.
Πλὴν ἔτυχε καὶ ἔχομεν κ' ἐμεῖς ὀλίγην γνῶσιν,
Κἰ ὁ νοῦς μας δὲν κατάντησεν εἰς τόσην πολλὴν πτῶσιν.
Ἂν, ἐπειδ' εἶναι πρώτιστος, καὶ βασιλεὺς ἐπίσης,
Νομίζει πῶς τὸν ἔδωκε καὶ νοῦν πολὺν ἡ φύσις,
Λανθάνεται ὁ ἄθλιος, ὡς αὐτὴν τὴν φαντασίαν,

Καὶ δείχνει τὴν μωρίαν του, καὶ τὴν
ἀναισθησίαν.
Αὐτὸς, ἂν ἦταν φρόνιμος, καθὼς φρονεῖ
ὁμοίως,
Νὰ μὴ μὲ βλάψῃ ἔπρεπεν, ὡς φίλον του
τελείως.
Ἢ πλέον, ἀφοῦ μ' ἔβλαψεν, ἐχθρόν του
νὰ μὲ ἔχει,
Καὶ παντελῶς νὰ μὴ δεχθῇ, 'ς ἐμένα νὰ
προστρέχει.
Οἱ φρόνιμοι στοχάζονται τὸ τέλος τῶν
πραγμάτων,
Καὶ τότ' ἀρχίζουν ἔπειτα τὸ ἐπιχείρημά
των.
Ἔπειτα εἶν' καὶ βασιλεὺς, καὶ διοικεῖ τὰ
πλήθη,
(Τ' ἀνόητα, τ' ἀνάξια, τὰ ἄνανδρα,
κ' ἐυήθη.)

Κ' ἐσεῖς ὡς ἄνδρες φρόνιμοι, δὲν ἔπρεπε τελείως
Τὸν τέτοιον παντάπασιν, νὰ σέβεσθε ἀθλίως,
Καὶ νὰ τὸν κολακεύετε, καὶ νὰ τὸν προσκυνῆτε,
Κ' αἰσχρῶς αὐτὰ τὰ ἴχνητου νὰ τὰ καταφιλῆτε.
Ἀλλ' ὅμως συνηθίσετε εἰς τὴν αἰσχρὴν δουλείαν,
Καὶ πλέον ζῆτε ἄτιμα, μ' αὐτὴν τὴν κολακείαν.
Λοιπὸν καὶ ὅσα ἄτοπα 'δικάτου θεωρεῖτε,
Εὐθὺς τὰ θεραπεύετε, καὶ τὰ σεμνοποιεῖτε.
Κ' ἐνῷ εἶν' ὅλα κύρια, κ' ἐκούσιά του λάθη,

Τὰ λέγετε ἀκούσια, τῆς φύσεώς μας
πάθη.
Τὴν δὲ δικαίαν μου ὀργὴν τὴν λέγετε
κακίαν,
Ἀπάνθρωπην σκληρότητα, κ' αἰσχρὴν
θηριωδίαν.
Ὥστε λοιπὸν τὴν γνώμην σας, τὸ τὶ φρο-
νεῖ κυρίως,
Μὲ τρόπον τὴν ἐδείξετε, θαυμάσια πλα-
γίως.
Ἤγουν αὐτὸς ὡς βασιλεὺς ἀνίσως καὶ
θελήσῃ,
Τὸν πρέπει κ' εἶναι δίκαιον, ἐμένα ν'
ἀδικήσῃ.
Ἐγ' ὅμως εἶν' παράλογον, ἀνίσως παρα-
κούσω,
Καὶ δὲν πεισθῶ 'ς τὴν γνώμην του, ἀλλὰ
τὴν ἀποκρούσω.

Ἐγ' ὅμως, φίλε Ὀδυσσεῦ, δὲν θέλω νὰ
τὸν 'ξεύρω,
Κ' ἐδῶ, κἰ ἀλλοῦ, καὶ παντοῦ, καὶ
ὅπου καὶ τὸν εὕρω,
Αὐτὸν νὰ ὑποτάσσομαι, καὶ τοῦτον νὰ
τιμήσω,
Δὲν θέλω εἰς τὴν ἄνοιαν, αὐτὴν νὰ κατ-
αντήσω.
Καὶ τί κατώρθωσα, εἰπὲ, ἐνῷ τὸν ἐτι-
μοῦσα,
Κ' ἐνῷ ἀπαύστως δἰ αὐτὸν παντοῦ ἐπο-
λεμοῦσα;
Ποῖος τὸν ὑπερύψωσε 'ς αὐταῖς ταῖς πα-
ραλίαις;
Ποῖος τὸν καταπλούτησε, μὲ λάφυρα
καὶ λείαις;
Δὲν καταφόβιζα ἐγὼ αὐτοὺς τοὺς Τρφα-
δίτας,

Καὶ ὅλους εἰς τὸ Ἴλιον ἐν γένει τοὺς πολίτας;
Δὲν ἔκαμνα τὸν Ἕκτορα τὸ πρόσωπον νὰ κρύπτει,
Κ' ἔξω τοῦ τείχους σπάνια νὰ θέλει νὰ προκύπτει;
Τί δι' αὐτὸ ἐκέρδισα, κατὰ δικαιοσύνην;
Ὕβριν πολλὴν ἐξάπαντος, καὶ τόσην καταισχύνην!
Μακρὰν, μακρὰν, ὦ Ὀδυσσεῦ, κ' ἐκεῖνος καὶ τὰ δῶρα,
Ἐχόρτασα, κ' ἐγέμισα ἀπ' ὅλα πλέον τώρα.
Μακρὰν ἡ θυγατέρες του, δὲν ἔχω γάμου χρείαν,
Ἐγὼ Ἑλένης ἀνεψιὰν δὲν δέχομαι κἀμμίαν.

Ἂς εὕρουν τὸν Ἀλέξανδρον, τὸν εὔμορ-
φον τὸν Πάρι,
Καθὼς ταῖς πρέπει τίμια, νὰ ἔρθῃ νὰ
ταῖς πάρῃ.
Ποτὲ δὲν φιλιόνομαι μ' ἐκεῖνον ὅσον
ζήσω·
(Ἀλλ'οὔτε μετὰ θάνατον, θεοὶ, νὰ κατ-
αντήσω!)
Αὐτὰ φρονῶ, αὐτὰ λαλῶ, αὐτὰ νὰ τὸν
εἰπῆτε,
Ἕνα πρὸς ἕνα καθαρὰ, χωρὶς νὰ συσταλ-
θῆτε.
Καὶ ὅσον θέλει ἔπειτα, ἀδίκως ἂς μὲ
θλίβει,
Νὰ ἠμπορεῖ χειρότερα ὁ Ἕκτωρ νὰ τὸν
τρίβει.
Ἂν ὅμως καὶ ἀπράκτησεν αὐτήσας ἡ
πρεσβεία,

Διὰ αὐτὸ δὲν βλάπτεται ἡ μεταξὺ φι-
λία.
Δὲν πρέπει νὰ πειράζωνται οἱ φίλοι ἂν
δὲν κλίνουν
Οἱ φίλοι των εἰς ἄτοπα, κ' εἰς ὅσα δὲν
ἐγκρίνουν.

ΦΟΙΝΙΞ.

Φίλτατ' Ἀχιλλεῦ, καὶ τέκνον, πατρικῶς
παρακαλῶ!
Ἄκουσέ με, κἂν ὡς γέρος δυστυχῶς πα-
ραλαλῶ.
Τὸ ἠξεύρω ὅτι εἶμαι φορτικὸς καὶ
ἐπαχθὴς,
Πλὴν καὶ τέτοιον ἐλπίζω, ἴσως τάχα
μὲ δεχθῇς.
Ὅτι βλέπεις πῶς ἀδόλως σ' ἀγαπῶ, καὶ
σὲ τιμῶ,

Καὶ πῶς πάντα νὰ σὲ βλέπω εὐτυχῆ
ἐπιθυμῶ.
Τὸ ὁποῖον ἀπ' τὴν τύχην ὑστεροῦμαι
λυπηρὰ,
Ἐπειδὴ σὲ βλέπω τώρα, ὅτι τήκεσαι
σκληρά.
Ὅθεν κλαίω, καὶ στενάζω, καὶ τὴν ὥραν
τὴν κακὴν
Καταροῦμαι, ὡς ποικίλων συμφορῶν
παρεκτικήν.
Τὸ μὲν, ὅτι ἐσυγχίσθης, καὶ λυπεῖσαι
θλιβερὰ,
Κ' αἰωνίως ἡ ψυχή σου ὅλη πάσχει φο-
βερά.
Τὸ δὲ, ὅτι ἐσυνέβη, ὁ λαὸς νὰ στε-
ρηθῇ,
Γὴν καλήν σου προστασίαν, κ' εἶν' πλη-
σίον νὰ χαθῇ.

Ἐγὼ τέκνον ἔτι βρέφος σὲ ἀνάθρεφα
καλῶς,
Καὶ σὲ αὔξανα μὲ πόνους συνεχεῖς ἐπι-
μελῶς.
Κ' ἔλπιζ' ὅτι καὶ τῆς Φθίας κυβερνήτης
θὰ γενῇς,
Κ' Ἥρωας ἀπαραλλάκτως τῆς Ἑλλάδος
θὰ φανῇς.
Ἔβλεπ' ὅτι ἔτι τότε φύσιν εἶχες δρα-
στικὴν,
Σῶμ', ἀνάστημα γενναῖον, καὶ ψυχὴν
ἡρωϊκήν.
Κ' ἐμακάριζα ἐπίσης καὶ ἐμένα, καὶ
αὐτὸν
Τὸν πατέρα σου τὸν φίλον τὸν καλὸν
καὶ ποθητόν.
Κ' ἔλπιζ' ὅτι τῶν ἡρώων ταῖς μεγάλαις
ἀρεταῖς

Μὲ ταῖς πράξαις σου θὰ φθάσῃς, ταῖς
λαμπραῖς, κ' ἐπαινεταῖς.
Ἐνθυμᾶσαι, ὅταν βρέφος 'ς ταῖς ἀγκά-
λαις ὑψηλὰ
Σὲ ἐσήκωνα πολλάκις, καὶ σ' ἐχόρευ'
ἀπαλά;
Ὅταν σ' ἔλεγα τὰ ἔργα τῶν ἡρώων τῶν
καλῶν,
Τοῦ Θησέως, κ' Ἡρακλέως, καὶ τῶν
ἄλλων τῶν πολλῶν;
Τὸ πῶς ἦταν εὐεργέται τῆς Ἑλλάδος
μας κοινοὶ,
Κ' ἐπιστάται τῆς εἰρήνης τῆς κοινῆς
παντοτεινοί;
Ἐνθυμᾶσαι τότε τέκνον, τὶ μὲ ἔλεγες
τραυλὰ,
Ὅταν ἄκουες τὰ ἔργα τῶν ἡρώων τὰ
καλὰ;

Πρόσμενέ με, καλὲ γέρε, ἄνδρας μόνον
νὰ γενῶ,
Νὰ ἰδῇς ἀνδρεῖος πόσος, καὶ μεγάλος
θὰ φανῶ.
Ἰδοὺ τέκνον καθὼς εἶπες, ἀξιώθην νὰ
σὲ 'δῶ
Καὶ ἀνδρεῖον καὶ μεγάλον, εἰς τὸν πό-
λεμον ἐδῶ.
Ὅλ' οἱ Ἕλληνες τὸ βλέπουν, τὸ κηρύτ-
τουν φανερὰ,
Καὶ τὰ ἔργα σου θαυμάζουν ὡς λαμπρὰ
καὶ φοβερά.
Μὴ δεχθῇς λοιπὸν τὴν δόξαν, καὶ τὴν
φήμην τὴν φαιδρὴν,
Αἰφνιδίως ν' ἀμαυρώσῃς, νὰ τὴν δείξῃς
ἀμυδρήν.
Ἂν αὐτὸς ὁ Ἀγαμέμνων σὲ ἀτίμασ'
ἐχθρικὰ,

Αὐτοὶ ὅμως εἰς ἐσένα φέροντ' ὅλοι φι-
λικά.
Σὲ λυποῦνται θανασίμως, καὶ πικρὰ σὲ
συμπονοῦν,
Καὶ κοινῶς τὴν στέρησίν σου θλιβερώ-
τατα θρηνοῦν.
Πρέπει ἄραγε δι' ἕνα, παντελῶς ν' ἀπο-
βληθῇ
Τὸ εὐχάριστόν σου γένος, καὶ νὰ μὴ
βοηθηθῇ;
Σὲ προτείνω, φίλτατέ μου, τὴν ψυχρήν
μου πολιὰν,
Καὶ αὐτὴν τὴν ἀσθενῆ μου, καὶ τρομώ-
δη δεξιάν.
Σὲ προβάλλω τοὺς ἱδρῶτας, καὶ τὸν
πόνον τὸν πικρὸν,
Διὰ μέσου τῶν ὁποίων σὲ ἀνάθρεψα μι-
κρόν.

Εἰς τοὺς πόδας σου προσπίπτω, κ' ἱκε-
τεύω λυπηρὰ,
Δέξου τὴν παράκλησίν μας, τελευταῖον
ἱλαρά.
Καταδάμασε ἡσύχως τὸν πολύν σου τὸν
θυμὸν,
Καὶ μὴ θέλεις ν' ἀτιμάσῃς τὸν καλόν
μας ἐρχομόν.
Τρέψε πλέον τὴν ὀργήν σου τὴν δικαίαν
προσηνῶς,
Καὶ βοήθησε κ' ἐκεῖνον, καὶ τοὺς Ἕλλη-
νας κοινῶς.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὅτι γέροντά μ' ἀδόλως σὲ τιμῶ, καὶ σ'
ἀγαπῶ,
Μόνος τοῦτο τὸ γνωρίζεις, δὲν εἶν' χρεία
νὰ σὲ 'πῶ.

Ἐνθυμοῦμαι τοὺς ἱδρῶτας, τοὺς ὁποίους
ἐκ ψυχῆς
Πάντοτ' ἔχυνες 'ς ἐμένα, ἀπὸ βρέφος
ἐξαρχῆς.
Καὶ τὴν εὔνοιάν σου βλέπω, τὴν ὁποίαν
πατρικῶς,
Τὴν προσφέρεις ἐκ καρδίας, καὶ τὴν
δείχνεις πρακτικῶς.
Δι' αὐτὰ λοιπὸν καὶ τ' ἄλλα, τ' ἄπειρά
σου τὰ καλὰ,
Εἰς ἐσὲ προσηλωμένος εἶμαι πάντοτε
πολλά.
Κ' ἔχω χρέος καταπάντα νὰ ἀκούω ταῖς
καλαῖς,
Χρήσιμαίς σου, καὶ μεγάλαις, καὶ ὀρθαῖς
σου συμβουλαῖς
Ἀλλὰ ὅταν καταντήτω, καὶ ἐρθῶ νὰ
θυμηθῶ,

Τὴν πολλὴν ἐκείνην ὕβριν, κινδυνεύω νὰ
χαθῶ.
Ἂν θελήσης ν' ἀποθάνω, διὰ χάριν σου
ἐγὼ,
Τώρ' ἀμέσως ἀποθνήσκω, καὶ καθόλου
δὲν ἀργῶ.
Ἀλλ' αὐτὰ ὁποῦ μὲ λέγεις (τὴν ζωήν
σου νὰ χαρῶ),
Οὔτ' ἀκούω, οὔτε θέλω, οὔτε κάμν', οὔτ'
ἠμπορῶ.
Ὁ θεὸς ὁ Ζεὺς ἂν ἔρθῃ, κ' οἱ θεοί μας
σωρηδὸν,
Καὶ θελήσουν νὰ μὲ πείσουν, εἶν' ἀδύ-
νατον σχεδόν.
Καὶ λοιπὸν, μὴ μὲ παιδεύεις, μὴ σκληρὰ
μὲ τυραννεῖς,
Μὴ προτείνεις, μὴ προβάλλεις, ὅτι μά-
ταια πονεῖς.

Ζήτει δίκαια, ἂν θέλεις, καὶ εὐθὺς ὑπη-
ρετῶ,
Ἄδικ' ὅμως μὴ προβάλλεις, ἐπειδὴ ἀπο-
στατῶ.
Δὲν μ' ἐδίδασκες ὁ μόνος, μὲ σπουδὴν,
καὶ προσοχὴν,
Ν' ἀποφεύγω τοὺς ἀδίκους παντοχοῦ
κατεξοχήν;
Μὴ θελήσῃς λοιπὸν τώρα, ν' ἀνατρέψῃς
ὁλικῶς,
Ὅλ' αὐτὰ τὰ πρότερά σου, μὲ τὰ ὕστερα
κακῶς.
Ὅσοι τίποτε διδάσκουν, ἢ συμφέρον ἢ
χρηστὸν,
Πρέπ' ἐμπράκτως νὰ τὸ δείξουν, νὰ μὴ
φαίνεται πλαστόν.
Εἰ δ' ἀλλέως εἶναι ὅλοι πλάνοι πλέον
δολεροὶ,

Καὶ κακοὶ ἀπατεῶνες, καὶ πανοῦργοι φανεροί.

Οἱ ὁποῖοι καθὼς τύχῃ, κ' οἱ καιροὶ τὸ ἀπαιτοῦν,

Τὸ καλὸν κακὸν τὸ λέγουν, τὸ κακὸν καλὸν κρατοῦν.

Ἐσὺ ὅμως γέροντά μου, εἶσαι ἄνθρωπος σωστὸς,

Ὄχι δόλιος, καὶ πλάνος, καὶ πανοῦργος, καὶ πλαστός.

Κ' ἐπειδὴ καθὼς μὲ λέγεις, ἐκ καρδίας μὲ πονεῖς,

Πρέπει βέβαια μ' ἐμένα, δι' αὐτὸ νὰ συμφωνεῖς.

Νὰ μισεῖς ὅσα μισήσω, ν' ἀγαπᾷς ὅσ' ἀγαπῶ,

Νὰ σ' ἀκούω ὅσα λέγεις, νὰ μ' ἀκούεις ὅσα 'πῶ.

ΑΙΑΣ.

Ἂς ὑπάγομεν, τί μάτην, τὴν σκληρό-
τητα ζητοῦμεν,
Νὰ μαλλάξωμεν, ὁπόταν παντελῶς
ἀδυνατοῦμεν;
Ἐδῶ ἄνθρωπος συμβαίνει, καὶ φονέα νὰ
ἀφήσῃ,
Ἢ υἱοῦ, ἢ ἀδελφοῦ του, κ' εὐμενῶς νὰ
συγχωρήσῃ.
(Τὸ ὁποῖον εἶναι πρᾶγμα, ὁποῦ πλέον
εἰς τὸν τόπον
Νὰ βαλθῇ δὲν εἶναι τρόπος, μ' ὅσον θέ-
λει τινὰς κόπον.)
Πόσον μάλλον διὰ πρᾶγμα εὐτελέστατον
διόλου,
Νά 'χει πλέον τινὰς γνώμην, ἀμετάθετην
καθόλου;

Ἂν σὲ ἔσφαλεν ἐκεῖνος, καὶ σὲ ἔβλαψεν ἀτίμως,
Μετανόησε, καὶ πίπτει εἰς τοὺς πόδας σου ἐντίμως.
Δὲν εἶν' δίκαιον οἱ φίλοι, Ἀχιλλεῦ, ὁπόταν πταίσουν,
Τὴν συγγνώμην των νὰ λάβουν, ἐκ καρδίας ἂν προσπέσουν;
Κ' οἱ ἐχθροί μας, ἂν προσπέσουν εἰς τὴν μάχην, καὶ ζητήσουν
Τὴν συγγνώμην, τὴν λαμβάνουν, ὅταν κἰ ὅπως τὴν θελήσουν.
Τοῦτο εἶναι παρὰ φύσιν, λογικὴν καὶ ἀνθρωπίνην
Τὸ νὰ ἔχομεν καρδίαν, στερροτάτην καὶ λιθίνην.
Ἔστω ὅμως πῶς δὲν θέλεις, οὔτε μέλλεις νὰ θελήσῃς,

Τὸν ἐχθρόνσου τὸν Ἀτρείδην παντελῶς
νὰ συγχωρήσῃς.
Ἐμεῖς ὅμως ὅλ' οἱ ἄλλοι, τί σ' ἐπταί-
σαμεν ποτέμας
Καὶ ἀδίκως μᾶς ἀρνεῖσαι; ἱκετεύωσε
εἰπέμας.
Ἂν λοιπὸν διὰ ἐκεῖνον δὲν δεχθῇς τὴν
συμμαχίαν,
Ἀλλὰ δέξου την εὐσπλάγχνως, διὰ τὴν
φιλοστοργίαν.
Εὐλαβήσου κἂν τὸ αἷμα τῆς καλῆς μας
συγγενείας,
Καὶ τοὺς φύλακας θεούσμας τῆς συγγε-
νικῆς ἑστίας.
Εὐλαβήσου τὸν καλόνσου τοῦτον γέ-
ροντα καὶ μόνον,
Ὁ ὁποῖος ἀπὸ βρέφος σὲ ἀνάθρεψε μὲ
πόνον.

Εὐλαβήσου τέλος πάντων, Ἀχιλλεῦ, κἂν
τὴν φιλίαν
Τοῦ κοινοῦμας τούτου φίλου Ὀδυσσέως
τὴν τιμίαν.
Ἂν θελήσῃς νὰ χαθοῦμεν, εἶν' 'δικήσου
καταισχύνῃ,
Καὶ αὐτὴ ἀνεξαλείπτως, κ' αἰωνίως θὰ
σὲ μείνῃ.
Θὰ σὲ μέμφονται ἐπίσης καὶ τὰ γένη
τῆς Ἑλλάδος,
Καὶ αὐτὰ τὰ τῶν βαρβάρων, τῶν κα-
τοίκων τῆς Τρῳάδος.
Δὲν εἶν' ἔπειτα καὶ κρίμα, διὰ μιὰν γυ-
ναῖκα πλέον,
Ὅλ' οἱ Ἕλληνες διόλου νὰ χαθοῦμεν τε-
λευταῖον;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Καὶ πῶς πρόφερες, ὦ Αἴα, τὸν μεγά-
λον τοῦτον λόγον,
Καὶ δὲν κρίνεις πόσον ἔχει καὶ κατάκρι-
μα, καὶ ψόγον;
Ἀλλ' ἐγὼ διὰ γυναῖκα θέλω τάχα νὰ
χαθῆτε;
Καὶ ἐσεῖς πρὸς ποῖον τέλος, ἐδῶ τώρα
πολεμεῖτε;
Δὲν σᾶς ἔφερεν εἰς τούτην τὴν φθορὰν
τὴν ὄλεθρίαν
Ἡ Ἑλένη μὲ τὴν τόσην ἀσελγῆν της
βδελυρίαν;

ΑΙΑΣ.

Ἀχιλλεῦ, δὲν πολεμοῦμεν παντελῶς διὰ
ἐκείνην,

Ἀλλὰ μόνον διὰ μόνην τῆς Ἑλλάδος τὴν αἰσχύνην.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Πολὺ πλέον μᾶλιστ' ἦταν τῆς Ἑλλάδος καταισχύνη,
Ἂν δὲν ἔφευγεν ἐκεῖθεν ἡ καλήσας φίλ' ἐκείνη.
Κ' εἶναι μάλιστα αἰσχύνη, τέλος πάντων νὰ δεχθῆτε,
Ἄνδρες τίμιοι ἀτίμως δι' αὐτὴν νὰ πολεμῆτε.
Κ' ἐγὼ πρῶτον ἀνοήτως, ὡσὰν νέος ἀπατήθην,
Κ' εἰς τὸν πόλεμόν σας τοῦτον, χωρὶς λόγον ἐκινήθην,
Τώρα ὅμως σᾶς ἀφίνω, εἰς τὸ ἔργον σας χαρῆτε,

Κ' εἰς τὰ τέτοια, ὦ Αἴα, τοῦ λοιποῦ
μὴ μ' ἐνοχλεῖτε.
Ἂν ὡς φίλοι μ' ἀγαπᾶτε, λέγετ' ἄλλαις
ὁμιλίαις.
Καὶ ἀφήσετε ταῖς τόσαις λυπήραις με-
λαγχολίαις.
Πάτροκλε, ποῦ εἶσαι; φέρε.....

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τράπεζαν μὲν ἑτοιμάζεις, Ἀχιλλεῦ, δὲν
εἶναι χρεία,
Καὶ ὑπάγομεν, ὅτ' εἶναι τοῦ πολέμου
πολλὴ βία.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὄχι ἄλλο δὲν βιάζω, καθὼς θέλετε ἂς
γένῃ,
Σ' τὴν καλὴν προαίρεσίν σας τοῦτο πλέον
ἀπομένει.

ΣΚΗΝΗ Β΄.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ, ΙΔΟΜΕΝΕΥΣ, ΝΕΣΤΩΡ,
ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ, ΔΙΟΜΗΔΗΣ,
ΟΔΥΣΣΕΥΣ, ΦΟΙΝΙΞ,
ΑΙΑΣ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἰδοὺ λοιπὸν οἱ βασιλεῖς, ἰδοὺ ἡ βασι-
λεία,
Ἰδοὺ καὶ ὅλ' ἡ δόξα των, καὶ ὅλ' ἡ
εὐτυχία!
Ἂχ πόσον εἶν' οἱ ἄνθρωποι μωροὶ τηα-
λήθειά!
Ἀκούουν τὰ ὀνόματα αὐτά μὰς τὰ πομ-
πώδη,

Κ' ἐνῷ εἶν' ὅλα καθαυτὸ φαντάσματα
σκιώδη,
Τὰ κρίνουν ὡς μακάρια, μὲ νοῦν ἀνδρα-
ποδώδη.
Εἰς τὰ ἐκτὸς ἐκπλήττονται, 'ς τὸ σο-
βαρόν μας ἦθος,
Κ' εἰς τὴν πορφύραν, κ' εἰς αὐτὸ τὸ δο-
ρυφόρον πλῆθος,
Καὶ ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔνδοξα εἶν' πλάσμ'
ἁπλοῦν καὶ μῦθος.
Ἂν ἤξευραν οἱ ἄθλιοι, τὸ πόσην δυστυ-
χίαν
Ἔχ' ἡ πορφύρα μας αὐτὴ, καὶ ποταπὴν
πικρίαν,
Ποτὲ δὲν τὴν ἐθαύμαζαν, μὲ τόσην
ἀπορίαν.
Δὲν εἶμ' Ἑλλήνων βασιλεὺς; δὲν ἔχω
τόσα πλήθη;

Ἡ φήμη μου, κ' ἡ δόξα μου παντοῦ δὲν
διαχύθη;
Ἀλλὰ τὰ ἄπειρα κακὰ μ' ἐνάρκωσαν τὰ
στήθη·
Τώρα ἐγνώρισα ὀρθὰ, τὸ πῶς ἡ βασι-
λεία,
Καὶ ὅλη ἡ λαμπρότητα, καὶ ὅλ' ἡ ἐξου-
σία,
Ἀπὸ ποδῶν εἰς κεφαλὴν εἶν' καθαυτὸ
δουλεία.
Ὥστε λοιπὸν οἱ βασιλεῖς εἶν' δοῦλοι εἰς
μυρίους,
Ἀνευχαρίστους καὶ σκληροὺς, καὶ ἀπηνεῖς
κυρίους,
Ἀσυμβιβάστους πάντοτε, καὶ πάντῃ
ἀνομοίους.
Ὅλοι μᾶς θέλουν ἄφευκτα, παντοῦ νὰ
ἀγρυπνοῦμεν,

Καὶ ὡς καὶ τὰ ἐλάχιστα νὰ τὰ παρατηροῦμεν,

Χωρὶς τὴν τρίχα παντελῶς ποτὲ νὰ παραβοῦμεν.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ἀδύνατα, καὶ φύσει ἐναντία,

Καὶ ὅσα ἡ ἀνθρώπινη δὲν φθάνει ἐξουσία,

Μᾶς τ' ἀπαιτοῦν, καὶ τ' ἀπαιτοῦν εὐθὺς τηαλήθεία.

Καὶ ἂν ποτὲ ἀσθένεια συμβῇ, ἢ ἀνομβρία,

Ἢ ἄλλη ὁπωσδήποτε ἁπλῶς θεόσημεία,

Ἀμέσως τὸ ἀξίωμα· « οἱ βασιλεῖς αἰτία. »

Ἄρα λοιπὸν οἱ βασιλεῖς, ἀνίσως καὶ θελήσουν,

Ἀπὸ ταῖς φαντασίαις των νὰ τοὺς με-
ταχινήσουν,
Στοιχεῖα πρέπει, καὶ θεοὺς νὰ καταπο-
λεμήσουν.
Ἂν εἴμεσθε εὐπρόσιτοι, μᾶς κατεξευτε-
λίζουν,
Ἂν εἴμεσθε δυσπρόσιτοι, τυράννους μᾶς
φημίζουν,
Κ' εἰς τὸ κακὸν, κ' εἰς τὸ καλὸν ἐπίσης
μᾶς ὑβρίζουν.
Αὐτοὶ, ἂν σφάλουν τίποτε, ζητοῦν νὰ
συγχωροῦνται.
Ἀλλ' ὅμως ἂν οἱ βασιλεῖς, ζητοῦν νὰ
τιμωροῦνται,
Καὶ ὡς εἰς τὸ ἐλάχιστον νὰ μὴ παρα-
χωροῦνται.
Τὰ λάθη τους τὰ μέγιστα πολυειδῶς
μικρύνουν,

Τῶν βασιλέων τὰ μικρὰ ἀπείρως μεγα-
λύνουν.
Καὶ τέλος πάντων ὕστερα κακὰ μᾶς κα-
ταχρίνουν.
Ἀλλ' ἂν θελήσω ὅλα τους τῶν κακιῶν
τὰ πλήθη,
Νὰ ἀριθμήσω ἕν' πρὸς ἕν', καὶ τὰ σκλη-
ράτους ἤθη,
Πρέπει ἀφεύκτως χάλκινα νὰ ἔχω πλέον
στήθη.
Δὲν εἶν' λοιπὸν καλλίτερον, νὰ εἶμαι
ἰδιώτης,
Καὶ ἕνας εὐτελέστατος, καὶ πάμπτωχος
δημώτης,
Τῶν βασιλέων καὶ ἐγὼ, καθὼς αὐτοὶ,
δεσπότης;
Ἀναντιῤῥήτως κάλλιον νὰ εἶμαι εἰς πτω-
χείαν,

Νὰ ζήσω εἰς λιτότητα, μὲ ἄκραν ἡσυ-
χίαν,
Παρὰ εἰς τόσην, πάντοτε φαρμακερὴν
πικρίαν.
Ἀπ' ἕνα μέρος πόλεμος τὸν νοῦν μου τὸν
σκοτίζει,
Ἀπ' τ' ἄλλο ἡ κατάκρισις τοῦ πλήθους
μὲ ζαλίζει,
Καὶ ὁ καθένας καὶ κρυφὰ, καὶ φανερὰ
γογγύζει.
Ὅλοι ζητοῦν τὸ, διατὶ ἐγὼ νὰ ἀδι-
κήσω
Τὸν Ἀχιλλέα τὸν καλὸν, καὶ νὰ τὸν
καθυβρίσω,
Ἐνῷ δικαίως ἔπρεπε νὰ τὸν κατατι-
μήσω.
Πλὴν ἄνθρωποι ἀχάριστοι, σταθῆτε
στοχασθῆτε,

Ὁ βασιλεὺς εἶν' ἄνθρωπος, τί πολυπραγμονεῖτε;
Καὶ σφάλλει καθὸ ἄνθρωπος, λοιπὸν μὴν ἀπορεῖτε.
Τὸ σκῆπτρόν μας δὲν ἠμπορεῖ τὴν φύσιν νὰ ταράξῃ,
Νὰ ἀναπλάσῃ ἐξαρχῆς, καὶ νὰ τὴν μεταλλάξῃ,
Νὰ μ' ἠμπορεῖ ὁ βασιλεὺς ποτὲ κακὸν νὰ πράξῃ.
Ἔχουν θυμὸν κ' οἱ βασιλεῖς, καὶ ὅλα τ' ἄλλα πάθη,
Ὅθεν, ὡς ὅλοι, καὶ αὐτοὶ κρημνίζονται εἰς λάθη,
Κ' ἰδοὺ ὁ λόγος ὁ σαφὴς, καθένας ἂς τὸν μάθῃ.
Ἐδῶ παγκάκιστοι λῃσταὶ, μὲ τόσαις κακουργίαις,

Τόσην κακὴν ὑπόληψιν, μὲ ὅλαις ταῖς
λῃστείαις,
Δὲν φαίνονται πῶς ἔδωσαν, οὐδὲ 'ς ταῖς
ἱστορίαις.
Πόσον δὲ μάλιστα ἐγὼ, δι' ἕνα θυμὸν
μόνον;
Ἐνῷ καλὰ τοὺς κυβερνῶ, μὲ ζῆλον καὶ
μὲ πόνον;
Κ' ἐνῷ ποτὲ δὲν ἔκαμα κἀνένα κακὸν
φόνον;
Ἀλλ' ὅμως ὅλοι σύμφωνα ἀπάνθρωπα
γογγύζουν,
Καὶ τ' ὄνομά μου ἄσπλαγχνα τὸ κατα-
δυσφημίζουν,
Καὶ τόσα ἐλαττώματα σκληρὰ μ' ἐπι-
φορτίζουν.
Μὲ λέγουν πῶς τὰ κέρδητων ἐγὼ τοὺς
τὰ ἁρπάζω,

Πῶς ὅλους ἀδιάκριτα ἐπίσης ἀτιμά-
ζω,
Πῶς ὅλα τους τὰ δίκαια παντοῦ κατα-
ταράζω.
Ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ἔκτρωμα, αὐτὸς ὁ σα-
προμύτης,
Τὸ βδέλυγμα, τὸ κάθαρμα τ' ἀχρεῖον ὁ
Θερσίτης,
Μὲ ὕβρισε, καὶ μ' ἔκαμε, καὶ ἔγινα φρε-
νήτης.
Ἂχ πόσα πρέπει πάντοτε φαρμακερὰ νὰ
πίνει,
Ὁ βασιλεὺς ὁ ἄθλιος, καὶ νὰ τὰ κατα-
πίνει;
Καὶ νὰ στενάζει θλιβερὰ, καὶ δάκρυα νὰ
χύνει.

ΙΔΟΜΕΝΕΥΣ.

Ὅλα αὐτὰ, ὦ βασιλεῦ, εἰς ὅλους εἶν' ἐπίσης,
Καὶ βασιλεῖς, καὶ ἄρχοντας, καὶ ὅπου καὶ ζητήσῃς.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ὄχι παντοῦ, Ἰδομενεῦ, ὡσὰν τὰ ἐδικά μας,
Αὐτὰ τὰ ἀλλεπάλληλα, καὶ ἄκρατα κακά μας.
Τὰ ἄλλα γένη πάντοτε τοὺς βασιλεῖς ἀκούουν,
Καὶ μάλιστα κ' εἰς τ' ἄδικα τυφλὰ τοὺς ὑπακούουν·
Ἰδὲ, ἂν θέλεις, φανερὰ αὐτοὺς τοὺς Τρωα-
δίτας,

Καὶ τοὺς λοιποὺς συμμάχους των, βαρ-
βάρους συνορίτας,
Τὸν Πάριν πόσον βοηθοῦν, καὶ ὡς εἰς
ταῖς κακίαις,
Καὶ εἰς αὐταῖς ταῖς ἁρπαγαῖς, καὶ εἰς
ταῖς ἀδικίαις.
Ἀλλὰ τὸ γένος μας αὐτὸ εἶν' ἕνα κακον
τέρας,
Δυσάρεστον, ἀχάριστον εἰς ὅλα χωρὶς
πέρας.
Οὐδὲ εἰς τὰ καθήκοντα ποτὲ εὐχαριστ-
τεῖται,
Καλῶς νὰ βασιλεύεται, καὶ νὰ δημαγω-
γεῖται.
Καλλίτερον εἶν' βασιλεὺς παρδάλεων
ἀγρίων,
Παρ' Ἀχαιῶν, καὶ Δαναῶν, κ' Ἑλλήνων,
καὶ Ἀργείων.

ΝΕΣΤΩΡ.

Ἀλλ' ὅμως τί θὰ κάμωμεν, ἀνίσως καὶ
ἡ φύσις
Τοὺς Ἕλληνάς μας τέτοιους τοὺς ἔπλα-
σεν ἐπίσης;
Πρέπει νὰ τοὺς ἀφήσομεν, νὰ μὴ τοὺς
κυβερνοῦμεν,
Καλὰ, κακὰ, ὅσον χωρεῖ καὶ ὅσον ἠμ-
ποροῦμεν;
Πλὴν μὴ νομίζεις, βασιλεῦ, τὸ πῶς αὐ-
τοὶ καὶ μόνον
Μὲ λύπαις βασιλεύονται, καὶ μὲ μεγά-
λον πόνον.
Ὅλοι παντοῦ οἱ ἄνθρωποι, τῆς κάθε ἐπαρ-
χίας,
Εἶν' πάντοτε δυσάρεστοι κατὰ τῆς ἐξου-
σίας.

Καὶ οἱ θεοὶ 'ς τὸν Ὄλυμπον, κρυφὰ καὶ
παῤῥησίᾳ,
Δυσαρεστοῦνται πάντοτε ἀπὸ αὐτὸν τὸν
Δία.
Καὶ μαλιστα ὁ Ποσειδῶν, κ' ἡ Ἀθηνᾶ
κ' ἡ Ἥρα,
Ἀποπολλῆς τὸν ἔξωναν, ἂν ἔστεργεν ἡ
Μοίρα.
Κ' ἠξεύρεις ὅτ' ἠθέλησαν, ποτὲ νὰ ἐπι-
πέσουν
Ὅλοι συμφώνως κατ' αὐτοῦ, μ' ἀλύσους
νὰ τὸν δέσουν.
Λοιπὸν ἂν εἰς τὸν Ὄλυμπον δὲν ἠμπορεῖ
νὰ μείνῃ,
Ἀτάραχη, καὶ γαληνὴ, ἡ τῶν θεῶν εἰ-
ρήνη,
Τί ἆρα μένει εἰς τῆς γῆς αὐτὸ τὸ κάτω
βάθος;

Τὰ κάκιστα ἐξάπαντος, ἡ ἔχθρα καὶ τὸ
πάθος.
Καὶ μὴ λυπεῖσαι, βασιλεῦ, ἀλλὰ μεγα-
λοφρόνως
Ὑπόφερε, κἂν φέρεται τὸ πλῆθος ἀγνω-
μόνως.
Δὲν πρέπει νὰ συγχίζεται ὁ βασιλεὺς
καθόλου,
Ἀπὸ τοὺς λήρους τοὺς μωροὺς τοῦ ὑπη-
κόου ὅλου.
Καχηνκακῶς νὰ συντριφθοῦν, ποτέτους
νὰ μὴ φθάσουν,
Ὅσοι τοὺς ἡγεμόνας τους θελήσουν ν' ἀτι-
μάσουν.
Καὶ τώρα πρέπει τὸ λοιπὸν ἐμεῖς νὰ
στοχασθοῦμεν,
Τὸ πῶς αὐτὸν τὸν πόλεμον νὰ μεταχει-
ρισθοῦμεν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀλλὰ κ' οἱ πρέσβεις μας αὐτοὶ τί ἄργη-
σαν ὡς τώρα;
Ἀφ' οὗ καὶ ἀναχώρησαν, εἶν' πλέον τόση
ὥρα.
Πλὴν τάχατε πιστεύετε, πῶς θὰ τελεσ-
φορήσουν;
Πολ' εἶναι πιθανότερον, τὸ ὅτι θ' ἀπραχ-
τήσουν.
Ὅτι ὁ φίλος Ἀχιλλεὺς εἶν' ἄνδρας χωρὶς
μῶμον,
Κἰ ἂν τίποτ' ἀποφάσισε, τὸ ἔχει πλέον
νόμον.

§

Ἰδοὺ καὶ οἱ κατάσκοποι, μᾶς ἦρθαν κα-
λὴν ὥρα,

Καὶ ἂς ἀκούσωμεν λοιπὸν, τί λέγουν
αὐτοὶ τώρα.
Τί ἴδετε; καὶ τί σκοποὺς κινοῦν οἱ Τρωα-
δῖται;
Καὶ τί δὲ ψιθυρίζεται, καὶ τί κοινολο-
γεῖται;

ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ.

Νὰ σᾶς εἰποῦμεν, βασιλεῦ, τὸ πρᾶγμα
σαφεστάτως,
Καθὼς μᾶς ἀκολούθησε 'ς τὸν δρόμον
καταπλάτος.
Ἀφ' οὗ ἀναχωρήσαμεν, κ' ἐφθάσαμεν
συντόμως,
Ηλησίον εἰς τὸν Σκάμανδρον ('ς τὰ κάτω
δένδρα ὅμως.)
Ἐκεῖ ἀκούσαμεν εὐθὺς, 'ς τὰ δένδρα
καταπρῶτον,

Ἕνα μεγάλον πάταγον, καὶ κτύπημα
καὶ κρότον.
Καὶ πρῶτον ἐνομίσαμεν, πῶς εἶν' ἐκεῖ
πλησίον,
Ἴσως κἀνένα ἄγριον πλανούμενον θη-
ρίον.
Ὅθεν λοιπὸν ἐσύρθημεν ἡσύχως καὶ μὲ
τρόπον,
Κ' ἐκρύφθημεν παράμερα, εἰς ἕνα στενὸν
τόπον.
Κ' ἐκ' ἥσυχα προσμέναμεν, τὸ τέλος νὰ
ἰδοῦμεν,
Καὶ τὸ πρακτέον ἔπειτα νὰ ἐπιχειρισ-
θοῦμεν.
Ὕστερον ὅμως βλέπομεν, κ' ἐβγῆκεν αἰ-
φνιδίως
Ἕνας καὶ μόνος ἄνθρωπος, καὶ ἔτρεχεν
ἀνδρείως.

Τότε κ' ἐμεῖς κατόπιν του πηδήσαμεν
βιαίως,
Κ' εὐθὺς τὸν ἐπιάσαμεν κ' οἱ δύω ἀμοι-
βαίως.
Τὸν ἐβιάσαμεν λοιπὸν νὰ μᾶς ὁμολο-
γήσῃ,
Τίς εἶναι, πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ θὰ
καταντήσῃ.
Ἐκεῖνος ἔπειτ' ἄρχησε, καὶ ἔπλαττε μυ-
ρίαις,
Ποικίλαις, καὶ ἀνάρμοσταις σχεδὸν ψευ-
δολογίαις.
Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤθελε τὸ πρᾶγμα ἐκου-
σίως
Νὰ μᾶς εἰπῇ ὁ κάκιστος, τὸν ἄρπαξα
ἀνδρείως.
Ξεσπάθωσα, τὸν ἔσφιξα, τὸν εἶπ' ἀναν-
τιῤῥήτως,

Θὰ τὸν θερίσω, ἂν δὲν 'πῇ, τὸ πᾶν αὐ-
τοθελήτως.
Καὶ τότ' ἐκεῖνος παρευθὺς μᾶς εἶπε χω-
ρὶς δόλον,
Τὸ πρᾶγμα καθὼς ἔτυχε, καὶ ἦταν πλέον
ὅλον.
Τὸ πῶς ἐστάλθη δηλαδὴ κατάσκοπος
κυρίως
Ἐδῶ εἰς τὸ στρατόπεδον, τὴν νύκτ' αὐ-
τὴν κρυφίως.
Ν' ἀκούσῃ ἂν οἱ Ἕλληνες ζητοῦν ν' ἀνα-
χωρήσουν,
Ἢ ἂν καὶ ἑτοιμάζονται, πάλε νὰ πολε-
μήσουν.
Κ' ἔτι τὸ τεῖχος νὰ ἰδῇ, μ' ἀκρίβειαν
τελείαν,
Ἂν εἶναι ἢ εὐάλωτον, ἢ ἔχει δυσκο-
λίαν.

Μᾶς εἶπε δὲ καταλεπτῶς καὶ τῶν ἐχθρῶν
τὴν τάξιν,
Τὸ πῶς, καὶ ποῦ εὑρίσκονται νὰ ἔχομεν
τὴν πρᾶξιν.
Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐμάθαμεν καὶ τοῦτο τ'
ἀναγκαῖον,
Τότε καὶ 'μεῖς ἐσφάξαμεν ἐκεῖνον τελευ-
ταῖον.
Καὶ πλέον ἐκινήσαμεν, κ' ἐπήγαμεν δρο-
μαίως,
Κ' εὐθὺς εἰς τὸ στρατόπεδον ἐμβήκαμεν
γενναίως.
Ἠξεύροντας δὲ κάλλιστα τῆς τάξεως
τὸν τόπον,
Εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἕκτορος ἐπήγαμεν
μὲ τρόπον.
Ἐκεῖ λοιπὸν ἐμάθαμεν καὶ τὸν σκοπόν
τους ὅλον,

Κ' ἰδοὺ τὸν φανερώνομεν, χωρὶς κἀνένα
δόλον.
Ὁ Ἕκτωρ ἀποφάσισεν, ἀφεύκτως νὰ ὁρ-
μήσῃ,
Ὡς εἰς τὸ τεῖχος σήμερον, καὶ νὰ μᾶς
πολεμήσῃ.
Καυχᾶται δὲ ἐξάπαντος, ποτὲ πῶς δὲν
θὰ παύσει,
Ἀνίσως τὰ καράβια, κ' ἐμᾶς δὲν κατα-
καύσῃ.
Ἦρθε προστούτοις, ἔλεγαν, τὴν ὥραν
τὴν ἰδίαν,
Καὶ ἕνας νέος στρατηγὸς, μὲ νέαν συμ-
μαχίαν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Καὶ πόθεν ἦρθεν ἄραγε; δὲν ἔμαθες τὸν
τόπον;

ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ.

Ἀπὸ τὴν Θράκην, ἔλεγαν, μὲ βίαν καὶ μὲ κόπον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀλλὰ δὲν ἄκουσες ἐκεῖ, καὶ πῶς τὸν ὀνομάζουν;

ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ.

Ἦσυν θαῤῥῶ ἀκούσαμεν, ἢ Ῥῆσον πῶς τὸν κράζουν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ὁ Ῥῆσος εἶναι βάβαια· πλὴν πόσους τάχατ' ἔχει;

ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ.

Εἶναι σχεδὸν δισμύριοι, καθὼς ὁ λόγος τρέχει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἱππέας ἔχει, ἢ πεζοὺς; γυμνῆτας, ἢ ὁπλίτας;

ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ.

Μικτοὺς ἀπ' ὅλους, κ' ἐνταυτῷ ὀλίγους σφενδονῆτας.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Πότ' ἄκουσες ἐκίνησεν, ἢ δὲν ἐμαρτυρήθη;

ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ.

Πέντ' ἔχ' ἡμέραις σήμερον, καθὼς κοινολογήθη.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Καὶ ποῦ ἐστρατοπέδευσεν; εἰς ποῖον τάγμα κέρας;

ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ.

Σ' τὰ ἀριστερὸν, ἀκούσαμεν, τοῦ στρα-
τοπέδου πέρας.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Εἰς τὸ αὐτὸ εὑρίσκονται κ' οἱ σύμμαχοι
ταγμένοι;

ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ.

Κ' ἐκεῖνοι εἰς τὸ ἴδιον εἶν' στρατοπεδευ-
μένοι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Πλὴν ἄλλην τινὰ δύναμιν δὲν πρόσμε-
ναν κἀμμίαν;

ΚΑΚΑΣΚΟΠΟΙ.

Τὸν Μέμνονα, ἐμάθαμεν, ἀπ' τὴν Αἰ-
θιοπίαν.

Καὶ ἔλεγαν πῶς ἔρχεται μὲ ἄκραν δυσ-
κολίαν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τώρα λοιπὸν ὑπάγετε, κ' ἐσεῖς ν' ἀνα-
παυθῆτε,
Ἀλλὰ προσέχετε καλὰ τὸ μυστικὸν μ'
εἰπῆτε.

ΙΔΟΜΕΝΕΥΣ.

Πολλὰ φοβοῦμαι, βασιλεῦ, ὁ Ζεὺς νὰ
μᾶς φυλάξῃ,
Μήπως ὁ Ἕκτωρ τὸν σκοπὸν ἀξιωθῇ καὶ
πράξῃ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Κ' ἐγὼ φοβοῦμαι βέβαια, καὶ μάλιστα
τὸν Δία,

Νὰ μὴν τὸν στρέψῃ ἔξαφνα κἀμμιὰ παλιμβουλία!
Κ' ἐνῶ μᾶς ἐβοήθησεν ἕως ἐχθὲς, θελήσῃ,
Ἐξολοκλήρου σήμερον νὰ μᾶς καταφανίσῃ.
Πλὴν ὅτι γένῃ ἂς γενῇ, ἀνάγκ' εἶν' νὰ δεχθοῦμεν,
Κἂντ' εὐτυχῶς νικήσωμεν, ἢ κἂντε νικηθοῦμεν.
Τὸ πεπρωμένον πάντοτε τὰ πάντ' ἀποφασίζει,
Ἡ φύσις μεταβάλλεται, κ' ἐκεῖνο δὲν γυρίζει.
Ἀνδρείως πρέπει τὸ λοιπὸν νὰ ἀποφασισθοῦμεν,
Ἢ πλέον νὰ νικήσωμεν, ἢ νὰ ἀφανισθοῦμεν.

Πολλ' εἶν' ἐξ ἀποφάσεως καὶ ἡ ἀπελπισία,
Καὶ μάλιστα 'ς τὸν πόλεμον, τελεί' ἀνδραγαθία.
Λοιπὸν ἂς προορμήσωμεν ἀμέσως, νὰ μὴ τύχῃ,
Κ' εὐθὺς ὁρμήσουν καθ' ἡμῶν ἐκεῖν' ἐδῶ 'ς τὰ τείχη.
Ὁ Ἀχιλλεὺς δὲ κ' ὕστερον, ἀνίσως καὶ θελήσῃ,
Μόνος εὐκόλως ἠμπορεῖ νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ.

ΝΕΣΤΩΡ.

Αὐτὸς ὁ λόγος, βασιλεῦ, δηλεῖ καὶ νοῦν καὶ τρόπον
Στρατηγικὸν, κ' ἐξαίρετον, ὁπόταν ἔχει τόπον.

Πλὴν ὅλον μας τὸ στράτευμα εἶν' τώρ'
ἀποσταμένον,
Καὶ ὡς σχεδὸν τὸ ἥμισυ εἶν' καταπλη-
γωμένον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀλλὰ καὶ τῶν Τρῳαδιτῶν ἀπαύδησεν
ἐπίσης.

ΝΕΣΤΩΡ.

Ἀλλ' εἶναι ὅμως ὑγιὲς, καὶ μ' ἰσχυρο-
γνωμήσῃς,
Καὶ μάλιστ' ἔχουν ἐνταυτῷ καὶ νέαν
συμμαχίαν,
Καὶ ἠμποροῦν ν' ἀντιταχθοῦν, μ' ὁρμὴν
πολλὴν καὶ βίαν.
Πίστευσ' αὐτὴν τὴν πολιὰν, ὅτ' ἔπαθε
πολλάκις,

Καὶ εἶδε τέτοια κακὰ σχεδὸν ἑκατον-
τάκις.
Καὶ εἶν' καλλίτερον θαῤῥῶ, ἐδῶ ἂν τοὺς
δεχθοῦμεν,
Παρὰ ἀνίσως κατ' αὐτῶν ἀμέσως κινη-
θοῦμεν.
Καὶ μὲ ὀλίγον στράτευμα ν' ἀντιπαρα-
ταχθοῦμεν.
Τὸ νὰ τοὺς ἀποκρούσωμεν, ἐδῶ μὲν τὸ
πιστεύω,
Πλὴν ἔξω εἶν' ἀδύνατον, καὶ δὲν σὲ κο-
λακεύω.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀλλὰ ἂν νεύσ' ὁ Ἀχιλλεὺς, δὲν θὰ τὸ
ἐπιτρέψῃς.

ΝΕΣΤΩΡ.

Ἂν ἐπινεύσῃ μάλιστα, αὐτ' εἶναι ἄλλη
σκέψις.
Πλὴν μὲ τὸ ἂν ὁ στρατηγὸς νὰ πολεμεῖ
δὲν πρέπει,
Καθότι εἶν' ἀμφίβολον, καὶ ὅλα ἀνα-
τρέπει.

§

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

(Κατάπεισαν δὲν ἔπεισαν, τὸν νοῦν τοῦ
Ἀχιλλέως.
Ἀλλ' ὅμως ὅτι ἔγινεν, ἢ οὕτως ἢ ἀλ-
λέως,
Ὡς τώρ' ἀφεύκτως ἔπρεπε, νὰ ἔρθουν
ἀναγκαίως.)

ΝΕΣΤΩΡ.

Λοιπὸν ἐμεῖς 'ς ταῖς ἔπαλξαις, ἀνάγκη
εἶναι πλέον,
Παντοῦ νὰ διατάξωμεν τὸ πλῆθος τ' ἀναγκαῖον.
Εἰς δὲ τοὺς πύργους ἂς βαλθοῦν, ἂν ἰσχυροὶ δὲν φθάσουν,
Καὶ οἱ ἀδυνατώτεροι, τὰ βέλη νὰ τινάσσουν.
Ἀλλ' ὅμως ἂς ταχύνομεν, ἡ ὥρα διαβαίνει,
Κ' ἡ μάχη τὴν βραδύτητα ποσῶς δὲν ἀναμένει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐμεῖς μὲν ἂς προσμείνωμεν, ὁ Διομήδης ὅμως

Ἂς ἐνεργήσῃ νουνεχῶς τὰ πράγματα συντόμως.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Καθόλου μὴ φροντίζετε, ἐγὼ τοὺς διατάττω,
Κατὰ τὸ συμφερώτερον, 'ς τὸ τεῖχος ἄνω κάτω.
Πρέπει δὲ ὅμως ἐνταυτῷ τοὺς φύλακας ὀπίσω
Νὰ τοὺς προστάξω νὰ ἐρθοῦν, ταῖς πύλαις ν' ἀποκλείσω.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Καὶ ναὶ εὐθὺς καὶ τὰ νερὰ ἀμέσως νὰ ἀφήσῃς,
Καὶ τὸ χανδάκι μας παντοῦ καλὰ ν' ἀπογεμίσῃς.

ΙΔΟΜΕΝΕΥΣ.

Κ' ἐγὼ πηγαίνω, βασιλεῦ, οἱ δύω μ' εὐκολίαν
Ὀγλιγωρότερα νικοῦν τὴν κάθε δυσκολίαν.

ΝΕΣΤΩΡ.

Πόσον λυποῦμαι, βασιλεῦ, ἐγὼ τηαλήθειά.
Καὶ πόσον ἐβαρέθηκα, αὐτὰ τὰ γερατεῖα.
Ψυχὴν μὲν ἔχω ἀνδρικὴν, ἀλλ' ἀσθενὲς τὸ σῶμα,
Δυσκίνητον, ταλαίπωρον, νεκρὸν ὡσὰν τὸ πτῶμα.
Βλέπω τοὺς νέους καὶ ὁρμοῦν, κ' ἐλεύθερα χινοῦνται,

Καὶ τοὺς ζηλεύω πάντοτε, εἰς ὅσα προ-
θυμοῦνται.
Κ' ἐγὼ, ἂν τρέξω ποῦ ποτε, δὲν φθάνω
νὰ πατήσω,
Κἰ ὡς κάλαμος κλονίζομαι πικρῶς ἐμ-
πρὸς ὀπίσω.
Τί ἀδικία εἶν' αὐτὴ μεγάλ' εἰς τοὺς ἀν-
θρώπους,
Νὰ ζοῦν 'ς τὰ γερατεῖα τους, μὲ λύπαις
καὶ μὲ κόπους;
Ἐνῷ αὐτήμας ἡ ζωὴ εἶν' παντελῶς
ὀλίγη,
Ἀναντιρρήτως τὴν μισὴν τὸ γῆρας μας
τὴν πνίγει.
Ἢ ἔπρεπεν ὁ ἄνθρωπος νὰ εἶναι πάντα
νέος,
Ἢ ν' ἀποθάνῃ βέβαια, πρὶν γένῃ γερα-
λέος.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐπιθυμοῦσα βέβαια, ὦ γέρε, νὰ σὲ εἶχα,
Καὶ νέον, κ' ἐλαφρότερον ἀπὸ αὐτὴν τὴν τρίχα.
Πλὴν οἱ θεοὶ τὸν ἄνθρωπον, ποτὲ συναθροισμένα
Δὲν δίδουν, βλέπεις, τὰ καλὰ, ἀλλ' ὅλα μερισμένα.
Καὶ νοῦν μὲν σὲ ἐχάρισαν, καὶ γνῶσιν κ' εὐβουλίαν,
Ἀλλὰ σὲ καταμάραναν τὴν νέαν ἡλικίαν.
Τ' ἠξεύρεις ἂν ἠθέλησαν, τὴν γνῶσιν νὰ χαρίσουν,
Τοὺς γέροντας, τὸ γῆρας τους νὰ τὸ παρηγορίσουν;

Κ' ἴσως ἡ γνῶσις ὠφελεῖ αὐτῶν τῶν γε-
ραλέων
Πλέον ἀπ' τὴν νεότητα, καὶ δύναμιν
τῶν νέων.

ΝΕΣΤΩΡ.

Ἂς εἶχα τὴν νεότητα ἐκείνην τὴν 'δικήν
μου,
Καὶ ἂς στερούμουν τὴν μισὴν καὶ γνῶσιν,
καὶ ζωήν μου.
Καὶ τότ' εὐθὺς νὰ ἔβλεπες, ὁ Νέστωρ
τὶ ἀξίζει,
Ὁποῦ 'ς τὰ γερατεῖα του μόλις ὀρθοπο-
δίζει!
Πλὴν καθὼς εἶπες, βέβαια δὲν ἔρχοντ'
ἑνωμένα
Ἀπ' τοὺς θεοὺς τὰ ἀγαθὰ, ἀλλὰ διαιρη-
μένα.

§

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Μόλις καὶ μόλις, Ὀδυσσεῦ, τί τόσ' ἀργο-
πορία;
Ἀλλ' ὅμως τί κατόρθωσεν, εἰπέμας, ἡ
πρεσβεία;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐλπὶς δὲν εἶναι, βασιλεῦ, ἀπὸ τὸν Ἀχιλ-
λέα,
Καὶ ὅλη ἡ πρεσβείαμας κατάντησε μα-
ταία.
Οἱ λόγοι μας οἱ πάμπολλοι, κ' ἡ τόσες
ῥητορεῖες,
Ἀπάντησαν σκληρότηταις καὶ ἄρνησαις
μυρίαις.

Εἶν' ἄκαμπτος παντάπασι, δὲν κλίνει εἰς
φιλίαν,
Δὲν βοηθεῖ τοὺς Ἕλληνας, μ' ἀπόφασιν
τελείαν.
Ὁ Ἅδης μεταβάλλεται, καὶ στρέφεται
νομίζω,
Ἐκεῖνος ὅμως πώποτε ν' ἀλλάξῃ δὲν ἐλ-
πίζω.
Τὰ δῶρα σου δὲν δέχεται, τὴν κόρην σου
δὲν θέλει,
Ἂν εἴμεσθ', ἂν δὲν εἴμεσθε, καθόλου δὲν
τὸν μέλει.
Καὶ μάλιστ' ἀποφάσισε, μᾶς εἶπε, νὰ
κινήσῃ,
Ἐξάπαντος μεθαύριον, ὀπίσω νὰ γυ-
ρίσῃ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐγὼ τὸ χρέος ἔκαμα τ' ἀνθρώπινον νομίζω,
Κ' εἰς τὸ ἐξῆς τὸν ἄνθρωπον ποτὲ δὲν τὸν συγχίζω.
Λυποῦμαι μὲν ὅτ' εἶν' σκληρὸς, καὶ ἄκαμπτος ὁ νέος,
Πλὴν χαῖρ' ὅτ' εἶμ' ἐλεύθερος, καὶ βασιλεὺς γενναῖος.
Ἂν ἔσφαλα μετανοῶ, ἂν ἅρπαξ' ἐπιστρέφω,
Ὀργὴν καὶ πάθος 'ς τὴν ψυχὴν δὲν ἔχω οὔτε τρέφω.
Ἐγὼ δὲν ἀτιμάζομαι, ἂν δὲν μὲ καταδέχθη,
Ἢ ἂν καὶ ἡ πρεσβείαμου τελείως δὲν ἐστέρχθη.

Δὲν εἶν' αἰσχρὸν ὁ βασιλεὺς, τὸ λάθος
ἂν γνωρίσῃ,
Καὶ πάσχει, ὅσον δύναται, νὰ τὸ μετα-
ρυθμίσῃ.
Ἀλλ' εἶν' αἰσχρὸν ἐξάπαντος, ἀνίσως καὶ
θελήσῃ,
Ὲ τὰ λάθη του θανάσιμα νὰ ἰσχυρογνω-
μήσῃ.
Τὸ λάθος εἶν' ἀνθρώπινον, βασιλικὸν δὲ
ὅμως,
Τὸ νὰ τὸ διορθώνομεν ἀμέσως, καὶ συν-
τόμως.
Καὶ ἂν μὲν ἠμπορέσωμεν, εἶν' ἔργον μας
γενναῖον,
Ἂν ὅμως ἀποτύχωμεν, τῆς τύχης εἶναι
πλέον.
Καλοὶ μὲν τὸ νὰ γένωμεν, ἀφεύκτως
ἠμποροῦμεν,

Τοὺς ἄλλους δὲ νὰ κάμωμεν καλοὺς ἀδυ-
νατοῦμεν.

Ὅθεν λοιπὸν ὁ Ἀχιλλεὺς ἂς χαίρεται, κὶ
ἂς ζήσῃ,

Καὶ ἂς ὑπάγει εὐτυχῶς παντοῦ, καθὼς
θελήσῃ.

ΝΕΣΤΩΡ.

Αὐτὸ δὲν τὸ ἐπίστευα, ὦ Φοίνιξ, μὰ
τὸν Δία,

Οὔτ' ἔλπιζα παντάπασι, ποτὲ τ' ἠαλη-
θείᾳ.

ΦΟΙΝΙΣ.

Ἀλλὰ ἐγὼ τὸ ἔλπιζα, ὦ Νέστωρ, νὰ
θελήσῃ,

Τόσον σκληρὰ ὁ Ἀχιλλεὺς, νὰ ἰσχυρο-
γνωμήσῃ;

ΝΕΣΤΩΡ.

Ἐμεῖς τὸν ἀγαπούσαμεν ὡς πρώτιστόν
μας φίλον,
Ἐμεῖς τὸν ἐτιμούσαμεν μὲ σέβας, καὶ μὲ
ζῆλον.
Ἔπρεπε τάχα νὰ φανῇ ἐχθρὸς εἰς τὴν
φιλίαν;
Νὰ δείξῃ τόσην καθ' ἡμῶν εὐθὺς σκληρὴν
καρδίαν;
Ἂν ἔσφαλεν ὁ βασιλεὺς, κ' ἐζήτησε συγ-
γνώμην,
Ἔπρεπ' ἐκεῖνος ἄκαμπτην νὰ ἔχει πλέον
γνώμην;
Δὲν εἶναι τάχατ' ἐντροπὴ, ὁ βασιλεὺς νὰ
πίπτει,
Νὰ τὸν ζητεῖ συγχώρησιν, κ' ἐκεῖνος νὰ
τὴν ῥίπτει;

Τόσην ἐγὼ σκληρότητα ποτὲ τηαλη-
θείᾳ
Δὲν εἶδα, οὔτε ἄκουσα, μ' αὐτὰ τὰ γε-
ρατεῖα.
Ἂν εἶν' ἐκεῖνος τέτοιος, μὲ τέτοιαν καρ-
δίαν,
Εἶν' Ἅδης σχεδὸν τέλειος, μὲ ὅλην τὴν
κακίαν.
Ἀλλ' ὅμως καθὼς ἔδειχνεν, αὐτὸς δὲν
εἶχε φύσιν,
Μὲ τόσην ἰσχυρόγνωμην πρὸς τὴν κα-
κίαν κλίσιν,
Κ' ἴσως ἐσεῖς ἐκάμετε κἀνένα λέγω λά-
θος,
Εἰς τὴν συνομιλίαν σας, καὶ ἦρθ' εἰς τό-
σον πάθος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Πολλὰ, ὦ γέρε, σ' ἀπορῶ, πῶς τόσον
μᾶς νομίζεις
Παιδαριώδεις, καὶ μωροὺς, ἐνῷ μᾶς
προγνωρίζεις.
Ἐμεῖς τὸν ἐλαλήσαμεν μὲ τόσην βαθυ-
τάτην
Ταπείνωσιν, καὶ ἔμφασιν, διόλου οἰκτρο-
τάτην.
Καθὼς δὲ ὁ αἰχμάλωτος 'ς τὴν μάχην
τὸν ἐχθρόν του
Παρακαλεῖ, κυττάζοντας πικρὰ τὸν θά-
νατόν του,
Ἔτζι κ' ἐμεῖς ἐλεεινὰ, μὲ τόσην κολα-
κείαν
Παντοῦ σχεδὸν ἐφέρθημεν, εἰς τὴν συν-
ομιλίαν.

Ἀλλ' ὅμως ὅλος σίδηρος, καὶ τοῦ σιδή-
ρου πλέον
Στερρότερος ἐφαίνουνταν, εἰς ὅλα τελευ-
ταῖον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀλλ' ἂς ἀφήσομεν αὐτὰ, καὶ ἂς ἀναγκασ-
θοῦμεν,
Σ τὸ τεῖχος νὰ πηγαίνωμεν, καὶ νὰ
ἑτοιμασθοῦμεν.
Ὅτ' εἶναι μέγας κίνδυνος, καὶ οἱ ἐχθροι
κινοῦνται,
Νὰ ἐπιπέσουν ἔξαφνα, καθὼς μᾶς διη-
γοῦνται.

ΣΚΗΝΗ Γ΄.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ, ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ, ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ὦ Πάτροκλε, ἀκούεις αὐτὸν τὸν ταραγ-
μὸν,
Καὶ τὴν βοὴν τὴν τόσην, καὶ τὸν ἀλα-
λαγμόν;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἀκούω, Αὐτομέδων, καὶ μάλιστα κ' ἐγὼ
Ἐξύπνησ' ἀπ' τὸν ἦχον, καὶ ἤθελα νὰ
'βγῶ.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Πλὴν ἆραγε ἠξεύρεις τί εἶν' ἡ ταραχὴ;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Σχεδὸν ὡσὰν πολέμου μὲ φαίνεται ἀρχή.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ἠξεύρεις δὲ ποῦ εἶναι ὁ πόλεμος αὐτός;
Ἐντὸς ἀπὸ τὸ τεῖχος νομίζεις, ἢ ἐκτός;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἐδῶ πλησίον εἶναι, νομίζω, πουθενά.

Ποῦ ὅμως δὲν ἠξεύρω τὸ πρᾶγμ' ἀλη-
θινά.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Μάθε λοιπὸν ὅτ' εἶναι ἐδῶ εἰς ταῖς σκη-
ναῖς,
Ὁ πόλεμος, κ' ἡ μάχη, μὲ ὅλαις ταῖς
φωναῖς.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Τί λέγεις, Αὐτομέδων; κ' ἐχάλασαν
αὐτὰ
Τὰ τείχη τῶν Ἑλλήνων, τὰ τόσα δυ-
νατά;

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Παντοῦ τὰ τείχη κάτω ἐχάλασαν σχε-
δὸν,

Καὶ ὅλ' οἱ Τρῳαδῖται ἐμβῆκαν σωρηδόν.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Πλὴν πῶς ἐσὺ τὸ πρᾶγμα τὸ ἔμαθες αὐτοῦ;

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ἦρθ' ἕνας στρατιώτης ἐδῶ ἐπιταύτοῦ.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Δὲν σ' εἶπεν ἀπὸ ποῖον ἐστάλθη στρατηγόν;

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ἁπλῶς ἀπ' ἕνα μ' εἶπε τοῦ πλήθους ἀρχηγόν.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἂς εἶναι ὅποιος εἶναι, εἰπέ με τὰ λοι-
πὰ,
Ὁποῖα πλέον εἶναι, καὶ πῶς, καὶ πο-
ταπά.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Μὲ εἶπε πῶς ὁ Ἕκτωρ, μὲ ὅλους γενι-
κῶς,
Κατάπεσε 'ς τὸ τεῖχος, παντοῦ ὁρμη-
τικῶς.
Καὶ ῥίπτοντας μιὰν πέτραν μεγάλην
μὲ ὁρμὴν,
Ἐτίναξεν ἀμέσως ταῖς πύλαις εἰς τὴν
γῆν.
Καὶ τότε μὲ τοὺς ἄλλους ὁρμᾷ ὁ Σαρ-
πηδὼν,

Κ' ἐκγρέμισε τὸ τεῖχος τὸ πέριξ σωρη-
δόν.
Καὶ ἔπειτα ἐμβῆκαν, κὶ ἁρπάχθηκαν
κακὰ,
Κ' ἐμάχουνταν τὰ μέρη τὰ δύω ἐχθρι-
κά.
Ἐκεῖ δὲ ἐπληγώθη ὁ φίλος Ὀδυσ-
σεὺς,
Ἐκεῖ ὁ Διομήδης, κ' ἐκεῖ ὁ βασι-
λεύς.
Ἕως αὐτοῦ ἠξεύρω, τὰ δ' ἄλλα τὰ
λοιπὰ
Ὁ Ζεὺς ἠξεύρει πλέον, πῶς εἶν' καὶ πο-
ταπά.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἀλλοίμονον! ἐχάθη Ἑλλὰς ἡ εὐτυ-
χὴς,

Μὲ ὅλαις της ταῖς νίκαις, εὐθὺς ἡ δυ-
στυχής.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ὁ Ἀχιλλεύς μας ὅμως τί κάμν' εἰς τὴν
σκηνήν;
Δὲν ἔμαθε τὴν μάχην αὐτὴν τὴν τωρι-
νήν;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Κοιμᾶται βυθισμένος εἰς λύπην καὶ χο-
λήν,
Καὶ εἰς ἀδημονίαν τοῦ πάθους του πολ-
λήν.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ἀλλὰ δὲν τὸν σηκώνεις, νὰ τὸν διηγη-
θῇς,

Καὶ ἴσως καὶ τὸν πείσῃς, ἀνίσως κινη-
θῇς.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Νὰ βοηθήσῃ τάχα τοὺς Ἕλληνας θαρ-
ρεῖς;

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ναὶ βέβαι' ἂν θελήσῃς, νομίζ' ὅτ' ἠμ-
πορεῖς.

Καὶ ἂν ἀξιωθοῦμεν αὐτόν μας τὸν σκο-
πὸν,
Μὲ φαίνεται πῶς ἴσως νικήσωμεν λοι-
πόν.
Καθότ' οἱ στρατιῶται εἶν' ὅλοι μας γε-
ροὶ,
Καὶ ὡς ἀναπαυμένοι εἶν' πλέον ἰσχυ-
ροί.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Αὐτὸ μὴ τὸ ἐλπίσῃς, δὲν εἶναι δυνατὸν,
Σχεδὸν νὰ καταπείσω ἐγὼ ποσῶς αὐτόν.
Ὁ Φοίνιξ καὶ ὁ Αἴας, κἰ αὐτὸς ὁ Ὀδυσσεὺς,
Δὲν ἴσχυσαν, κ' ἐμένα θ' ἀκούσ' ὁ Ἀχιλλεύς;

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Πλὴν χάσε ἕναν λόγον, δὲν θὰ ἀτιμασθῇς,
Ἢ πείσῃς, ἢ δὲν πείσῃς, ποσῶς μὴ στοχασθῇς.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Συστέλλομαι, σὲ λέγω, μὴ τάχα συγ-
χισθῇ,
Ὡς ἀγαναχτησμένος, κ' εὐθὺς μὲ ὀρ-
γισθῇ.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ἂν θέλει ἂς θυμώσῃ, ἀλλ' ὅμως τί θαρ-
ρεῖ;
Νομίζει νὰ μᾶς χάσῃ; καὶ τάχα θὰ
χαρῇ;
Ἂν ἰσχυρογνωμήσῃ, ἂς μάθῃ τὸ λοι-
πὸν,
Τὸ πῶς οἱ στρατιῶται κινοῦν κακὸν
σκοπόν.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἐσὺ λοιπὸν φύγ' ἔξω, καὶ μόνος μου ἐγὼ,
Ὁπόσον ἡμπορέσω, τὸ πρᾶγμα ἐνεργῶ.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ὅ,τ' ἡμπορέσῃς κάμε, κ' ἐγὼ ἀναχωρῶ,
Καὶ τὴν ὁρμὴν συστέλλω, ὁπόσον ἡμπορῶ.

§

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἀλλ' ὦ Διὸς θυγάτηρ, θεά μου Ἀθηνᾶ,

Τὰ λόγιά μου δέξου αὐτὰ τὰ ταπει-
νά.
Καὶ δός με εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν μόνην
σου πειθὼ,
Τὸν φίλον μου νὰ πείσω, καθὼς ἐπιπο-
θῶ.
Βοήθησε καὶ τώρα τοὺς Ἕλληνας κοι-
νῶς,
Καὶ στρέψε εἰς γαλήνην τὸν νοῦν του
προσηνῶς.
Κ' ἐγὼ νὰ σὲ προσφέρω, θεάμου, μὲ
χαρὰν,
« Σωστὴν μιὰν ἑκατόμβην, θυσίαν κα-
« θαράν. »

§

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τ' εἶναι, Πάτροκλε, ὁ ἦχος, κ' ἡ κραυγὴ
ἡ φοβερά;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Πολεμοῦν οἱ Τρῳαδῖται, καὶ οἱ Ἕλληνες
σκληρά.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Αὐτὸ φαίνεται πλησίον, ὅτι εἶναι που-
θενά.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ναὶ πλησίον, κ' ἐδῶ μέσα συγχροτοῦν-
ται τὰ δεινά.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τοῦτο μόνος σου τὸ εἶδες, ἢ τὸ μήνυσε κἀνείς;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἕνας εἶπ' αὐτὰ τὰ νέα τῆς φθορᾶς μας τῆς κοινῆς.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Στρατιώτης τῶν Ἑλλήνων, ἢ ἀξιωματικός;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἰδιώτης στρατιώτης, πλὴν πολλὰ βιαστικός.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Καὶ σὲ εἶπε τοῦ πολέμου τὰ συμβάντα καθαρά;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ὅσα εἶδεν, ὅσα μ' εἶπεν, εἶν' πικρὰ, καὶ θλιβερά.

Λέγει ὥρμησεν ὁ Ἕκτωρ, μὲ τὸ στρά-
τευμα κοινῶς,
Καὶ ἐκγρέμισε τὸ τεῖχος, καὶ τοὺς σφά-
ζει ἀπηνῶς.
Ἐπληγώθ' ὁ Διομήδης, ἐπληγώθ' ὁ Ὀδυσ-
σεὺς,
Ἐπληγώθη τέλος πάντων καὶ αὐτὸς ὁ
βασιλεύς.
Ἰδοὺ σύντομα, ἂν θέλεις, τῶν Ἑλλήνων
τὰ κακά.
Ἰδοὺ ὅλαμας τὰ πάθη τὰ θρηνώδη, κ'
ἐχθρικά.
Ὅλ' οἱ Ἕλληνες ἀφεύκτως κινδυνεύουν
φοβερὰ,

Νὰ σφαγοῦν, καὶ ν' ἀποθάνουν, κατὰ
κράτος θλιβερά.
Τί λοιπὸν μᾶς μένει ἄλλο; πάρεξ ὅλοι
βαθμηδὸν
Καὶ ἐδῶ ἐμεῖς ὑστάτως νὰ χαθοῦμεν
σωρηδόν.
Κ' ἴσως φαίνεται προσμένεις, νὰ ἰδῇς
ἐμπαικτικῶς,
Νὰ μᾶς σφάξουν ἔμπροσθέν σου οἱ ἐχ-
θροὶ κακηνκακῶς;
Ἀλλ' ἂν τοῦτο προαιρεῖσαι, καὶ ποθεῖς
ἐχθροπαθῶς,
Σπαθὶ ἔχεις, βέλη ἔχεις, σφάξε, κτύπ'
ἀσυμπαθῶς.
Καὶ μετὰ τὴν μακαρίαν, καὶ σφαγήν μας,
καὶ ταφὴν,
Γράψε τούτην, ἂν θελήσῃς, τὴν καλὴν
ἐπιγραφήν.

« Ἐδῶ κείτονται θαμμένοι στρατιῶται
« δυστυχεῖς,
« Οἱ ὁποῖοι ἀναλόγως εἶν' ἐπίσης κ' εὐ-
« τυχεῖς.
« Ὅτι πρὶν νὰ τοὺς φονεύσουν οἱ ἐχθροὶ,
« ὁ Ἀχιλλεὺς
« Τοὺς προέσφαξεν εὐσπλάγχνως, ὡς γεν-
« ναῖος βασιλεύς. »

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀχ! ὦ Πάτροκλε, τί λόγος εἶν' αὐτὸς ὁ
λυπηρός;
Τόσον ἔφθασα νὰ γένω εἰς ἐσᾶς ἐγὼ
σκληρός;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Νὰ μὴ φθάσω ποτὲ τόσον, ὦ θεοὶ, ν'
ἀγριωθῶ,

Νὰ σκληρύνω τὴν ψυχήν μου, καὶ νὰ
μὴν ἠμερωθῶ.
Ν' ἀρνηθῶ δι' ἕνα πάθος, γένος, φίλους,
συγγενεῖς!

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Μήπως, Πάτροκλέμου, τάχα δυστυχῶς
παραφρονεῖς;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Νὰ τοὺς βλέπω νὰ τοὺς σφάζουν, καὶ
νὰ ἀδιαφορῶ!

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἐσὺ ἔχασες τὸν νοῦν σου, καὶ δὲν πρέ-
πει ν' ἀπορῶ.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Καὶ παραφρονῶ, καὶ χάνω, Ἀχιλλεῦ, ἐγὼ
τὸν νοῦν,

Ἐπειδ' εἰς παραφροσύνην τὰ κακάμας
μὲ κινοῦν.
Ἡ ψυχήμου δὲν εἶν' πέτρα, δὲν εἶν' σί-
δερον σκληρὸν,
Νὰ μὴ πάσχει ἀναισθήτως, ἀπὸ πρᾶγμα
λυπηρόν.
Τί τὴν θέλεις τὴν ἀνδρείαν; ποῦ ἀνδρεῖος
θὰ δειχθῇς;
Εἰς τὸν Ἅδην; εἰς τὸν τάφον; μὲ τὴν
γῆν ὅταν σμιχθῇς;
Διὰ μιὰν γυναῖκα μόνην, καὶ δι' ἕνα δυ-
στυχῆ
Ἀγαμέμνονα, ἡ τόση ἀμετάτρεπτη ψυ-
χή;
Δι' αὐτοὺς τοὺς δύω τώρα, ἕνα γένος νὰ
σβυσθῇ,
Νὰ πνιγῇ 'ς τὰ αἵματά του, κ' εἰς ῥο-
πὴν 'ν ἀφανισθῇ;

Ἀχιλλεῦ μου, τί νομίζεις; δὲν μὲ λέγεις
τί φρονεῖς;
Ποῖον τάχ' ἀπὸ τὰ δύω, μᾶς μισεῖς; ἢ
μᾶς πονεῖς;
Πλὴν ἀλλὰ κἂν τὴν 'δικήν σου τὴν ζωὴν
δὲν ἀγαπᾷς;
Ἢ ἠδύνεσαι, πιστεύω, εἰς τὰ κέντρα νὰ
κτυπᾷς;
(Τί τὸ κρύφτω; πρὸς τί τέλος;) οἱ θεοὶ
νὰ σπλαγχνισθοῦν,
Τὴν ζωήν σου τελευταῖον, καὶ νὰ μὴ σὲ
ὀργισθοῦν.
Ἀχιλλεῦ! οἱ στρατιῶται ὅλοι ἔξω μυ-
στικῶς,
Ψυθηρίζουν, καὶ γογγύζουν, διὰ τοῦτο
γενικῶς.
Ὅλ' εἶν' ἕτοιμ' εἰς τὰ ὅπλα, καὶ προσ-
μένουν τὸ λοιπὸν,

Τὴν ἀπόφασίν σου μόνην, καὶ τὸν ὕστα-
τον σκοπόν.
Ὅθεν λέγω συλλογίσου, ἄφες τώρα τὴν
ὀργὴν,
Νὰ μὴ πάθωμεν κἀμμίαν ἀθεράπευτην
πληγήν.
Δὲν ἠξεύρεις τί σημαίνει πλῆθος στρα-
τιωτικόν;
Δὲν γνωρίζεις πόσον εἶναι ἀκατάσχετον
κακόν;
Νὰ μὴ φθάσω ὅμως τοῦτο, ὦ θεοί μου,
νὰ ἰδῶ,
Ἀλλ' ἡ γῆ νὰ μὲ ῥοφήσῃ, νὰ μὲ πνίξ'
εὐθὺς ἐδῶ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἐγὼ, φίλε Πάτροκλέ μου (τὴν ζωήν σου
νὰ χαρῶ),

Ἀσυλλόγιστος δὲν εἶμαι, οὔτε ἄσπλαγ-
χνος θαρρῶ.
Ἂν τὸν ἄπιστον ἐκεῖνον παντελῶς ἐξου-
θενῶ,
Ἐλεῶ τοὺς ἄλλους ὅμως, καὶ λυποῦμαι
καὶ πονῶ.
Αὐτοὶ ὅλοι εἶν' ἀθῶοι, καὶ ἀναίτιοι κοι-
νῶς,
Κ' εἶν' παράλογον νὰ ἔχω μίσος τι κατὰ
τινός.
Νὰ σ' εἰπ' ὅμως τελευταῖον τὴν αἰτίαν
φανερὰ,
Διατὶ τοὺς παραιτοῦμαι, κ' ἐπιμένω
σταθερά;
Εἰς τῆς ἐκστρατείας ἔτι τῆς κοινῆς μας
τὸν καιρὸν
Εἴμουν εἰς τὸ Δοδωναῖον, τοῦ Διός μας
ἱερόν.

(Εἴμουν δὲ νὰ προσκυνήσω, καὶ προσ-
τούτοις νὰ ἰδῶ,
Τί χρησμὸν ὁ Ζεὺς μὲ δίδει, δι' αὐτά
μας τὰ ἐδῶ;)
Ἐκεῖ κἄποιος προφήτης, ἀπ' ἐκείνους
τοῦ ναοῦ,
Μὲ προμάντευσε, καὶ μ' εἶπε τὸν νοῦν
ὅλον τοῦ θεοῦ.
Πῶς θὰ ἔρθωμεν αἰσίως, πῶς ἐγὼ θὰ
δοξασθῶ,
Καὶ πῶς μ' ἕνα βασιλέα φοβερὰ θὰ συγ-
χυσθῶ.
Καὶ μὲ εἶπε νὰ προσέχω, καὶ νὰ μὴ φι-
λιωθῶ,
Ἐπειδ' εἶναι πεπρωμένον ἀπ' ταῖς μοί-
ραις νὰ χαθῶ.
Μ' εἶπε δὲ πῶς μετὰ ταῦτα τελευταῖον
θὰ ἰδῶ,

Ν' ἀποθάνῃ τοῦ πατρός μου ὁ συνώνυμος ἐδῶ.
Καὶ τότ' ἔπειτα νὰ νεύσω τέλος πάντων καὶ ἐγὼ,
Νὰ φιλιωθῶ μ' ἐκεῖνον, κ' εἰς τὴν μάχην νὰ ἐβγῶ.
Ἰδοὺ, φίλε, ἡ αἰτία ἡ κυρία εἶν' αὐτὴ,
Ἡ ὁποία ἀπ' τὴν μάχην ἀκουσίως μὲ κρατεῖ.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Πλὴν θαῤῥῶ πῶς εἶναι τρόπος, κ' οἱ χρησμοί σου νὰ σταθοῦν,
Καὶ οἱ Ἕλληνες προστούτοις ἐν ταυτῷ νὰ μὴ χαθοῦν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Λέγεις τάχατε νὰ στείλω μὸν' τὸ στρά-
τευμα αὐτό;

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ναὶ, κ' ἐμένα εἰς τὸν τόπον τὸν 'δικὸν
σου ἐνταὐτῷ

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τὸ μὲν στράτευμ' ἂς ὑπάγῃ, ἐσὺ ὅμως
νὰ σταθῇς,
Ἐπειδὴ χωρὶς ἐμένα σὲ φοβοῦμαι μὴ χα-
θῇς.
Καὶ τοῦτ' ὅλον, ἐπειδ' εἶσαι προπετὴς,
καὶ τολμηρὸς,
Καὶ τολμᾷς ἐνῷ δὲν πρέπει, καὶ ἐνῷ
δὲν εἶν' καιρός.

Καὶ λοιπὸν ὁ Αὐτομέδων ἂς ὑπάγῃ ἀρ-
χηγὸς,
Ἀντ' ἐμοῦ τῶν Μυρμιδόνων, καὶ τῆς
μάχης στρατηγός.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἀχιλλεῦ, μὴ μ' ἀτιμάζεις, προτιμῶ τὸ
νὰ χαθῶ,
Παρ' αὐτὸ τὸ ζήτημά μου δυστυχῶς νὰ
στερηθῶ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἐγὼ, Πάτροκλε, δὲν θέλω παντελῶς ν'
ἀτιμασθῇς,
Πλὴν φοβοῦμαι, καὶ προσέχω, τὸ νὰ μὴ
θυσιασθῇς.
Ἀλλ' ἂν θέλεις σὲ ἀφίνω, πλὴν νὰ μ' εἶ-
σαι προπετὴς,

Νὰ προσέχεις ποῦ κινεῖσαι, ποῦ τολμᾷς,
καὶ ποῦ πατεῖς.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Δός με πλὴν τὴν ἄδειάν σου, διὰ νὰ καθ-
οπλισθῶ
Τὴν 'δικήν σου πανοπλίαν, Ἀχιλλεὺς νὰ
νομισθῶ.
Ἐπειδὴ κ' ἡ φαντασία μοναχὰ τῶν φο-
βερῶν,
Καταπλήττει, καὶ φοβίζει καὶ τὸν πλέον
τρομερόν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Λάβε καὶ τὴν πανοπλίαν, ἀλλὰ κράξε
με ἐδῶ,
Νὰ ἐρθῇ ὁ Αὐτομέδων, τὸν ζητῶ νὰ τὸν
ἰδῶ.

§

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Τί προστάζετε νὰ κάμω, βασιλεῦ, ἐγὼ λοιπὸν;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἄκουσε, ὦ Αὐτομέδων, τὸν δικόν μου τὸν σκοπόν.
Ἀποφάσισα ἡ φάλαγξ ὅλη τῶν στρατιωτῶν
Νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν μάχην κατὰ τῶν Τρωαδιτῶν;
Καὶ πασχίσετε ἀνδρείως οἱ ἐχθροὶ νὰ διωχθοῦν,
Καὶ οἱ Ἕλληνες, ὁπόσον ἐγχωρεῖ, νὰ φυλαχθοῦν.

Διορίζω δὲ τὸν φίλον Πάτροκλόν μου
στρατηγὸν,
Καὶ ἐσένα εἰς τὰ πάντα τοῦ Πατρόκλου
συνεργόν.
Τὸ λοιπὸν ἑτοιμασθῆτε, καὶ χωρὶς ἀνα-
βολὴν
Νὰ προφθάσετε ἀμέσως, μὲ ταχύτητα
πολλήν.

ΑΥΤΟΜΕΔΩΝ.

Ὁρισμός σας, κ' εἶναι ὅλοι ἕτοιμοι ἀπο-
πολλῆς,
Καὶ σχεδὸν ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ πολέ-
μου προσβολῆς.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Πλὴν ὁ Πάτροκλος, ἠξεύρεις, πῶς εἶν'
φύσει ὁρμητὴς,

Κ' εἰς τὴν μάχην κατὰ πάντα θερμουρ-
γὸς, καὶ προπετής.
Τὸ λοιπὸν νὰ τὸν προσέχεις, ὅτι ἄκριτα
ὁρμᾷ,
Καὶ ἢ πρέπει, ἢ δὲν πρέπει, αὐτὸς πάν-
τοτε τολμᾷ.
Ὅθεν ζεῦξε εἰς τ' ἁμάξι τ' ἄλογά μου τ'
αὐστηρὰ,
Τὸν Βαλίον, καὶ τὸν Ξάνθον, καὶ κυβέρ-
ναται σκληρά.
Ἂν τὸν Ἕκτορα ἰδῇτε, πρόσεχε ἐπιμε-
λῶς,
Νὰ μὴ τύχῃ καὶ ὁρμήσῃς κατ' ἐκείνου
παντελῶς.
Ἂν σὲ 'πῇ νὰ διευθύνῃς τὸ ἁμάξι προσ-
εκεῖ,
Παντελῶς νὰ μ' ὑπακούσῃς, καὶ νὰ φύ-
γῃς ἀπεκεῖ.

Πλὴν τὸ στράτευμα ἀμέσως, πρόσταξε βιαστικὰ,
Νὰ κινήσῃ τέλος πάντων εἰς τὰ ὅπλα ταχτικά.

§

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ.

Ἐγὼ πλέον ἑτοιμάσθην, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ σχεδὸν,
Ἑτοιμάσθηκαν ἐπίσης, καὶ ἐβγαίνουν σωρηδόν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀλλὰ, φίλε Πάτροκλέ μου, σὲ ζητῶ κατὰ πολλὰ,
Νὰ προσέχεις τὴν ζωήν σου, ὅσον δύνασαι καλά.

Τοῦτο εὔχομαι, καὶ θέλω, κ' ἐκ ψυχῆς
ἐπιποθῶ,
Νὰ μὴ τύχῃ δι' ἐσένα παντελῶς καὶ λυ-
πηθῶ.
Καὶ λοιπὸν αὐτὴν τὴν χάριν ἀπαιτῶ
χρεωστικὰ,
Τὸν καλόν σου Ἀχιλλέα νὰ τὴν κάμῃς
φιλικά.
Ὅ,τι θέλεις πλέον κάμε, μόνον θέλω νὰ
σὲ 'δῶ,
Ὑγιὴς νὰ ἐπιστρέψῃς, καὶ σωστότατος
ἐδῶ.
Ὅτ' εἶν' ἄδηλη ἡ μάχη, καὶ δυσφύλακτη
πολλὰ,
Τὸ ἠξεύρουν καὶ τὰ βρέφη, τὰ μωρὰ
καὶ ἀπαλά.
Πλὴν ἀλλὰ κατὰ τῆς μάχης, ἡ μεγάλη
προσοχὴ,

Εἶν' κυρίως, Πάτροκλέμου, πανοπλία
μοναχή.
Μὴ νομίζεις δὲ πῶς λέγω, ν' ἀποφεύγεις
παντελῶς
Τὸν ἀγῶνα, καὶ τὴν νίκην, ὡσὰν ἄνθρω-
πος δειλός.
Ἐγὼ θέλω μὲν νὰ σ' ἔχω ζωντανὸν καὶ
ὑγιῆ,
Πλὴν δὲν θέλω νὰ σὲ κάμω μὲ αὐτὸ ψο-
φοδεῆ.
Ὅθεν πλέον ἐλευθέρως, ἂν ποθεῖς, κ' ἐπι-
θυμεῖς,
Μὲ τοὺς ἄλλους τοὺς προμάχους ἠμπο-
ρεῖς νὰ πολεμεῖς.
Ἀπ' τὸν Ἕκτορα δὲ ὅμως, σὲ τὸ λέγω
φανερὰ,
Ὅσον δύνασαι ν' ἀπέχεις, καὶ νὰ φεύγεις
φοβερά.

Τὴν ἀλήθειαν σὲ λέγω, καὶ πιστῶς ὁμο-
λογῶ,
Τὴν ἀνδρίαν του θαυμάζω, καὶ τιμῶ
σχεδὸν κ' ἐγώ.
Μονομάχησε μ' ἐκεῖνον καὶ ὁ Αἴας φο-
βερὰ,
Πλὴν τὸν ἔφριξε μὲ ὅλην τὴν ἰσχύν του
τρομερά.
Ὅθεν λέγω μὴ τολμήσῃς κατ' αὐτοῦ νὰ
κινηθῇς,
Ἐπειδὴ ἀναντιῤῥήτως κινδυνεύεις νὰ χα-
θῇς.
Μὴ θελήσῃς ν' ἀποδείξῃς τὴν ἀνδρίαν
σου κ' ἐκεῖ,
Ὅπου εἶναι κατωτέρα, καὶ σχεδὸν δὲν
ἐξαρκεῖ.
(Ὁ καλὸς ὁ πολεμάρχος πρέπον εἶν' νὰ
θεωρεῖ

Τὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ σταθμίζει, πόσον
τάχατ' ἠμπορεῖ.
Κ' εἰ μὲν εἶν' ἰσοπαλόστου, ἂς ἀντιπα-
ραταχθῇ.
Εἰ δὲ μὴ, ἂς τὸν ἀφήσῃ, καὶ μακρὰν ἂς
φυλαχθῇ).
Ἀφοῦ δὲ τοὺς Τρῳαδίτας τοὺς διώξετ'
ἐντελῶς,
Περαιτέρω μὴ δὲ βῆμα μὴ προβῆτε
παντελῶς.
Ἀλλ' εὐθὺς ὀπίσω ὅλοι, ἀπεκεῖ βιαστικὰ,
Νὰ γυρίσετε ἀμέσως, σιγανὰ καὶ ταχτικά.
Ἀρκεῖ τόσον νὰ γνωρίσῃ, πῶς ἀνίσως
ἀφεθῇ,
Ἀπὸ 'μᾶς ὁ Ἀγαμέμνων, κινδυνεύει νὰ
χαθῇ.

Αὐτὰ ὅλ' ἀναντιῤῥήτως σὲ προστάζω
φοβερὰ,
Καὶ σ' ὁρκίζω εἰς τὸν Δία, νὰ φυλάξῃς
σταθερά.
Τέλος πάντων τὸ ποτήρι, τὸ χρυσὸν καὶ
σκαλιστὸν,
Μὲ κρασὶ καλὸν, κ' εὐῶδες, πρόσφερέ με
γεμιστόν.

§

Ζεῦ ὀλύμπιε θεέμου, βασιλεῦ παντο-
τεινὲ,
Τῶν γηΐνων, κ' αἰθερίων, καὶ ὑπέρμαχε
κοινέ!
Δόσ' τὴν νίκην, καὶ ἰσχύν σου οὐρανόθεν
προσηνῶς,
Τὸν πιστόν μου τοῦτον φίλον, ἱκετεύω
ταπεινῶς.

Φύλαξέτον, σκέπασέτον, εἰς τὴν μάχην
τὴν σκληρὴν,
Μὲ αὐτήν σου τὴν αἰγίδα τὴν φρικτὴν,
καὶ τρομερήν.
Καὶ ἀξίωσέ τον πάλιν νὰ γυρίσῃ θαυ-
μαστὸς
Νικητὴς, καὶ τροπαιοῦχος, ὅλος ἄτρω-
τος, σωστός.

§

Ὥρασου καλὴ, ὦ φίλε, καὶ πολέμα ἰσ-
χυρὰ,
Καὶ αὐταῖς ταῖς συμβουλαῖς μου φύλαγέ
ταις σταθερά.

ΣΚΗΝΗ Δ΄.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ, ΦΟΙΝΙΞ, ΑΝΤΙΛΟΧΟΣ, ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ, ΝΕΣΤΩΡ, ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΟΙΠΟΙ ΟΛΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΙ, ΑΦΩΝΟΙ ΟΜΩΣ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Πόθεν γέροντα καὶ πῶς, ἦρθες τόσον φοβισμένος,
Διατί ἀσθματικός; διατί ἀπαυδισμένος;

ΦΟΙΝΙΞ.

Ἀχιλλεῦ, τί νὰ σ' εἰπῶ; ἴσως ἦταν πεπρωμένον

Εἰς τὸ γῆρας μου αὐτὸ τὸ πικρὸν, καὶ μαραμένον.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Καὶ τί σ' ἔτυχε λοιπὸν; δὲν μὲ λέγεις τὴν αἰτίαν
Τοῦ 'δικοῦσου ἐρχομοῦ, καὶ τὴν τόσην κακουχίαν;

ΦΟΙΝΙΞ.

Δὲν ἠξεύρεις, Ἀχιλλεῦ, τὴν 'δικήν μας δυστυχίαν;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀλλὴν λέγεις νεωστὶ πάλιν τάχατε κἀμμίαν;

ΦΟΙΝΙΞ.

Ἐγὼ μίαν αὐτοψεὶ τῶν Ἑλλήνων μόνον εἶδα,

Κ' ὑστερήθηκ', Ἀχιλλεῦ, κάθε πλέον μου
ἐλπίδα.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τῶν ἐχθρῶν μας τὴν ὁρμὴν, καὶ τοῦ τεί-
χους μας τὰ πάθη;

ΦΟΙΝΙΞ.

Ναὶ, ὦ τέκνον! δι' αὐτὸ ἡ μισὴ ζωή μ'
ἐχάθη.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Μὴ φοβεῖσαι, κ' εὐτυχοῦν εἰς τὴν μάχην
οἱ 'δικοί μας,
Καὶ ἐλπίζομεν σχεδὸν, πῶς νικοῦνται
οἱ ἐχθροί μας.

ΦΟΙΝΙΞ.

Δὲν πιστεύω παντελῶς, οἱ 'δικοίμας νὰ
ἀνθέξουν

Εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν, οἱ θεοὶ ἂν δὲν
συντρέξουν.
Ἐπειδ' εἶναι μοναχοὶ, εἰς αὐτὴν τὴν δυ-
στυχίαν,
Καὶ δὲν ἔχουν ἀπαλλοῦ συνδρομὴν σχε-
δὸν κἀμμίαν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Καὶ δὲν εἶδες παντελῶς τοὺς 'δικούς μου
τοὺς Φθιώτας;

ΦΟΙΝΙΞ.

Ἄραγ' ἔστειλες ἐσὺ τοὺς 'δικούς σου στρα-
τιώτας;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀπὸ τότε παρευθὺς, κ' εἶμαι σ' ἄκραν
ἀπορίαν,

Πῶς δὲν ἔχεις δι' αὐτοὺς εἴδησιν ποσῶς κἀμμίαν.

ΦΟΙΝΙΞ.

Ὦ χαρά! τί νὰ εἰπῶ; ἀλλὰ πάλιν δὲν πιστεύω.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Μὰ τὴν γῆν, μὰ τοὺς θεοὺς, γέρε, δὲν σὲ χωρατεύω.

ΦΟΙΝΙΞ.

Ὦ νὰ ἔχεις τὴν εὐχὴν τοῦ πατρός σου, φίλτατέ μου,
Κ' οἱ θεοὶ τὰ ἐφετὰ νὰ σὲ δώσουν, ποθητέ μου.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Δὲν μὲ λέγεις τὸ λοιπὸν, ποῦ συνέβη, καὶ ἐστάθης,

Καὶ τὸ πρᾶγμα παντελῶς δὲν συνέπεσε
νὰ μάθῃς;

ΦΟΙΝΙΞ.

Τὰ κακά μου εἶν' πολλὰ, Ἀχιλλεῦ μου,
ἂν θελήσω,
Ὅλ' ἁπλῶς λεπτομερῶς, κ' ἕν' πρὸς ἕν
νὰ σ' ἱστορήσω.
Πλὴν τὸ πρᾶγμα γενικῶς, καὶ συντόμως,
ἂν θελήσῃς,
Ἄκουσέ το τὸ λοιπὸν, καὶ νὰ μὴ μὲ ὀνει-
δίσῃς.
Ὅταν ἦρθαν οἱ ἐχθροὶ, καὶ ἐγκρέμισαν
τὰ τείχη,
Παρευρέθηκα ἐκεῖ, 'ς τὴν ὁρμήν τους κα-
κὴ τύχη.
Τότε δύω ἐντυχτῷ Τρῳαδῖτ' ἐκεῖ μὲ βλέ-
πουν,

Καὶ χωρὶς ἀναβολὴν, πρὸς ἐμέν' ὁρμοῦν
καὶ ῥέπουν.
Καθὼς εἶδα τὸ λοιπὸν, ὅτι τρέχουν πρὸς
ἐμένα,
Εἶδα γύρω νὰ εὑρῶ, σύντροφον κ' ἐγὼ
κἀνένα.
(Ὅτι δύω ἰσχυροὶ, ἐστοχάσθηκα, καὶ
νέοι,
Ἀπὸ γέροντ' ἀσθενῆ εἶναι πλέον ῥωμα-
λαῖοι).
Ἀλλ' εἰς μάτην ὁ σκοπὸς, ἐπειδὴ ἐκεῖ
πλησίον
Δὲν ἐφαίνουνταν τινὰς, νὰ ὁρμήσῃ ἐναν-
τίον.
Ἀφοῦ εἶδα τὰ στενὰ, ὅτ' εἰς δύω δὲν
ἀντέχω,
Ἄρχισα κ' ἐγὼ λοιπὸν, ὅσον δύναμαι νὰ
τρέχω.

Ὥρμησαν κ' ἐκεῖν' εὐθὺς τὸ κατόπιν κατ'
εὐθεῖαν,
Μὲ πολὺν ἀλαλαγμὸν, καὶ ταχύτητα
καὶ βίαν.
Ποῦ μ' εὑρέθη, ἀπορῶ, τόση δύναμις
εἰς σῶμα
Παντελῶς γεροντικὸν, καὶ σχεδὸν ὡσὰν
τὸ πτῶμα.
(Τώρα εἶν' ἀληθινὸν, ἡ ἀνάγκη ὅτι
κάμνει
Καὶ τὸν γέρον φτερωτὸν, καὶ ποσῶς δὲν
ἀποκάμνει)
Ὅθεν ἔτρεχα λοιπὸν, χωρὶς πλέον νὰ γυ-
ρίσω,
Τοὺς ἐχθρούς μου νὰ ἰδῶ, ἂν καὶ τρέχουν
ἀποπίσω.
Οὔτε ἔβλεπα ποσῶς, ἀπ' τὸν φόβον, καὶ
τὸν τρόμον,

Ποῦ πηγαίνω, ποῦ πατῶ, καὶ εἰς ποῖον
εἶμαι δρόμον.
Μόλις ἀπὸ στενωποὺς διαφόρους, καὶ
δυσβάτους,
Εἰς τοὺς τόπους καταντῶ τῶν σκηνῶν
μας τοὺς ἐσχάτους.
Τότ' ἐγύρισα κ' ἐγὼ, νὰ ἰδῶ τὸ ἂν ἀν-
τέχουν
Οἱ ἐχθροὶ ἐκεῖν' οἱ δύω, καὶ ἂν ἔμειναν,
ἢ τρέχουν.
Καὶ δὲν εἶδα παντελῶς οὔτε ἕναν πρὸς
ἐμένα,
Πλὴν τὸν πόλεμον αὐτὸν, μακρυὰ συγκε-
χυμένα.
Κατ' εὐθεῖαν τὸ λοιπὸν 'ς τὴν σκηνὴν
μου πλέον φθάνω,
Κ' ἔπεσα ἡμιθανὴς ἀπ' τὸν κόπον ν' ἀπο-
θάνω.

Κ' ἐκοιμήθηκα εὐθὺς, κ' ἐκοιμήθηκα νομίζω
Ὥραν ἴσως ἀρκετὴν, δίχως κόσμον νὰ γνωρίζω.
Τότ' ἐκεῖ ἐξαφνικὰ ἄκουσ' ἕναν μέγαν κρότον,
Καὶ χωρὶς ἀναβολὴν, εὐθὺς ἔφυγα μὲ πρῶτον.
Κατ' εὐθεῖαν ἀπεκεῖ, καὶ χωρὶς νὰ ἀναπνεύσω,
Ἦρθ' αὐτοῦ, ἂν εἶμ' αὐτοῦ, καὶ ἂν εἶναι νὰ πιστεύσω.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἤ'ώρα ἔχω τὸ λοιπὸν ἀρκετὴν πληροφορίαν,
Πῶς συνέβη νὰ μ' ἰδῇς τὴν 'δικήν μου συμμαχίαν.

ΦΟΙΝΙΞ.

Ἀλλὰ ποῖος κυβερνᾷ εἰς τὴν μάχην τὸν
λαόν σου,
Κ' εἰς τὸν τόπον διοικεῖ, Ἀχιλλεῦ, τὸν
ἐδικόν σου;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Εἶν' ὁ Πάτροκλος ἐκεῖ, κ' εἰς τὸν τόπον
μου πρωτεύει,
Ὁ δὲ δοῦλος μ' ὁ πιστὸς Αὐτομέδων
δευτερεύει.

ΦΟΙΝΙΞ.

Ἔχεις εἴδησιν ποσῶς, ποῦ σχεδὸν αὐτοὶ
κτυποῦνται;
Καὶ ἂν τάχατε νικοῦν οἱ ἐχθροίμας, ἢ
νικοῦνται;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Εἴδησιν μὲν καθαυτὸ δὲν ἐπῆρα, πλὴν
ἐλπίζω
Ὅτ' οἱ Ἕλληνες νικοῦν, κ' εἶναι βέβαιον
νομίζω.

ΦΟΙΝΙΞ.

Τόσον βέβαιον αὐτὸ πόθεν τὸ καταλαμ-
βάνεις;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀπ' τὸν ἦχον ἠμπορεῖς φανερὰ νὰ συμ-
περάνεις,
Ἐπειδ' εἶναι μακρυὰ, καὶ σχεδὸν μὲ δυσ-
κολίαν
Τὸν ἀκούομεν ἐδῶ, εἰς αὐτὴν τὴν παρα-
λίαν.

§

ΑΝΤΙΔΟΧΟΣ.

Ἂχ! φίλτατέμου Ἀχιλλεῦ, μὲ ποῖον στό-
μα λυπηρὸν,
Θ' ἀποτολμήσω νὰ σ' εἰπῶ τὸ μήνυμά
μου τὸ σκληρόν;
Ὁ Πάτροκλός μας νικητὴς, καὶ τροπαι-
οῦχος φοβερὸς,
Εἰς τοὺς θριάμβους μεταξὺ ἐθανατώθη
θλιβερῶς.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἔμελλε πλέον;
Τοῦτο τὸ νέον;
Ἐγὼ νὰ πάθω;
Ἐγὼ νὰ μάθω;

Ἄχ! Εἰμαρμένη,
Ἀγριωμένη.
Πῶς μὲ ἀφίνεις;
Πῶς δὲν μὲ σβύνεις;
Τὸν Πάτροκλόν μου;
Τὸν φίλτατόν μου;
Ἐγὼ νὰ φθάσω;
Λοιπὸν νὰ χάσω;
Δάκρυα ποῦ εἶσθε,
Καὶ δὲν κινεῖσθε;
Ἀπὸ τὸ βάθος,
Εἰς τόσον πάθος;
Ἄθλιον στῆθος,
Εἰς τόσον βῦθος,
Πῶς ἡσυχάζεις,
Καὶ δὲν στενάζεις;
Ἡμέρα ποία,
Πλέον ἀθλία,

Ἄλλη ἐστάθη,
Μὲ τόσα πάθη;
Ὦ Ἥλιέ μου,
Λαμπρὲ θεέ μου!
Τὸ φῶς πῶς χύνεις,
Καὶ δὲν τὸ σβύνεις;
Ὁ χρησμὸς ὅλος,
Ἀναμφιβόλως,
Καθὼς ἐδώθη,
Καταπληρώθη.
Ὁ Πάτροκλός μου,
Ἀπ' τοῦ πατρός μου,
Τ' ὄνομα ἔχει,
Πατρὸς μετέχει.
Ἡ ἐδική μου,
Κακὴ ὀργή μου.
Ἦταν 'δική σου,
Φίλε, σφαγή σου.

Ἐγὼ, ἐγ' ὅλος,
Ἀναμφιβόλως,
Καὶ τελευταῖον,
Σ' ἔσφαξα πλέον.
Ὁ Ἀχιλλεύς σου,
Εἶναι φονεύς σου.
Καὶ ἡ φιλία,
Φθορᾶς αἰτία.
Διὰ ἐσένα,
Ἑτοιμασμένα
Ὅλα τὰ βέλη,
Ἦταν 'ς τά τέλη.

ΦΟΙΝΙΞ.

Ἆχ, ἆχ! παιδίμου Ἀχιλλεῦ, τί τ' ἀμε-
τάβλητα θρηνεῖς;
Τὸν Ἅδην τώρα τὸν σκληρὸν, καὶ τὸν
Ἀχέροντα κινεῖς.

§

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Καλὰ λαλεῖς, ὦ γέρων,
Ὁ Ἅδης κἰ ὁ Ἀχέρων,
Εἶν' σίδερα, καὶ λίθοι,
Τὸ δάκρυ δὲν τοὺς πείθει.
Ὁ Πάτροκλος ἀθλίως,
Ἐχάθηκ' αἰωνίως.
Καὶ ὅσον τὸν θρηνήσω,
Δὲν θὰ τὸν ἀναστήσω.
Ἀλλ' ὅμως ἡ καρδία,
Εἶν' σάρκιν' ἡ ἀθλία,
Κ' εἶν' ὅλη ἀνθρωπίνη,
Δὲν εἶν' ἀδαμαντίνη.
Δὲν δέχεται κἀμμίαν
Ποτὲ παρηγορίαν,

Ὁπόταν καταντήσῃ,
'Σ ταῖς λύπαις νὰ βυθίσῃ.
Ἀλλὰ, Ἀντίλοχέμου,
Δὲν λέγεις, φίλτατέμου,
Τὸ πῶς, καὶ ποῦ ἐστάθη,
Ὁ ἄθλιος κ' ἐχάθη;

ΑΝΤΙΛΟΧΟΣ.

Τὸ πρᾶγμα ὅλον, Ἀχιλλεῦ, ὅλης τῆς
μάχης μας σχεδὸν,
Ἄκουσ', ἂν θέλεις, νὰ ἰδῇς, καθὼς συνέβη
βαθμηδόν.
Ἀφοῦ ὁ Πάτροκλος λοιπὸν, κ' οἱ Μυρ-
μηδόνες σου ὁμοῦ,
Ἦρθαν ἐκεῖ εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ φοβεροῦ
ἀλαλαγμοῦ.
Ἀναχαιτίσθη τῶν ἐχθρῶν παντοῦ ἡ τόλμ'
ἡ περισσὴ,

Καὶ τὸ ἐπίστευσαν κοινῶς, πῶς εἶσ' ὁ
ἴδιος ἐσύ.
Ὅθεν εὐθὺς κακηνκακῶς, κατὰ τὴν πρώ-
την προσβολὴν,
Κινοῦν, καὶ φεύγουν σωρηδὸν, τυφλὰ παν-
τοῦ μ' ὁρμὴν πολλήν.
Τότε ὁ Πάτροκλος λοιπὸν, ἀμέσως μό-
νος του τολμᾷ,
Καὶ εἰς τοὺς Παίονας σφοδρὰ, ὡς λέων
ἄγριος ὁρμᾷ.
Κ' ἐκεῖ μ' ὀργὴν, καὶ μὲ θυμὸν, σφάζον-
τας ὅλους γενικῶς,
Καὶ τὸν Πυραίχμην στρατηγὸν καταφο-
νεύει μανικῶς.
Καὶ οὕτως ἔπειτα κοινῶς, ὅλοι οἱ Ἕλλη-
νες ὁμοῦ,
Τοὺς ἐδιώξαμεν σχεδὸν, ὡς τοῦ Σκαμάν-
δρου ποταμοῦ.

Πλὴν ἀνελπίστως τότ' ἐκεῖ, ὁ Γλαῦκος,
καὶ ὁ Σαρπηδὼν
Τοὺς ἐμποδίζουν σταθερὰ, καὶ τοὺς γυ-
ρίζουν σωρηδόν.
Ἀναποδίζοντας λοιπὸν ἀπ' τὴν φυγὴν
ἐξαφνικὰ,
Ἐπολεμοῦσαν μὲ ὁρμὴν, ἀπελπισμένα,
κ' ἐχθρικά.
Κ' ἐπειδὴ ὅλοι πανταχοῦ κατακτυποῦ-
σαν τρομερὰ,
Ὀλίγον ἔλειψεν ἐκεῖ, ν' ἀφανισθοῦμεν
θλιβερά.
Ἀλλὰ ὁ Πάτροκλος εὐθὺς, χωρὶς ποσῶς
νὰ φοβηθῇ
Σ τὸν Σαρπηδόνα ἐφορμᾷ μὲ τὸ ἁμάξι
κατευθύ.
Καθὼς τὸν εἶδ' ὁ Σαρπηδὼν, ἐνῷ ὁρμοῦσε
πρὸς αὐτὸν,

Σφοδρὰ τινάζει κατ' αὐτοῦ ἕνα κοντάρι
δυνατόν.
Ἀλλ' ὅμως ἔσκυψεν εὐθὺς, κ' ἐπιτηδείως
δεξιὰ,
Καὶ τὸ κοντάρι βροντιστὰ ἐσφενδονίσθη
μακρυά.
Τότε δὲ πλέον καὶ αὐτὸς ἀντιτινάζει
στιβαρὰ,
Καὶ τὸν φονεύει ἐνταυτῷ, καὶ τὸν σκυ-
λεύει σοβαρά.
Καὶ οὕτω πάλιν οἱ ἐχθροὶ ἄρχησαν ὅλοι
τὴν φυγὴν,
Καὶ ἀλλεπάλληλοι σκληρὰ καταπατοῦν-
ται εἰς τὴν γῆν.
Ἐκεῖ ὁ Πάτροκλος λοιπὸν βλέπ' εἰς ἐκεί-
νην τὴν στιγμὴν,
Τὸν Ἕκτορ' ὅπου κατ' αὐτοῦ ἔρχουνταν
τρέχοντας μ' ὁρμήν.

Καὶ παίρνει μίαν παρευθὺς πέτραν μεγά-
λην ἀπ' τὴν γῆν,
Καὶ ἐναντίον του ὁρμᾷ, θυμὸν γεμάτος
καὶ ὀργήν.
Καὶ τὴν τινάζει κατ' αὐτοῦ, καὶ ἀντ' αὐ-
τοῦ τὴν κεφαλὴν
Τοῦ ἡνιόχου του κτυπᾷ, μ' ὁρμὴν καὶ
δύναμιν πολλήν.
Ὅθεν ἐκεῖνος παρευθὺς κατασυντρίφθη
καὶ σ' τὴν γῆν
Κατακυλίσθηκεν ἐκεῖ, ἀπὸ τὴν κροῦσιν,
καὶ πληγὴν.
Τότε ξηπάζοντ' ἐνταυτῷ τ' ἄλογ' ἀμέ-
σως τρομερὰ,
Καὶ μὲ τὸν Ἕκτορα μαζὴ κινοῦν, καὶ
φεύγουν φοβερά.
Ἀφοῦ ὁ Πάτροκλος λοιπὸν τοῦτ' εἶδε τὸ
συμβεβηκὸς,

Στρέφ' εἰς τοὺς ἄλλους μὲ ὀργὴν, ὡς
ἕνας πάνθηρ φονικός.
Κ' ἐκεῖ 'ς ταῖς νίκαις ταῖς πολλαῖς κατα-
συντρίφθη δυστυχῶς
Καὶ τὸ κοντάρι του τριχῶς, καὶ τὸ σπαθί
του τετραχῶς.
Ἐνῷ δὲ ἔτρεχε παντοῦ, νὰ βρῇ κοντάρι,
ἢ σπαθὶ,
Τὸν ἀποφάσισεν ἐκεῖ ἡ μοῖρα πλέον νὰ
χαθῇ.
Ὅθεν ὁ Εὔφορβος ὁρμᾷ, μὲ τὸ κοντάρι
τὸν κτυπᾷ
Κατὰ τοὺς ὤμους μεταξὺ, καὶ θανασί-
μως τὸν τρυπᾷ.
Αὐτὸς λοιπὸν ἀπ' τὴν πληγὴν ἀπαυδησ-
μένος παντελῶς,
Τρέχ' εἰς ἐμᾶς νὰ φυλαχθῇ, ἀλλ' ὅμως
ὅλ' ἀνωφελῶς.

Ὅτι ὁ Ἕκτωρ τότ' ἐκεῖ, ἀνέλπιστ' ἦρθε,
καὶ σκληρὰ
Τὸν ἐκοντάρευσε λοιπὸν, καὶ τὸν φονεύει
θλιβερά.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἄχ! Ἕκτωρ θὰ ἐλπίσῃς,
Λοιπόν ἐσὺ νὰ ζήσῃς;
Τὸν Πάτροκλον φονεύεις,
Καὶ ὅτι ζεῖς πιστεύεις;
Σχεδὸν ἐγγίζ' ἡ ὥρα,
Τὰ ὅσα πάσχω τώρα,
Διπλάσια νὰ τά 'χει,
Αὐτὴ ἡ Ἀνδρομάχη.
Καθὼς ἐγὼ στενάζω,
Καὶ δάκρυα σταλάζω,
Θὰ ξεσχισθῇ κ' ἐκείνη,
Καὶ ἔρημη θὰ μείνῃ.

Θεοὺς, καὶ γῆν σ' ὁρκίζω,
Καὶ τώρ' εὐθὺς ἐλπίζω,
Τὸ αἷμα σου νὰ χύσω,
Νὰ τὸ καταῤῥοφήσω.
Καὶ ἂν 'ς τὴν γῆν δὲν φθάσω,
Τὸ νὰ σὲ θυσιάσω,
'Σ τὸν Ἅδην καταιβαίνω,
Κ' ἐκεῖ σὲ ἀναμένω.
Ἐκεῖ θὰ ἐνεδρεύσω,
Ἀφεύκτως νὰ τοξεύσω,
Μετὰ τὸν θάνατόν σου,
Αὐτὸ τὸ εἴδωλόν σου.

ΑΝΤΙΛΟΧΟΣ.

Ἔπειτ' ὁ Ἕκτωρ παρευθὺς 'ς τὸν Αὐτομέδοντα ὁρμᾷ,
Ὁποῦ ἐστέκουνταν ἐκεῖ, μὲ τὸ ἁμάξισου συμμᾶ.

Φαίνεται κ' ἔβαλε σκοπὸν, μὲ ὅλ' ἁπλῶς
τὰ δυνατὰ,
Νὰ τὸν προφθάσῃ πουθενὰ, νὰ πάρῃ τ'
ἄλογα αὐτά.
Μὲ τὴν ἐλπίδ' αὐτὴν λοιπὸν, ἄνω καὶ
κάτω συνεχῶς
Τὸν κυνηγοῦσε παντοχοῦ, νὰ τὸν φονεύσῃ
δυστυχῶς.
Τότε ὁ Εὔφορβος εὐθὺς εὗρεν ἁρμόδιον
καιρὸν,
Κ' ἐσκύλευε βιαστικὰ τὸν Πάτροκλον
τὸν θλιβερόν.
Ἀλλ' ὁ Μενέλαος ἐκεῖ, χωρὶς ποσῶς ἀνα-
βολὴν,
Τὸν ἐπερόνησε σκληρὰ, μὲ ἀγανάκτησιν
πολλήν.
Κ' ἐστάθη ὕστερον αὐτοῦ, εἰς τὸν νεκρὸν
μὲ τὸ σπαθὶ,

Καὶ μὲ τὴν λόγχην τανυστὴν, προσέ-
χοντας μὴ σκυλευθῇ.
Ὁ Ἕκτωρ ὅμως ἐπειδὴ δὲν ἀξιώθη τὸν
σκοπὸν,
Τρέχοντας στρέφ' εἰς τὸν νεκρὸν, εὐθὺς
μὲ βλέμμ' ἀγριωπόν.
Καὶ ὁ Μενέλαος λοιπὸν, βλέποντας ὅτι
δὲν 'μπορεῖ
Ν' ἀντιταχθῇ, ὀπισθορμᾷ, καὶ ἀπ' ἐκεῖ
ἀναχωρεῖ.
Ὅθεν ἐκεῖνος ἐνταυτῷ ἀπὸ τὰ ὅπλα μο-
ναχὸς
Τὸν καταγύμνωσε λοιπὸν, καὶ τὰ ἐνδύθη
δυστυχῶς.
Κ' ἔπειτ' ἀμέσως μὲ ὁρμὴν ἀπὸ τοὺς πό-
δας αὐθαδῶς
Τὸν ἔσερνεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἐμπαίζοντάς
τον ἀναιδῶς.

Ἐκεῖ ὁ Αἴας ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος κατ-
αντᾷ,
Καὶ κατὰ τύχην ἀγαθὴν τὸ δρᾶμα τοῦτο
ἁπαντᾷ.
Καὶ καταφράττοντας εὐθὺς τὸν ἑαυτόν
του φοβερὰ,
Κατὰ τοῦ Ἕκτορος ὁρμᾷ, μὲ τὸ κοντάρι
σταθερά.
Ὅθεν ἐκεῖνος τὴν ὀργὴν μὴν ἠμπορῶντας
νὰ δεχθῇ,
Ἀπὸ τὸ σῶμα τὸ νεκρὸν καταναγκάσθη
ν' ἀφεθῇ.
Τότε ὁ Αἴας ὁ Λοκρὸς, κἰ ὁ Μηριώνης
ἐνταυτῷ,
Ὁρμοῦν ἀμέσως πρὸς αὐτοὺς, μ' ὅλον
τὸ στράτευμα αὐτό.
Κἰ ἀμέσως κἰ ὅλοι οἱ ἐχθροὶ ἐκεῖ συρ-
ρέουν τολμηρὰ,

Καὶ συγκροτοῦμεν μεταξὺ δεύτερον πό-
λεμον σκληρά.
Παραταχθήκαμεν λοιπὸν, μὲ τόνον μέ-
γαν, καὶ πικρὸν,
Καὶ τοὺς νικοῦμεν εὐτυχῶς, καὶ ἀφαι-
ροῦμεν τον νεκρόν.
Καὶ τώρα ἔρχονται σχεδὸν ὅλοι οἱ Ἕλλη-
νες μαζὴ,
Ὁ βασιλεὺς κ' οἱ στρατηγοὶ, καὶ οἱ ἱπ-
πεῖς, καὶ οἱ πεζοί.
Ὁ βασιλεὺς δὲ, καὶ αὐτοὶ οἱ στρατηγοί
μας χωριστὰ,
Ἔρχοντ' ἀπ' ὅλους τοὺς λοιποὺς, νομίζω,
πλέον ἐμπροστά.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὦ φίλε Πάτροκλέμου, καὶ ἂν καταλυ-
ποῦμαι,

Ἀλλ' ὅμως κἂν ὀλίγον σχεδὸν παρηγορῶμαι.
Ἀκούω τὴν δικήν σου λαμπρὴν ἀνδραγαθίαν,
Κ' εὑρίσκω εἰς τὴν λύπην μικρὴν παρηγορίαν.
Αὐτόσου τῶν θριάμβων τὸ μέγεθος, καὶ πλῆθος,
Ὀλίγον κατευνάζει τὸ θλιβερόν μου στῆθος.
Ἠθέλησες, ὡς φίλος, ἀφεύκτως νὰ φροντίσῃς,
Καὶ εἰς τὸν θανατόν σου νὰ μὲ παρηγορήσῃς.
Ἐσὺ τὸν Ἀχιλλέα, τὸν ἄθλιόν σου φίλον,
Ἐτίμησες μὲ πόθον, μὲ αἷμα, καὶ μὲ ζῆλον.

Ἂς ἔλειπεν ἀλλ' ὅμως ἡ τόσημου τιμή
σου,
Καὶ μόνον, φίλτατέμου, ἂς ἦταν ἡ ζωή
σου.

Ἄχ! πάλιν ἡ ψυχήμου τὸν Πάτροκλον
φωνάζει,
Τὸν Πάτροκλον τὸ στῆθος ὀδύρεται,
στενάζει.
Κ' ἐσ' εἶσαι εἰς τὸν Ἅδην, 'ς τὴν λήθην
βυθισμένος,
Κἰ ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα ἀθλίως χωρισμέ-
νος.
Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν λήθην, μὴ τύχῃ καὶ
θελήσῃς,
Τὸν φίλον σου τὸν μόνον νὰ τὸν ἀλησμο-
νήσῃς.
Ἂν σ' ἄφησε, κ' ἐπῆγες, νὰ χάσῃς τὴν
ζωήν σου,

Συμπάθησέ τον, φίλε, τὸ λάθος 'ς τὴν
ψυχήν σου.
Ἂς ἔχει τὴν συγγνώμην αὐτὴν παρηγο-
ρίαν,
Εἰς τὴν ὀρφάνωσίν του, καὶ εἰς τὴν ἐρη-
μίαν.
Καὶ δι' αὐτὴν τὴν χάριν, αὐτὸς ἐκδικη-
τής σου
Ὑπόσχεται νὰ γένῃ, ἀμέσως τῆς σφαγῆς
σου!
Κ' ἐντὸς ὀλίγου τάζει, μὲ τὰ πικράτου
χείλη,
Τὸν ἄσπονδον ἐχθρόνσου 'ς τὸν Ἅδην!
νὰ σὲ στείλῃ.

§

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀχιλλεῦ, ὁ ἀσπασμός μας ἕνας εἶν', νὰ
λυπηθῇς
Τοὺς λοιπούς σου πλέον φίλους, καὶ νὰ
παρηγορηθῇς.
Εἴτε οὕτως, εἴτ' ἀλλέως, τοῦ θανάτου τὸ
δεινὸν,
Κ' εἰς ἐμᾶς, καὶ εἰς τοὺς φίλους, καὶ εἰς
ὅλους εἶν' κοινόν.
Καταρυῦμαι δὲ ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὴν
σκληρὴν,
Ὅταν ἤρθαμεν εἰς μάχην, καὶ εἰς ἔχθραν
λυπηρήν.
Καὶ συνέβη τοῦ Πατρόκλου ἡ σφαγὴ
κ' ἡ συμφορὰ,

Καὶ ἡ ἄλλη τῶν Ἑλλήνων ἀθεράπευτη
φθορά.
Ὢ! καὶ πῶς τῶν βασιλέων ἕν' ἁμάρτημα
μικρὸν,
Ἐπιφέρει εἰς τὰ πλήθη τόσον ὄλεθρον
πικρόν!
Ἄχ! θυμὲ ἀνθρωποβόρε, εἰς τί ἄτοπα
σκληρὰ
Ἀναγκάζεις τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς
ῥίφτεις λυπηρά;
Πῶς δὲν εἶναι τάχα τρόπος, ἀπ' τὸν
κόσμον νὰ σβυσθῇ,
Τὸ πικρὸν αὐτὸ τὸ πάθος, καὶ κακῶς
ν' ἀφανισθῇ;
Ἢ τουλάχιστον νὰ λείψῃ, κἂν ἀπὸ τοὺς
βασιλεῖς,
Νὰ μὴ σφάλωμεν ποτέμας, ὡς χυδαῖοι
κ' εὐτελεῖς;

Καθὼς εἴμεσθεν ἐν γένει εἰς τὰ ἄλλα
ὑψηλοὶ,
Νὰ μὴν εἴμεσθε κ' εἰς τοῦτο ταπεινοὶ,
καὶ χαμηλοί.
Πόσον ἄθλιον νὰ εἶναι βασιλεὺς τινὰς
ὁμοῦ,
Καὶ ὑπήκοος διόλου τοῦ ἀλόγουτου θυ-
μοῦ!
Νὰ ὁρίζει τόσα πλήθη, τόσον κόσμον,
τόσην γῆν,
Κ' ὑποκείμενος νὰ εἶναι εἰς ἀκράτητην
ὀργήν.
Δὲν εἶν' πρέπον, καθὼς εἶναι καὶ λαμπρὸς,
καὶ σοβαρὸς,
Νά 'ναι ἄθυμος, καὶ πρᾷος, κ' εὐμενὴς,
καὶ ἱλαρός;
Νὰ μὴ θέλει οὐδ' εὐλόγως, νὰ θυμώνει
παντελῶς,

Πόσον μᾶλλον παραλόγως, καὶ ἀθλίως
κ' εὐτελῶς;
Ἄθλι' ἄνθρωπ' οἱ ὁποῖοι, ἀβασίλευτοι κοι-
νῶς,
Παντελῶς δὲν ἠμποροῦτε, νὰ συζῆτ' ἀν-
θρωπινῶς!
Βασιλεῖς δυστυχισμένοι, οἱ ὁποῖοι γενι-
κῶς,
Ὡσὰν ἄνθρωποι, 'ς τὰ πάθη δοῦλοι εἶσθε
φυσικῶς!
Ἢ οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶχαν φύσιν πλέον θεϊ-
κὴν,
Κὶ ἀβασίλευτοι νὰ ζήσουν, μὲ ζωὴν εἰ-
ρηνικήν.
Ἢ οἱ βασιλεῖς νὰ ἦταν ἀναμάρτητοι
θεοὶ,
Νὰ μὴ πάσχουν δὶ ἐκείνους οἱ ὑπήκοοι
λαοί.

Πλὴν οὔτ' ἕνα, οὔτε ἄλλο εἶναι τρόπος
νὰ γενῇ,
Καὶ αὐτ' εἶν' ἐπιθυμία, ὁποῦ πλάττομεν
κενή.
Οἱ θεοὶ τὴν φύσιν ὅλην τῶν ἀνθρώπων
φθονερὰ
Καταδίκασαν, 'ς τὰ πάθη νὰ δουλεύει
θλιβερά.
Τέτοια ἦταν, τέτοια εἶναι, καὶ θὰ εἶναι
φυσικὰ,
Ὅλη πλέον βυθισμένη αἰωνίως 'ς τὰ
κακά!

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Διατί, ὦ Ἀγαμέμνων βασιλεῦ, παραπο-
νεῖς,
Καὶ πειράζεις τὴν ψυχήνσου, καὶ πικρὰ
ἀδημονεῖς;

Αὐτὰ ἦταν πεπρωμένα, νὰ τὰ πάθωμεν
μαζὴ,
Καὶ ὁ Πάτροκλόσμας ἦταν πεπρωμένον
νὰ μὴ ζεῖ.
Οὐρανὸς, καὶ γῆ, καὶ Ἅδης, κατ' ἀλήθειαν
σωστὴν,
Εἶν' ἐν γένει κρεμασμένοι, ἀπ' τῆς Μοίρας
τὴν κλωστήν.
Καὶ ὅ,τ' ἦταν, ἢ θὰ εἶναι, τοῦτο ὅλον
τὸ κινεῖ,
Ὅπου θέλει, καὶ ὡς θέλει ἡ κλωστὴ αὐτ'
ἡ κοινή.
Ἡ Κλωθὼ μὲν τὴν ἐκτείνει, καὶ τὴν γνέ-
θει τεχνικὰ,
Ἡ δὲ Λάχεσις προσέχει, καὶ τὴν κόψτει
δραστικά!
Καὶ λοιπὸν ἀφοῦ τὴν κόψει, ὅπου πλέον
εὑρεθῇ,

Παντελῶς ποτ' ἐκ δευτέρου, δὲν εἶν' τρόπος νὰ δεθῇ·
Ὅτ' ἡ Ἄτροπος ἀμέσως ἀντιτείνει σταθερὰ,
Καὶ τὸν σύνδεσμον ἐκεῖνον ἐμποδίζει φοβερά!
Ὅσον τὸ λοιπὸν κἀνένας φυλαχθῇ ἐπιμελῶς,
Δὲν εἶν' τρόπος ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀνάγκην παντελῶς.
Καὶ ἐμεῖς λοιπὸν οἱ δύω ἀναγκάσθημεν σκληρὰ,
Καὶ μὴ θέλοντας εἰς πάθη, νὰ ἐρθοῦμεν λυπηρά.
Ὅμως ὅ,τι καὶ συνέβη, ἀπ' τὸ μέσον ἂς χαθῇ,
Καὶ ἂς ἔχωμεν φιλίαν, καὶ καρδίαν ἀπαθῆ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Καὶ ἐγὼ αὐτὸ προβάλλω, Ἀχιλλεῦ μου,
μὲ χαρὰν,
Καὶ τὸ δέχομαι ἀμέσως μὲ καρδίαν
καθαράν.
Μάρτυρες ἂς εἶναι ὅλοι οἱ παρόντες ἀρ-
χηγοὶ
Τῆς Ἑλλάδος, καὶ γενναῖοι τῶν Ἑλλήνων
στρατηγοί.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Νὰ μὴ φθάσουν ποτὲ φίλοι μεταξὺ νὰ
συγχισθοῦν,
Καὶ ἀθλίως συναλλήλως ὡς ἐχθροὶ νὰ
ὀργισθοῦν.

ΝΕΣΤΩΡ.

Τοῦτο μάλιστα συμφέρει, νὰ σᾶς 'πῶ
εἰλικρινῶς,

Κ' εἰς ἑσᾶς ἁπλῶς τοὺς δύω, κ' εἰς τοὺς
Ἕλληνας κοινῶς.
Ὅταν εἴμεσθ' ἑνωμένοι, κ' ἡ Ἑλλὰς εὐ-
δοκιμεῖ,
Καὶ κἀμμία δὲν τὴν βλάφτει ἐχθρικὴ
ἐπιδρομή.
Ὅταν δὲ διαιρημένοι, τότε πλέον καὶ
αὐτὴ
Εἶν' ἀδύνατη καὶ τότε, ὁ καθένας τὴν
πατεῖ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τὸν δὲ Πάτροκλον τὸν φίλον, Ἀχιλλεῦ,
τὸν ποθεινὸν,
Τὸν σεβόμεσθεν ἐπίσης, ὡς σωτῆραμας
κοινόν.
Καὶ ὁπόσον τὸν πονοῦμεν, καὶ τὸν κλαίο-
μεν κοινῶς,

Τόσον τὸν εὐδαιμονοῦμεν ἐκ ψυχῆς παν-
τοτεινῶς.
Ἐπειδ' ἡ λαμπράτου δόξα, ὅσον μένει
ὁ αἰὼν,
Κ' εἰς τὸν Ὄλυμπον ἀστράφτει, μεταξὺ
καὶ τῶν θεῶν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐγὼ ὅλον του τὸ τέλος καὶ θαυμάζω,
καὶ τιμῶ,
Κ' εἰς ἐμένα, κ' εἰς τοὺς φίλους ἐκ ψυχῆς
ἐπιθυμῶ.
Ἐπειδ' εἶναι ν' ἀποθάνω, ν' ἀποθάνω κἂν
καλῶς,
Καὶ ἐνδόξως ὄχ' εἰς μάτην, ὡς κακὸς
ἀνωφελῶς.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τὸ αὐτὸ ἀπαραλλάκτως, βασιλεῦ, κ' ἐγὼ
φρονῶ,
Κἂν τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον θλιβερώτατα
πονῶ.
Καὶ μ' αὐτὸ τηαληθείᾳ, ὅσον πλέον ἠμ-
πορῶ,
Τὴν ψυχήν μου ἡσυχάζω, καὶ σχεδὸν
παρηγορῶ.
Ὅταν ὅμως τὸν ἐχθρόν μου εὐτυχῶς ἐκ-
δικηθῶ,
Τότ' ἐλπίζω, κ' ἔτι πλέον, ἴσως παρη-
γορηθῶ.
Ἐγὼ τώρα ἐκινοῦσα μὲ τὸ στράτευμα
ἐκεῖ,
Ἀλλὰ εἶν' ἀπαυδησμένον, καὶ ποσῶς δὲν
διαρκεῖ.

Ὅθεν πλέον ἐξ ἀνάγκης, κἂν καὶ μ' εἶναι
θλιβερὸν,
Ἕως αὔριον, εἶν' πρέπον, ν' ἀναβάλω τὸν
καιρόν.
Ὅσον δὲ δὲν τὸν φονεύσω, καὶ δὲν τὸν
ἐκδικηθῶ,
Εἰς τὴν λύπην δὲν εἶν' τρόπος, δὲν εἶν'
νὰ δυσωπηθῶ.
Ἀλλὰ οὔτε τὸν νεκρόνμου δὲν κηδεύω,
πρὶν ἰδῶ
Τὸν ἐχθρόν του φονευμένον, εἰς τοὺς πό-
δας του ἐδῶ.
Ἀφοῦ ὅμως ἐκτελέσω τοῦτο ὅλον εὐτυ-
χῶς,
Τότε πλέον θὰ τὸν κλαύσω, θὰ τὸν καύ-
σω δυστυχῶς.
Πλὴν ἀκούω πλησιάζει καὶ τὸ στρά-
τευμα θαῤῥῶ,

Κἰ ἂς πηγαίνω νὰ τὸν φέρω, παναθλίως
νὰ χαρῶ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἂς πηγαίνωμεν δὲ ὅλοι, νὰ δεχθοῦμεν
τὸν κοινὸν
Τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτην, κ' Ἥρωα παν-
τοτεινόν!

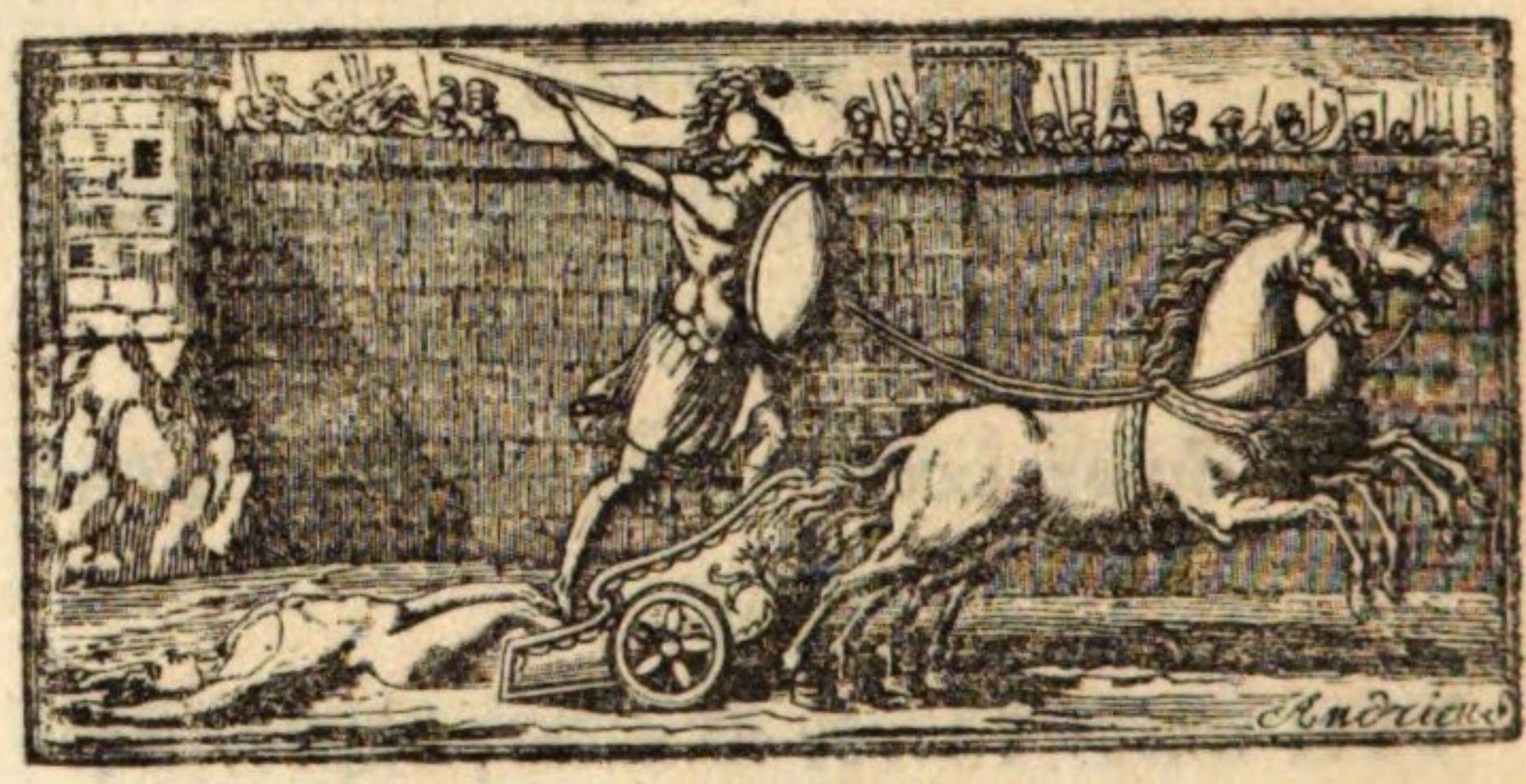

Ἀχιλλεὺς ἐκδικούμενος τὸν θάνατον τοῦ φίλου
του Πατρόκλου, σέρνει ἀπὸ τὴν
ἅμαξάν του τὸν Ἕκτορα.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΣΙΣ

ΤΗΣ

ΣΚΕΠΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΟΥ

ΕΚΔΟΤΟΥ.

Ἐπειδὴ εἰς τούτην τὴν ἔκδοσιν τῶν Λυρικῶν τυπώνεται καὶ ἡ ἐπίτομη συγγραφὴ τῆς στοιχειώσεως τῆς Σκεπτικῆς φιλοσοφίας τοῦ ἰδίου συγγραφέως· περὶ δὲ τῆς Σκεπτικῆς φιλοσοφίας σωματικώτερα, καὶ κατὰ πλάτος ἐλάλησεν ὁ πολυμαθὴς, καὶ σκεπτικώτατος Σέκστος ὁ Ἐμπειρικὸς, τοῦ ὁποίου τὸ ἀστεῖον εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ σπουδαῖον σύγ-

γραμμα, ἴσως, ὀλίγοι τὸ διάβασαν μὲ ἀκρίβειαν, καὶ σκέψιν· τὸ ἐναντίον δὲ, ἐνδέχεται, πολλοὶ νὰ εἶναι εἰς ἰδέαν περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἀνατρέπει, καὶ ἀναιρεῖ γενικῶς τὰ πάντα, ἐνῷ τηἀληθείᾳ τὸ ἀνάπαλιν ὅλα τ' ἀνέχεται μὲ φιλοσοφικὴν πραότητα, ζητῶντας μόνον ἀπόδειξιν τῶν πραγμάτων μὲ Σκεπτικὴν ἱλαρότητα, προτιτάτομεν ἐδῶ δύω ἀπὸ τοὺς Ὑποτυπικούς του λόγος, σκοπὸν ἔχοντας βέβαια ὄχι τὸν ἐνδοξότερον φιλόσοφον νὰ συστήσωμεν, ἀλλὰ, τοὺς ἀγυμναστοτέρους εἰς αὐτὸν ἀναγνώστας ἀποβλέποντας, πασχίζομεν νὰ τοὺς προδιαθέσωμεν, ὅσον ἐνδέχεται, νὰ μὴ συναρπάζονται ἀπὸ κάθε ἐνδεχομένην κακὴν

ἰδέαν τῆς τυφλῆς Φήμης τόσον περὶ τοῦ μεγαλοφυοῦς συγγραφέως τῆς Αἱρέσεως τῶν παλαιῶν Σκεπτικῶν φιλοσόφων, ὅσον καὶ περὶ τῆς συγγραφῆς τῆς στοιχειώσεως τῆς Σκεπτικῆς φιλοσοφίας τοῦ ποιητοῦμας. Πρὸς δὲ τοὺς σοφωτέρους ἀποτεινόμενοι τίποτε δὲν λέγομεν, πάρεξ μόνον τοὺς παρακαλοῦμεν νὰ γένουν εὐμενέστεροι, καὶ ἱλεώτεροι εἰς τὰ ἀσυμφωνότερα.

Καὶ ὁ μὲν πρῶτος λόγος τοὺ Σκεπτικοῦμας φιλοσόφου ὁρίζει τὶ εἶναι ἡ Σκέψις· ὁ δὲ δεύτερος τὶ τὸ τέλος τῆς Σκεπτικῆς φιλοσοφίας.

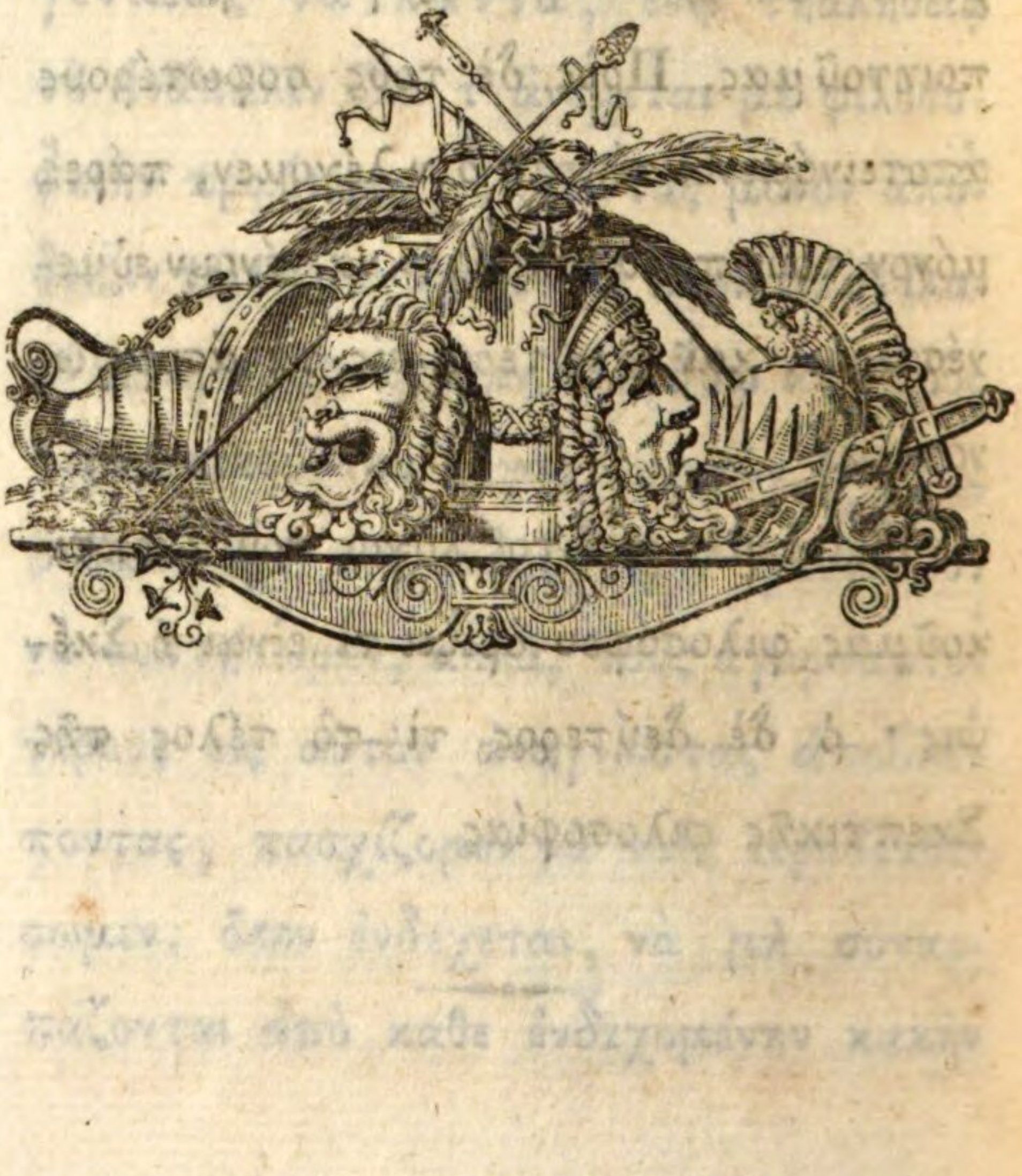

ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΙΣ.

ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ.

ΚΕΦ. Δ'.

ΤΙ ΕΣΤΙ ΣΚΕΨΙΣ.

Ἔστι δὲ ἡ σκεπτικὴ δύναμις, ἀντιθετικὴ φαινομένων τε καὶ νοουμένων· καθ' οἷον δήποτε τρόπον· ἀφ' ἧς ἐρχόμεθα διὰ τὴν ἐν τοῖς ἀντικειμένοις πράγμασι καὶ λόγοις ἰσοσθένειαν· τὸ μὲν

πρῶτον εἰς ἐποχήν· τὸ δὲ μετὰ τοῦτο εἰς ἀταραξίαν.

Δύναμιν μὲν οὖν αὐτὴν καλοῦμεν οὐ κατὰ τὸ περίεργον, ἀλλ' ἁπλῶς κατὰ τὸ δύνασθαι· φαινόμενα δὲ λαμβάνομεν νῦν, τὰ αἰσθητά· διόπερ ἀντιδιαστέλλομεν αὐτοῖς τὰ νοητά. Τὰ δὲ καθ' οἱονδήποτε τρόπον δύναται προσαρμόζεσθαι καὶ τῇ δυνάμει· ἵνα ἁπλῶς τὸ τῆς δυνάμεως ὄνομα, ὡς εἰρήκαμεν, παραλαμβάνωμεν· καὶ τὸ, ἀντιθετικῇ φαινομένωντε καὶ νοουμένων.

Ἐπεὶ γὰρ ποικίλως ἀντιτίθεμεν ταῦτα, ἢ φαινόμενα φαινομένοις, ἢ νοούμενα νοουμένοις· ἢ ἐναλλὰξ ἀντιτιθέντες· ἵνα πᾶσαι αἱ ἀντιθέσεις ἐμπεριέχωνται, λέγομεν καθ' οἱονδήποτε τρόπον· ἢ καθ' οἱονδήποτε τρόπον, φαινο-

μένων τε καὶ νοουμένων· ἵνα μὴ ζητῶμεν πῶς φαίνεται τὰ φαινόμενα, ἢ πῶς νοεῖται τὰ νοούμενα· ἀλλ' ἁπλῶς ταῦτα λαμβάνωμεν. Ἀντικειμένους δὲ λόγους παραλαμβάνομεν, οὐχὶ πάντως ἀπόφασιν καὶ κατάφασιν, ἀλλ' ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ μαχομένους.

Ἰσοσθένειαν δὲ λέγομεν, τὴν κατὰ πίστιν, καὶ ἀπιστίαν ἰσότητα· ὡς μηδένα μηδενὸς προκεῖσθαι τῶν μαχομένων λόγων ὡς πιστότερον. Ἐποχὴ δέ ἐστι στάσις διανοίας δι' ἣν οὔτε αἴρομέν τι, οὔτε τίθεμεν. Ἀταραξία δέ ἐστι, ψυχῆς ἀοχλησία καὶ γαληνότης. Πῶς δὲ τῇ ἐποχῇ συνεισέρχεται ἡ ἀταραξία, ἐν τοῖς περὶ Γέλους ὑπομνήσομεν.

Δηλαδὴ,

Ἡ Σκεπτικὴ εἶναι δύναμις ἀντιθε-

τικὴ φαινομένων, καὶ νοουμένων κατὰ κάθε τρόπον· ἀπὸ τὴν ὁποίαν διὰ τῶν ἐναντίων λόγων τὴν ἰσοσθένειαν καταντοῦμεν πρῶτον μὲν εἰς ἐποχὴν, καὶ ὕστερον εἰς ἀταραξίαν.

Δύναμιν τὴν ὀνομάζομεν ἁπλῶς, διατὶ δύνεται.

Φαινόμενα λέγομεν τὰ αἰσθητά· καὶ διὰ τοῦτο ἀντιπαραθέτομεν τὰ νοητά.

Τὸ δὲ κατὰ κάθε τρόπον προσαρμόζεται καὶ εἰς τὸ, δύναμις! (διὰ νὰ λαμβάνομεν τὴν λέξιν τῆς δυνάμεως ἁπλῶς, καθὼς εἴπαμεν,) καὶ εἰς τὸ, ἀντιθετικὴ φαινομένων, καὶ νοουμένων· (ὅτι, ἐπειδὴ διαφόρως τ' ἀντιθέτομεν! ἢ δηλαδὴ φαινόμενα πρὸς φαινόμενα, ἢ νοούμενα πρὸς νοούμενα, ἢ ἀντίστροφα! λέγομεν τὸ, κοινῶς κατὰ

κάθε τρόπον, διὰ νὰ περιέχονται ὅλες ἡ ἀντίθεσες) ἢ λέγομεν κατὰ κάθε τρόπον, ὡς πρὸς τὸ, φαινομένων, καὶ νοουμένων, διὰ νὰ μὴ ζητοῦμεν, πῶς φαίνονται τὰ φαινόμενα, ἢ πῶς νοοῦνται τὰ νοούμενα, ἀλλ' ἁπλῶς νὰ τὰ λαμβάνομεν.

Ἐναντίους δὲ λόγους νοοῦμεν ὄχι μόνον τὴν βεβαίωσιν, καὶ τὴν ἄρνησιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἁπλῶς μαχομένους.

Ἰσοσθένειαν δὲ ὀνομάζομεν τὴν κοινῶς κατὰ πίστιν, καὶ ἀπιστίαν ἰσότητα, διὰ τὴν ὁποίαν κανένας ἀπὸ τοὺς μαχομένους λόγους δὲν εἶναι, ὡς πιστότερος, προκριτότερος.

Ἐποχὴ δὲ εἶναι νοῦ στάσις· διὰ τὴν ὁποίαν οὔτε βεβαιώνομεν τίποτε, οὔτε ἀρνούμεσθε. Ἡ δὲ ἀταραξία εἶναι ψυχῆς

γαλήνη, καὶ ἀνενοχλησία· πῶς ὅμως ἡ ἀταραξία τὴν ἐποχὴν ἀκολουθεῖ, εἰς τὸ περὶ Τέλους διαλαμβάνομεν.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ.

ΚΕΦ. ΙΒ'.

ΤΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΣΚΕΠΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

Τούτοις ἀκόλουθον ἂν εἴη καὶ περὶ τοῦ τέλους τῆς Σκεπτικῆς ἀγωγῆς διελθεῖν. Ἔστι μὲν οὖν τέλος, τὸ οὗ χάριν πάντα πράττεται ἢ θεωρεῖται, αὐτὸ δὲ οὐδενὸς ἕνεκα, ἢ τὸ ἔσχατον τῶν ὀρεκτῶν. Φαμὲν δὲ ἄχρι νῦν τέλος εἶναι τοῦ Σκεπτικοῦ τὴν ἐντοῖς κατὰ δόξαν ἀταραξίαν, καὶ ἐν τοῖς κατηναγκασμένοις μετριοπάθειαν. Ἀρξάμενος γὰρ φιλοσο-

φεῖν, ὑπὲρ τοῦ τὰς φαντασίας ἐπικρίναι καὶ καταλαβεῖν, τίνες μέν εἰσιν ἀληθεῖς, τίνες δὲ ψευδεῖς, ὥστε ἀταραχτῆσαι, ἐνέπεσεν εἰς τὴν ἰσοσθενῆ διαφωνίαν· ἣν ἐπικρίναι μὴ δυνάμενος, ἐπέσχεν. Ἐπισχόντι δὲ αὐτῷ τυχικῶς παρηκολούθησεν ἡ ἐντοῖς δοξαστοῖς ἀταραξία. Ὁ μὲν γὰρ δοξάζων τὶ καλὸν τῇ φύσει ἢ κακὸν εἶναι, ταράττεται διὰ παντός· καὶ ὅτε μὴ πάρεστιν αὐτῷ τὰ καλὰ εἶναι δοκοῦντα, ὑπότε τῶν φύσει κακῶν νομίζει ποινηλατεῖσθαι, καὶ διώκει τὰ ἀγαθὰ, ὡς οἴεται· ἅπερ κτησάμενος πλείοσι ταραχαῖς περιπίπτει, διάτε τὸ παρὰ λόγον καὶ τὸ ἀμέτρως ἐπαίρεσθαι· καὶ φοβούμενος τὴν μεταβολὴν, πάντα πράσσει ἵνα μὴ ἀποβάλῃ τὰ ἀγαθὰ αὐτῷ δοκοῦντα εἶναι.

Ὁ δὲ ἀοριστῶν περὶ τῶν πρὸς τὴν φύσιν καλῶν ἢ κακῶν, οὔτε φεύγει οὔτε διώκει συντόνως· διόπερ ἀταρακτεῖ. Ὅπερ οὖν περὶ Ἀπελλοῦ τοῦ ζωγράφου λέγεται, τοῦτο ὑπῆρξε τῷ Σκεπτικῷ. Φασὶ γὰρ ὅτι ἐκεῖνος ἵππον γράφων, καὶ τὸν ἀφρὸν τοῦ ἵππου μιμήσασθαι τῇ γραφῇ βουληθεὶς, οὕτως ἀπετύγχανεν, ὡς ἀπειπεῖν, καὶ τὴν σπογγιὰν εἰς ἣν ἀπέμασσε τὰ ἀπὸ τοῦ γραφείου χρώματα προσρίψαι εἰκόνι· τὴν δὲ προσαψαμένην, ἵππου ἀφροῦ ποιῆσαι μίμημα. Καὶ οἱ Σκεπτικοὶ οὖν ἤλπιζον τὴν ἀταραξίαν ἀναλήψεσθαι διὰ τοῦ τὴν ἀνωμαλίαν τῶν φαινομένων τε καὶ νοουμένων ἐπικρίναι· μὴ δυνηθέντες δὲ ποιῆσαι τοῦτο, ἐπέσχον. Ἐπισχοῦσι δὲ αὐτοῖς οἷον τυχικῶς ἡ ἀταραξία παρηκολούθησεν, ὡς σκιὰ σώματι.

Οὐμὴν ἀόχλητον πάντη τὸν Σκεπτικὸν εἶναι νομίζομεν, ἀλλ' ὀχλεῖσθαι φαμὲν ὑπὸ τῶν κατηναγκασμένων. Καὶ γὰρ ῥιγοῦν ποτὲ ὁμολογοῦμεν καὶ διψῆν, καὶ τοιουτότροπά τινα πάσχειν. Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις οἱ μὲν ἰδιῶται δισσαῖς συνέχονται περιστάσεσι, ὑπότε τῶν παθῶν αὐτῶν, καὶ οὐχ' ἧττον ὑπὸ τοῦ τὰς περιστάσεις ταύτας κακὰς εἶναι φύσει δοκεῖν. Ὁ δὲ Σκεπτικὸς, τὸ προσδοξάζειν ὅτι ἔστι κακὸν τούτων ἕκαστον ὡς πρὸς τὴν φύσιν, περιαιρῶν, μετριώτερον καὶ ἐν τούτοις ἀπαλλάσσει. Διὰ τοῦτο οὖν ἐν μὲν τοῖς δοξαστοῖς ἀταραξίαν τέλος εἶναι φαμὲν τοῦ Σκεπτικοῦ· ἐν δὲ τοῖς κατηναγκασμένοις, μετριοπάθειαν. Τινὲς δὲ τῶν δοκίμων Σκεπτικῶν προσέθηκαν τούτοις καὶ τὴν ἐν ταῖς ζητήσεσιν Ἐποχήν.

Τουτέστιν,

Ἀκόλουθον εἶναι, νὰ διαλάβωμεν καὶ περὶ τοῦ τέλους τῆς Σκεπτικῆς. Ἐπειδὴ λοιπὸν τέλος εἶναι τὸ ἔσχατον τῶν ὀρεκτῶν! ἢ ἐκεῖνο, διὰ τὸ ὁποῖον ὅλα γίνονται, καὶ θεωροῦνται, καὶ ὄχι αὐτὸ διὰ κανένα, λέγομεν, ὅτι ὡς τώρα τέλος τοῦ Σκεπτικοῦ εἶναι ἡ ἀταραξία εἰς ταῖς δογματικαῖς θεωρίαις, καὶ ἡ μετριοπάθεια εἰς ταῖς σωματικαῖς ἀνάγκαις. Ἐπειδὴ ἀρχίζοντας νὰ φιλοσοφεῖ, διὰ νὰ διακρίνῃ, καὶ νὰ καταλάβῃ ταῖς φαντασίαις, ποίες εἶναι ἀληθινὲς, καὶ ποίες ὄχι, ὥστε ν' ἀταραχτήσῃ, ἔπεσεν εἰς τὴν ἰσοδύναμην διαφωνίαν· τὴν ὁποίαν μὴ δυνάμενος τέλος νὰ κρίνῃ, ἔπαθεν ἐποχήν. Ἐπέχοντας δὲ, τυχηρὰ, ἡ ἀταραξία εἰς ταῖς δογματικαῖς θεωρίαις τὸν ἀκολούθησεν·

ὅτι ὅποιος, λόγου χάριν, φρονεῖ, πῶς εἶν' τίποτε φύσει καλὸν, ἢ κακὸν, ταράττεται πάντοτε· καὶ ὅταν δὲν ἔχει τὰ νομιζόμενά του καλὰ, θαρρεῖ τιμωρεῖται ἀπὸ τὰ φύσει κακὰ, καὶ κυνηγᾷ τὰ καλὰ καθὼς στοχάζεται· τὰ ὁποῖα ἀποκτῶντας τα, πέφτ' εἰς ταραχαῖς περισσότεραις, τὸ μὲν διὰ τὴν παράλογην, καὶ ἀμέτρητήν του ὑπερηφάνειαν, τὸ δὲ, διατὶ φοβούμενος τὴν μεταβολὴν, πάσχει ὅλα τὰ κακὰ, διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὰ νομιζόμενα καλά του.

Ὅποιους ὅμως εἶν' ἀναποφάσιστος εἰς τὰ φύσει καλὰ, καὶ κακὰ, οὔτε κυνηγᾷ τίποτε ἄγνωστα, οὔτ' ἀποφεύγει· ὅθεν ἀταράκτει. Ὅ,τι λοιπὸν ἔτυχε τὸν Ἀπελλῆ, τοῦτο καὶ τὸν Σκεπτικόν. Ἀπελλὴς, λέγουν, ζωγραφίζοντας ἄλογον, καὶ θέλον-

τας νὰ μιμηθῇ τὸν ἀφρόν του· ἐπειδὴ μὴν ἐπιτυχαίνοντας, ἀπελπίσθηκε, κ' ἐτείναξεν εἰς τὴν εἰκόνα τὸ σφουγκάρι, ὅπου ἐσφούγγιζε τὸ κονδῆλι του: τὸ ὁποῖον κτυπῶντας, ἔκαμεν ἀφροῦ ἀλόγου μίμημα. Καὶ οἱ Σκεπτικοὶ ἔλπιζαν, κρίνοντας τὴν ἀνωμαλίαν τῶν φαινομένων, καὶ νοουμένων, νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἀταραξίαν τους· ἀλλὰ μὴν ἠμπορῶντας νὰ τὴν κρίνουν, ἔπαθαν ἐποχήν· καὶ ἐπέχοντας τοὺς ἀκολούθησεν, ὡσὰν τυχηρὰ, ἡ ἀταραξία, καθὼς ὁ ἴσκιος τῶ σῶμα.

Πλὴν πάλε δὲν ὑποθέτομεν τὸν Σκεπτικὸν παντελῶς ἀνενόχλητον, ἀλλὰ λέγομεν, πῶς ἀπὸ ταῖς σωματικαῖς ἀνάγκαις ἐνοχλεῖται· ἐπειδὴ ὁμολογοῦμεν, ὅτι κάποτε καὶ κρυώνομεν, καὶ διψοῦμεν, καὶ τὰ ὅμοια πάσχομεν. Ὅμως κ' εἰς

αὐτὰ οἱ μὲν ἄλλοι διπλὰ πάσχουν· δηλαδὴ καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ πάθη, καὶ ὄχι ὀλιγώτερον, διατὶ φύσει κακὰ τὰ νομίζουν. Ὁ δὲ Σκεπτικὸς, ὄντας κἂν ἐλεύθερος ἀπὸ τὸ, νὰ φρονεῖ, πῶς εἶναι τίποτε κακὸν ὡς πρὸς τὴν φύσιν, πάσχει μετριότερα. Διὰ τοῦτο λοιπὸν λέγομεν τέλος τοῦ Σκεπτικοῦ εἰς μὲν ταῖς δογματικαῖς θεωρίαις τὴν ἀταραξίαν, εἰς δὲ ταῖς σωματικαῖς ἀνάγκαις τὴν μετριοπάθειαν. Μερικοὶ δὲ Σκεπτικοὶ πρόσθεσαν καὶ τὴν ἐποχὴν εἰς τὰ ζητήματα.

Ὁ ἐκδότ. Ν. Κοριτζᾶς.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΣΙΣ

ΤΗΣ

ΣΚΕΠΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

Αἰσθάνομέσθε· καὶ νοοῦμεν (λέγουν οἱ Σκεπτικοὶ) τὸ πιστεύομεν· καὶ ζοῦμεν κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ ὁδηγίαν τῶν αἰσθημάτων, καὶ νοημάτων μας εἰς ὅλα, καθὼς ὅλοι. Ζητοῦμεν ὅμως, ἂν τὰ αἰσθανόμενα, ἢ νοούμενα πράγματα εἶναι, ἢ δὲν εἶναι, καθὼς φαίνονται· ἤγουν καθὼς τὰ αἰσθάνομέσθε, καὶ καθὼς τὰ νοοῦμεν. Χάριν λόγου· αἰσθάνομέσθε τὸ μέλι

γλυκὸν οἱ γεροὶ, καὶ πικρὸν οἱ ἰκτερικοί· τὸ δέχομέσθε. Ἀλλὰ ζητοῦμεν, τ' εἶναι κατὰ φύσιν τὸ μέλι; γλυκόν; πικρόν; ἢ καὶ τὰ δυώ; ἢ κανένα;

Ὁ Ἐφέσιος Ἡράκλειτος, καὶ ὁ Ἀβδηρίτης Πρωταγόρας, καὶ οἱ ὁπαδοίτους δογματίζουν, ὅτι τὰ πράγματα εἶναι, καθὼς φαίνονται (ἐπειδὴ, λέγουν, ἂν δὲν ἦταν, δὲν ἐφαίνουνταν). Ὁ Κολοφώνιος Ξενοφάνης, καὶ ὁ Κορίνθιος Ξενιάδης, καὶ οἱ ὁπαδοίτους θέλουν, ὅτι φαίνονται μόνον, καὶ δὲν εἶναι (ἐπειδὴ, λέγουν, ἂν ἦταν, ἐφαίνουνταν ὅμοια πρὸς ὅλους)· Ἄλλοι πάλε φρονοῦν, ὅτι τὰ μὲν φαίνονται, καὶ εἶναι, τὰ δὲ φαίνονται, καὶ δὲν εἶναι.

Ἐμεῖς ἀποροῦμεν· καὶ μὴν ἠμπορῶντας, νὰ βεβαιωθοῦμεν, ἀμφιβάλλομεν

καὶ τὸ πρῶτον, καὶ τὸ δεύτερον, καὶ τὸ τρίτον διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους.

§

Πρῶτος λόγος — ὅτι, διὰ νὰ βεβαιωθοῦμεν τῶν πραγμάτων τὴν ἀλήθειαν, πρέπει, νὰ καταλάβωμεν πρῶτον τὴν ἀνθρώπινην φύσιν, καὶ νὰ βεβαιωθοῦμεν ἀπ' αὐτὴν, ἂν δύνεται, νὰ κρίνῃ, καὶ νὰ γνωρίσῃ τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν. Ποιὸς ὅμως ὡς τώρα κατάλαβε τὴν ἀνθρώπινην φύσιν; Οἱ σοφοὶ, ὅσοι τὴν ἐξέτασαν, οἱ μὲν μᾶς λέγουν, ὅτ' εἶν' ὅλη σῶμα, καὶ μ' αὐτὸ αἰσθάνεται, καὶ νοεῖ ὁ ἄνθρωπος, οἱ δὲ ὅτι καὶ σῶμα, καὶ ἀσώματον· καὶ αἰσθάνεται μὲ τὸ σῶμα, νοεῖ δὲ μὲ τὸ ἀσώματον.

Ἀλλὰ πρῶτον, ἂν ἡ ἀνθρώπινη φύσις καταλαμβάνουνταν, ἐσυμφωνοῦσαν βέβαια ὅλοι, καὶ δὲν ἀσυμφωνοῦσαν. Ἔπειτα, ὅπως κἰ ἂν ὑποθέσωμεν, ὁ ἄνθρωπος μένει ἀκατάληπτος πάντοτε. Διατὶ καὶ οἱ σοφοὶ, κ' ἐμεῖς δὲν καταλαμβάνομεν, τ' εἶναι τὸ σῶμα, καὶ τὶ τὸ ἀσώματον· ἐπειδὴ, ἂν καταλαμβάναμεν τὴν φύσιν τοῦ σώματος, καταλαμβάναμεν βέβαια καὶ ὅλους τοὺς λόγους τῶν κινήσεών του, τῶν συνθέσεών του, τῶν ποιοτήτων του, καὶ τῶν ἄλλων συμβεβηκότων του. Ὥστε μὴ καταλαμβάνοντας τὸ σῶμα, δὲν καταλαμβάνομεν οὔτε τὸ ἀσώματον, ὁποῦ εἶναι στέρησις σώματος· καθὼς ὅποιος δὲν γνωρίζει τὴν ὅρασιν, δὲν καταλαμβάνει τὴν τύφλαν, τὴν στέρησίν της.

Λοιπὸν, ἐπειδὴ δὲν καταλαμβάνομεν

τὴν ἀνθρώπινην φύσιν, δὲν δύνομέσθε, νὰ βεβαιωθοῦμεν ἀπ' αὐτὴν, ἂν δύνεται, νὰ κρίνῃ, καὶ νὰ γνωρίσῃ τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν (ὅτι, ὅταν δὲν δύνομέσθε, να κρίνωμεν, καὶ νὰ γνωρίσωμεν τὸ πρᾶγμα τὸν ἑαυτόνμας, διὰ νὰ βεβαιωθοῦμεν ἀπ' αὐτὸν, ὅτι δύνομέσθε νὰ κρίνομεν, καὶ νὰ γνωρίζομεν, πῶς νὰ πεισθοῦμεν, ὅτι κρίνομεν τὰ ἔξω τοῦ ἑαυτοῦμας πράγματα; ἤγουν ὅταν ἡ αἴσθησίς μας τὸν ἑαυτόντης δὲν αἰσθάνεται, τ' εἶναι, καὶ ὅταν ὁ νοῦς μας τὸν ἑαυτόντου δὲν νοεῖ, τ' εἶναι, πῶς νὰ πιστεύσωμεν ἐκείνην μὲν, ὅτι αἰσθάνεται, τοῦτον δὲ, ὅτι νοεῖ, τί, καὶ πῶς εἶναι τὰ ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ τους πράγματα;) καὶ διὰ τοῦτο ἀμφιβάλλομεν, ἂν τὰ πράγματα εἶναι, ἢ δὲν εἶναι, καθὼς φαίνονται.

§

Δεύτερος λόγος — ὅτι, ἀφοῦ δὲν εἴμεσθε βέβαιοι, ἂν ἡ ἀνθρώπινη φύσις δύνεται, νὰ κρίνῃ, καὶ νὰ γνωρίσῃ τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν, παρατηροῦμεν, ὅτ' οἱ ἄνθρωποι, ἄλλοι ὡς πρὸς ἄλλους, ἀνόμοια κρίνουν, καὶ γνωρίζουν τὰ ἴδια πράγματα· ἐπειδὴ ἀνόμοια τὰ αἰσθάνονται, καὶ τὰ νοοῦν. Χάριν λόγου.

α') Οἱ ἄσπροι βλέπουν τοὺς μαύρους ἄσχημους (καθὼς ἐμεῖς τοὺς Ἀράπιδες). Οἱ μαῦροι τοὺς ἄσπρους (καθὼς ἐμᾶς οἱ Ἀράπιδες). Τὸ ἴδιον πρόσωπον οἱ μὲν τὸ βλέπουν εὔμορφον, οἱ δὲ ἄσχημον, οἱ δὲ μέτριον· καὶ ἑξῆς.

β') Ὁ ἦχος, κ' ἡ ἁρμονία τῆς Εὐρω-

παίας μουσικῆς ἡδύνει τὴν ἀκοὴν τοῦ Εὐρωπαίου, καὶ ἀηδιάζει τοῦ Ἀσιατικοῦ· τὸ ἀνάπαλινδὲ τῆς Ἀσιατικῆς. Τῆς μουσικῆς μας τὸ τραγοῦδι μελοδικότερον μᾶς φαίνεται εἰς ταῖς ἀρχαῖς, πάρεξ ἀφοῦ παλαιώσῃ. Τὸ κάθε γένος ἀκούει γλυκόφωνην τὴν γλῶσσαν του, τοῦ ἄλλου ὄχι· τῆς ἴδιας γλώσσας ἡ διάλεκτες, ἄλλες εἰς ἄλλους εὐφραδέστερες φαίνονται, καὶ ἄλλες ὄχι· καὶ τ. λ.

γ΄) Τὰ ἴδια γευστὰ νοστιμίζουν τούτους, καὶ ἀνοστίζουν τοὺς ἄλλους· καὶ οἱ μὲν τὰ αἰσθάνονται ἄβλαβα, οἱ δὲ βλαβερά.

ε΄) Τὰ ἴδια ἁπτὰ (καθὼς τῆς συκιᾶς τὰ φύλλα), ἄλλους περάζουν, καὶ ἄλλους ὄχι.

ς΄) Εἰς ταῖς πράξαις πάλε τὰ ἴδια τὰ

νομίζουν οἱ μὲν καλά, καὶ τίμια, οἱ δὲ κακά.

Οἱ Καλαντίαι Ἰνδοὶ, χάριν λόγου, ἀπὸ σέβας ἔτρωγαν τοὺς γέρους γονεῖςτους, καὶ οἱ Σκῦθαι τοὺς ἔσφαζαν μόνον. Ἄλλοι ὅμως τὸ φρίττουν τοῦτο, ὡς ἀσεβέστατον!

Οἱ Ῥωμᾶνοι κάκιστην εἶχαν τὴν ἀρσενοκοιτείαν, καὶ τὴν μοιχείαν· οἱ Πέρσαι ἀρσενοκοιτοῦσαν ἐλεύθερα· καὶ οἱ Μασσαγέται παῤῥησία ἐμοίχευαν.

Οἱ Ῥωμᾶνοι κατάρατην ἐνόμιζαν τὴν μητρομιξίαν, καὶ ἀδερφομιξίαν· οἱ δὲ Πέρσαι ἱεροπρεπέστατα μάλιστα ἐνυμφεύοντα ταῖς μητέραις τους, καὶ ἀδερφαῖς τους· καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ γάμου τούτου τὰ ὑπόθεταν ἱερώτερα.

ζ') Ἔπειτα εἰς ταῖς θεωρίαις ἡ ἀσυμφωνίες εἶναι ἄπειρες· χάριν λόγου.

Οἱ μὲν πιστεύουν ὅτ' εἶναι πράγματα ὑπαρκτὰ, οἱ δὲ (καθὼς ὁ Λεοντῖνος Γοργίας, καὶ ἄλλοι), ὅτι δὲν εἶναι τίποτε ὑπαρκτόν. Οἱ Κυρηναϊκοὶ, καὶ οἱ Ἀκαδημιακοὶ δογματίζουν, ὅτι ὅλα εἶν' ἀκατάληπτα· ἄλλοι, ὅτι τὰ μὲν καταληπτὰ, τὰ δὲ ὄχι. Οἱ Σκεπτικοὶ ἀμφιβάλλουν.

Μερικοὶ θέλουν, ὅτι μόνον τὰ αἰσθητὰ εἶν' ἀληθινὰ· ἄλλοι, ὅτι μόνον τὰ νοητά. Ἄλλοι, ὅτι κάποια μόνον αἰσθητὰ, καὶ κάποια νοητά. Οἱ Ἀκαδημιακοὶ, ὅτι κανένα δὲν εἶν' ἀληθινὸν, ἀλλὰ πιθανὸν μόνον. Οἱ Σκεπτικοὶ ὅλα τ' ἀμφιβάλλουν. Πάλε ὁ Φερεκύδης θέλει ἀρχὴν, καὶ στοιχεῖον τὴν γῆν· ὁ Θαλῆς τὸ νερόν· ὁ Ἀναξίμανδρος τὸν ἀέρα· ὁ Ἡράκλειτος τὴν φωτιάν· ὁ Οἰνοπίδης τὴν φωτιὰν, καὶ τὸ νερόν· ὁ Ὀνομάκριτος τὴν φω-

τιὰν, τὸ νερὸν, τὴν γῆν· ὁ Ἐμπεδοκλῆς τὴν γῆν, τὸ νερὸν, τὸν ἀέρα, τὴν φωτιάν· ὁ Ἀναξαγόρας ταῖς ὁμοιομερείαις· ὁ Λοκρὸς Τίμαιος τὴν ἄποιαν ὕλην, καὶ ταῖς ἰδέαις· ὁ Στράτων ταῖς ποιότηταις· ὁ Λεύκιππος, καὶ ὁ Δημόκριτος τὰ ἄτομα σώματα, καὶ τὸ ἀσώματον Κενόν· οἱ Πυθαγόριοι τοὺς ἀριθμούς· οἱ Μαθηματικοὶ τὰ πέρατα τῶν σωμάτων· καὶ οἱ ἄλλοι ἄλλα.

Πάλε οἱ μὲν θέλουν ἕναν τὸν κόσμον, καὶ ἀγέννητον (καθὼς ὁ Ὤκελος, ὁ Μέλισσος, ὁ Παρμενίδης)· οἱ δὲ (καθὼς ὁ Λεύκιππος, ὁ Δημόκριτος, ὁ Ἐπίκουρος), τὸ μὲν Κενὸν ἕνα, πλὴν ἄπειρον κατὰ μέγεθος, καὶ ἀγέννητον, τὰ δὲ ἄτομα ἄπειρα κατὰ πλῆθος, καὶ ἀγέννητα· καὶ κόσμους ἀπείρους, καὶ γεννητοὺς ἀπὸ

τοῦτα. Ἄλλοι φαντάζονται τὸν τόπον οὐσίαν ὑπαρκτὴν, ἀσώματην, δεκτικὴν τοῦ σώματος· καὶ ἄλλοι ἀνύπαρκτην φαντασίαν μας. Ἄλλοι νομίζουν τὸν καιρὸν ὑπαρκτὸν πρᾶγμα· καὶ ἄλλοι ἀνύπαρκτον πλάσμα.

Πάλε οἱ μὲν (καθὼς ὁ Ἡράκλειτος, κ' οἱ ὁπαδοίτου), θέλουν, ὅτι κινοῦνται ἀδιάκοπα, οἱ δὲ, ὅτι ὅλα εἶναι ἀκίνητα, φαίνονται ὅμως ὅτι κινοῦνται. Καὶ ἄλλοι ἄπειρ' ἄλλα, διὰ νὰ μὴ πολυλογοῦμεν.

Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι, ἄλλοι ὡς πρὸς ἄλλους ἀνόμοια αἰσθάνονται, καὶ νοοῦν τὰ ἴδια πράγματα, φανερὸν, ὅτι καὶ ἀνόμοια τοὺς φαίνονται· ὅθεν, τὸ πῶς μὲν φαίνονται τὸν καθέναν, τὸ πιστεύομεν, τὸ δὲ, ἂν εἶναι, ἢ δὲν εἶναι, καθὼς φαίνονται, τ' ἀμφιβάλλομεν· διατὶ

ἢ θὰ πιστεύσωμεν ὅλους, ἢ κανέναν. Ὅλους δὲν πιστεύομεν· ὅτι θὰ δεχθοῦμεν ταῖς ἀντίφασαις· κανέναν δὲν πιστεύομεν· ὅτι δὲν δύνομέσθε, νὰ κρίνωμεν, καὶ ν' ἀποδείξωμεν τὸ, ἂν κανένας αἰσθάνεται, καὶ νοεῖ τὰ πράγματα, καθὼς εἶναι, καὶ τὸ, ποιὸς εἶν' ἐκεῖνος. Ἐπειδὴ, ὅποιος κἰ ἂν κρίνῃ, ἀπίστευτος εἶναι εἰς τὸ ἄπειρον· διατὶ, ὡς ἄνθρωπος ὑποκείμενος καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ἴδιον πάθος τῆς ἀνομοίας αἰσθήσεως, καὶ νοήσεως, χρειάζεται νὰ κριθῇ, καὶ ν' ἀποδειχθῇ πρῶτον, ὅτι αἰσθάνεται, καὶ νοεῖ τὰ πράγματα, καθὼς εἶναι· ποιὸς λοιπὸν θὰ τὸν κρίνει; βέβαια ἢ αὐτὸς αὐτὸν, ἢ ἄλλος αὐτόν. Αὐτὸς αὐτὸν δὲν γίνεται· ὅτι ὁ ζητούμενος, ἂν πιστευτὸς εἶναι, θὰ κρίνει τὸν ζητούμενον· ἄλλος αὐτὸν δὲν γίνεται·

ὅτι καὶ ὁ ἄλλος ἀναπόδειχτος ὄντας, ὡς ἄνθρωπος, πρέπει, νὰ κριθῇ ἀπ' ἄλλον· καὶ τοῦτος διὰ τὸν ἴδιον λόγον ἀπ' ἄλλον· καὶ ἐξῆς εἰς τὸ ἄπειρον.

Ὅσοι λέγουν δὲ τοὺς περισσοτέρους νὰ πιστεύσωμεν, κατὰ πολλοὺς τρόπους παραλογίζονται.

Τὸ μὲν, ὅτι κ' οἱ περισσότεροι ὄντας ἐπίσης ἄνθρωποι, εἶν' ἐπίσης ἀπίστευτοι διὰ τοὺς προειρημένους λόγους.

Τὸ δὲ, ὅτι ὅσο ἀπὸ τὴν πρᾶξιν γνωρίζομεν, ἡ ἀλήθεια δὲν στέκ' εἰς τὴν ποσότητα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' εἰς τὴν ποιότητα!

Ἔπειτα κἰ ἂν ὑποθέσωμεν τοὺς περισσοτέρους πιστοτέρους, ἀδύνατον εἶναι, νὰ ἐξετάσωμεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους

τῆς γῆς τοῦ καιροῦμας, διὰ νὰ ἰδοῦμεν, τὶ τοὺς περισσοτέρους φαίνεται. Νὰ εὐχαριστηθοῦμεν δὲ εἰς τοὺς περισσοτέρους τοῦ μικροῦ τόπουμας, δὲν γίνεται· ὅτι ἐνδέχεται, νὰ θέλουν τὰ ἐναντία τῶν ἄλλων τόπων οἱ περισσότεροι.

Ἀλλὰ κἰ ἂν ὑποθέσωμεν συμφώνους τοὺς περισσοτέρους τῆς γῆς τοῦ καιροῦ μας, λείπ' ἡ κρίσις τῶν ἀπ' αἰῶνος πολλὰ περισσοτέρων τῆς γῆς ἀνθρώπων· οἱ ὁποῖοι ἐνδέχεται, νὰ ἐφαντάζουνταν τὰ ἐναντία. Πλὴν ἂν κ' ἐκείνους ὑποθέσωμεν συμφώνους, πάλε μᾶς λείπ' ἡ κρίσις τῶν μελλουμένων περισσοτέρων εἰς τὸ ἄπειρον.

Ἂν δὲ οἱ σοφοὶ προβάλουν, αὐτοὺς νὰ πιστεύσωμεν, ἄτοπον τὸ πρόβλημά-

τους μᾶς φαίνεται· ὅτι καὶ αὐτοὶ, ὡς ἐπίσης ἄνθρωποι, εἶν' ἐπίσης ἀπίστευτοι διὰ τοὺς προειρημένους λόγους.

Ἔπειτα δὲ ἂν ὑποθετικῶς καὶ τὸ στέρξωμεν, θὰ πιστεύσωμεν ἢ ὅλους, ἢ τοὺς περισσοτέρους, ἢ ἕναν τὸν σοφώτερον. Ἂν ὅλους, τότε θὰ δεχθοῦμεν ταῖς ἀντίφασαις (ἤγουν καὶ τὸ, ὅτι ὅλα κινοῦνται κατὰ Ἡράκλειτον, καὶ τὸ, ὅλα εἶν' ἀκίνητα κατὰ Μέλισσον· καὶ τ. λ.)· ἂν τοὺς περισσοτέρους, τότε θὰ μᾶς ἀκολουθήσουν ἡ προειρημένες τῶν περισσοτέρων ἀμηχανίες·

Ἂν ἕναν τὸν σοφώτερον, τότε θὰ τοὺς παρακαλέσωμεν, νὰ μᾶς τὸν δείξουν. Πῶς θὰ τὸν δείξουν; ἄκριτα; δὲν τὸν δέχομέσθε· κριτά; δὲν ἐνδέχεται. Ἐπειδὴ ἢ αὐτὸς αὐτὸν θὰ κρίνη, ἢ ἄλλος αὐτὸν·

καὶ οὔτε τὸ ἕνα, οὔτε τὸ ἄλλο γίνεται, καθὼς εἴπαμεν παραπάνω. Ἀλλὰ κἰ ἂν ἄκριτα ὑποθέσωμεν τὸν δεῖνα σοφώτερον, πάλε δι' ἄλλον λόγον δὲν τὸν πιστεύομεν· ὅτι ἔχοντας βαθμοὺς ἡ σοφία, ἐνδέχετ' αὔριον ὁ καιρὸς, νὰ γεννήσῃ ἄλλον σοφώτερον· καὶ μεθαύριον ἄλλον· καὶ ἑξῆς εἰς τὸ ἄπειρον· κ' ἐνδέχεται λοιπὸν, ὅσα ὁ σήμερον σοφώτερος μᾶς τ' ἀποδείξῃ ὡς βέβαια, νὰ μᾶς τ' ἀναιρέσῃ ὁ αὔριον (καθὼς χάριν λόγου οἱ σύγχρονοίμας φυσικοὶ τὰ ἁπλούστατα στοιχεῖα τῶν παλαιοτέρων τους, τὴν γῆν, τὸ νερόν, τὸν ἀέρα, τ' ἀπόδειξαν σύνθετα)· καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη, νὰ προσμένομεν εἰς τὸ ἄπειρον τὸν σοφώτερον, καὶ ποτὲ νὰ μὴ πιστεύομεν κανέναν.

Εἰ δὲ καὶ μᾶς εἰποῦν τὰ συνηθισμένα,

νὰ πιστεύσωμεν δηλαδὴ, ὅποιον μᾶς προβάλῃ λόγους ἀποδειγμένους ἀπὸ τὰ πράγματα, τοὺς λέγομεν πρῶτον· ὅτι ὁλ' οἱ σοφοὶ, ὅσοι δογματίζουν τίποτε, προβάλλουν λόγους ἀποδειγμένους ἀπὸ τὰ πράγματα κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ φαντασιάντους. Χάριν λόγου· ὁ Ἡράκλειτος δογματίζοντας τὸ μέλι γλυκὸν, καὶ πικρὸν κατὰ φύσιν, προβάλλει πραγματικὴν ἀπόδειξιν τὴν, ὅτι γλυκαίνει τοὺς γεροὺς, καὶ πικραίνει τοὺς ἰκτερικούς· ὁ δὲ Δημόκριτος δογματίζοντας τὸ μέλι οὔτε γλυκὸν, οὔτε πικρὸν κατὰ φύσιν, ἔχει πραγματικὴν καὶ αὐτὸς ἀπόδειξιν τὴν, ὅτι κανένα σῶμα δὲν ἔχει δυὼ ἀντιφατικαῖς ἐνέργειαις εἰς μίαν, καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν.

Τώρα ἐρωτοῦμεν· ποιὸν λόγον πραγματικὸν ἀπὸ τοὺς δυὼ νὰ δεχθοῦμεν; Ἀποροῦμεν, καὶ ζητοῦμεν κρίσιν· ποιὸς θὰ κρίνει τὴν ἀλήθειαν; ὁ Ἡράκλειτος δὲν γίνεται· ὁ Δημόκριτος δὲν γίνεται· κανένας δὲν γίνεται κατὰ τοὺς προειρημένους λόγους. Καὶ λοιπὸν μὴ δυνάμενοι νὰ κρίνομεν τὴν ἀλήθειαν, δὲν πιστεύομεν τοὺς ἀποδεικτικοὺς φαινομένους τῶν σωμάτων λόγους. Δεύτερον, ὅτι κἂν οἱ προβαλλόμενοι λόγοι τύχουν ἀναντίῤῥητοι κατὰ τὴν κρίσιν τῆς αἰσθήσεως, καὶ τοῦ νοῦ ὅλων ἁπλῶς τῶν ἀνθρώπων, σοφῶν, ἀσόφων, ἀπερασμένων, τωρινῶν, μελλουμένων εἰς τὸ ἄπειρον, πάλε δὲν τοὺς πιστεύομεν· ὅτι δὲν εἴμεσθε βέβαιοι διὰ τὸν ἑξῆς τρίτον λόγον.

§

Τρίτος λόγος — ὅτ' οἱ ἄνθρωποι ὄχι μόνον ἄλλοι ὡς πρὸς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὡς πρὸς αὐτοὺς ἀνόμοια κρίνουν, καὶ γνωρίζουν τὰ ἴδια πράγματα. Ἐπειδὴ οἱ αὐτοὶ τὰ αὐτὰ τὰ αἰσθάνονται, καὶ τὰ νοοῦν ἀνόμοια κατὰ διάθεσιν. Λέγω δὲ διάθεσιν τὴν κάθε μεταβολὴν τῆς ἀνθρωπίνης σωματικῆς, καὶ ψυχικῆς καταστάσεως· καθὼς τὴν ὑγείαν, καὶ ἀσθένειαν· τὸν ὕπνον, καὶ ξύπνον· τὴν ἡλικίαν· τὴν κίνησιν, καὶ στάσιν· τὴν πείναν, καὶ χόρτασιν· τὴν προπάθειαν· τὴν ἕξιν· τὴν χαρὰν, καὶ λύπην· τὴν θύμωσιν, καὶ ἀθύμωσιν· τὴν ἀγάπην, καὶ μῖ-

σος· καὶ κάθε ἄλλην γνωστὴν, ἀγνώριστην, ὀνομαστὴν, ἀνώνυμην. Καθὼς χάριν λόγου·

α΄) Κατὰ ὑγείαν, καὶ ἀσθένειαν.

Οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι, ὅταν ἔχουν δῖνον, βλέπουν, ὅτι γυρίζουν τ' ἀντικείμενα· ὅταν ὑπόσφαγμα, τὰ βλέπουν κοκκινωπά· ὅταν ἴκτερον, τὰ βλέπουν κίτρινα· ὅταν λυσσιάξουν, βλέπουν τὸ νερὸν τρομερόν· ὅταν φρενιτεύσουν, ἢ δαιμονισθοῦν, ἢ μελαγχολήσουν, βλέπουν διάφορα φαντάσματα (καθὼς καὶ ὁ μελαγχολικὸς Θασώτης τοῦ Ἀριστοτέλη ἔβλεπε πάντοτ' ἕν' ἀνθρώπινον εἴδωλον προπορευόμενον ἐμπροσθέν του)· γεροὶ ὅμως δὲν βλέπουν κανένα τέτοιον·

Πάλε οἱ ἴδιοι ἀκούουν, δαιμονισμένοι

μὲν, καὶ μελαγχολικοὶ, φωναῖς, καὶ λέξαις, καὶ ψαλμωδίαις διάφοραις· γεροὶ ὅμως ὄχι.

Ἔπειτα γεροὶ μὲν οἱ ἴδιοι αἰσθάνονται τὸ μέλι γλυκὸν, ἰκτερικοὶ δὲ πικρόν· καὶ τὰ λοιπὰ γευστὰ γεροὶ νόστιμα, καὶ ἄνοστ' ἀῤῥώστοι· καθὼς καὶ τὰ ὀσφαντά. Καὶ ἑξῆς πλῆθος ἄλλα τῶν ἀῤῥώστων αἰσθήματα, καὶ νοήματα διηγοῦνται οἱ ἰατροὶ μὲ τῶν γερῶν ἀσύμφωνα.

β') Κατὰ ὕπνον, καὶ ξύπνον.

Ὅσα εἰς τὸν ξύπνον ἀνύπαρκτα, ὑπαρκτὰ εἰς τὸν ὕπνον μᾶς φαίνονται (καθὼς διάφορα τερατόμορφα πράγματα· καὶ γιγαντίσια πηδήματα· καὶ πετάσματα· καὶ τὰ ὅμοια). Καὶ ὅσα εἰς τὸν ὕπνον τὰ κρίνομεν εὔλογα, καὶ πιθανὰ,

τὰ εὑρίσκομεν εἰς τὸν ξύπνον παράλογα, καὶ ἀπίθανα.

γ') Κατὰ ἡλικίαν.

Τὸ ἴδιον χρῶμα νέοι τὸ βλέπομεν βαθύτερον, καὶ γέροι ἀρύτερον· τὸν ἴδιον ἦχον τὸν ἀκούομεν τρανώτερον νέοι, καὶ γέροι σιγανότερον· τὰ ἴδια ὀσφαντὰ, καὶ γευστὰ νέους μᾶς φαίνονται ποιότερα, καὶ γέρους ἀποιότερα· καὶ παιδιὰ ὄντας, νομίζομεν ἡδονικὰ παιχνίδια τὰ κότζια, χάριν λόγου, ἄνδες ὄχι. Καὶ πολλὰ εἰς μὲν τὰ παιδιακά μας τὰ πιστεύομεν, εἰς δὲ τὴν ἥβην ὄχι· καὶ ἄλλα εἰς τὴν ἥβην πιστεύοντας, κατόπι τ' ἀναιροῦμεν· καὶ ἄπειρ' ἄλλ' ἀντίθετα κατὰ διάφοραις ἡλικίαις παθαίνομεν ἀδιάκοπα.

δ') Κατὰ κίνησιν, καὶ στάσιν.

Ὅταν ταξιδεύομεν εἰς ποταμὸν, ἢ θάλασσαν, βλέπομεν ὅτι κινοῦνται ἡ ὄχθες, καὶ τὰ παραθαλάσσια· ὅταν στέκομεν εἰς τὴν γῆν ὄχι.

ε΄) Κατὰ πείναν, καὶ χόρτασιν.

Τὰ ἴδια φαγητὰ μᾶς φαίνονται νόστιμα, ὅταν πεινοῦμεν· καὶ ἄνοστ', ἀφοῦ χορτάσωμεν.

ς΄) Κατὰ προπάθειαν.

Τὸ ἴδιον κρασὶ, ὅταν σταφίδαις προφάγωμεν, ἢ ξερόσυκα, μᾶς φαίνεται ξυνόν· ὅταν λεμόνι, γλυκούτζικον· ὅταν ἄλλο, ἀλλοιώτικον·

ζ΄) Κατὰ ἕξιν.

Ὁ καπνὸς, καὶ τὸ κρασὶ, καὶ πολλ' ἄλλα φαίνονται ἡδονικὰ εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ὄσφρησιν τῶν συνηθισμένων, ἀφοῦ τὰ

συνηθίσουν· πρὶν ὅμως τὰ συνηθίσουν, ἀηδέστατα.

η΄) Κατὰ χαρὰν, καὶ λύπην.

Ὅσα ὅταν λυπούμεσθε, μᾶς πειράζουν, δὲν μᾶς πειράζουν, ὅταν χαίρομέσθε· ἢ μᾶς πειράζουν μέτρια.

θ΄) Κατὰ θύμωσιν, καὶ ἀθύμωσιν.

Πολλὰ θυμωμένοι τὰ εὑρίσκομεν κατὰ λόγον· καὶ μετὰ τὸν θυμὸν παράλογα μᾶς φαίνονται· καὶ μετανοοῦμεν.

ι΄) Κατὰ ἀγάπην, καὶ μῖσος.

Πολλοὶ δι' Ἔρωτα ὡραίαις βλέπουν ταῖς ἀσχήμαις χωρὶς Ἔρωτα· ἄλλοι διὰ στοργὴν τὰ ἴδια ἐλαττώματα εἰς μὲν τὰ παιδιά τους τὰ νομίζουν προτερήματα, ἢ ἀδιάφορα· εἰς δὲ τὰ ξένα, ἀτοπήματα. Ἄλλοι διὰ φιλαυτίαν ταῖς ἴδιαις κακοή-

θειαις εἰς μὲν τοὺς ἄλλους ταῖς μ.έμφονται, εἰς δὲ τὸν ἑαυτόντους ὄχι.

Πάλε διὰ μῖσος τὴν ἀρετὴν τῶν ἐχθρῶν πολλοὶ τὴν νομίζουν ἢ μηδὲν, ἢ κακίαν· καὶ ἑξῆς.

Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ὡς πρὸς αὐτοὺς ἀνόμοια κατὰ διάθεσιν κρίνουν, καὶ γνωρίζουν τὰ ἴδια πράγματα, φανερὸν, ὅτι καὶ ἀνόμοια τοὺς φαίνονται. Ὅθεν τὸ πῶς αὐτὰ μὲν φαίνονται, τὸ πιστεύομεν, τὸ δὲ ἂν εἶναι, ἢ δὲν εἶναι, καθὼς φαίνονται, τ' ἀμφιβάλλομεν· διατὶ ἢ ὅλαις ταῖς διάθεσαις θὰ πιστεύσωμεν, ἢ καμμιάν· ὅλαις δὲν πιστεύομεν· ὅτι θὰ δεχθοῦμεν ταῖς ἀντίφασαις· καμμιὰν δὲν πιστεύομεν· ὅτι δὲν δύνομέσθε, νὰ κρίνωμεν, καὶ ν' ἀποδείξωμεν τὸ, ἂν καμμιὰ διάθεσις ἀληθεύει, καὶ τὸ, ποιὰ

εἶν' ἐκείνη. Διατὶ ὄντας ὅλ' οἱ ἄνθρωποι κατὰ φύσιν ὑποκείμενοι πάντοτε εἰς διαθεσαις ἀλλεπάλληλλαις, καὶ ζητούμενον τὸ, ἄν καμμιὰ διάθεσις ἀληθεύει, φανερὸν, ὅτι θὰ κρίνομεν πάντοτε διάθεσιν μὲ διάθεσιν, καὶ ζητούμενον ἀναπόδειχτον μὲ ζητούμενον ἀναπόδειχτον· δηλαδὴ τὸ ἀπίστευτον μὲ τὸ ἀπίστευτον εἰς τὸ ἄπειρον.

Ἐκτὸς τῆς εἰρημένης γενικωτάτης ἀπορίας, θέλοντας νὰ ἐλέγξωμεν καὶ εἰδικότερα τὴν ἀπιστίαν τῶν διαθέσεων, ἐρωτοῦμεν· τὶ λόγους ἔχουν οἱ γεροὶ, παραδείγματος χάριν, ὁποῦ πιστεύουν τὰ φαινόμενά τους ἀληθινότερ' ἀπὸ τῶν ἀῤῥώστων; Ὅσα κἰ ἂν εἰποῦν, ὅλοι τους οἱ λόγοι συγκρινόμενοι, καὶ ἀναλυόμενοι, εἰς ἕναν καὶ μόνον τύπον καταντοῦν,

τὸν, ὅτι, διὰ λόγους ὁποῦ αἰσθάνονται, καὶ νοοῦν, αἰσθάνονται, καὶ νοοῦν ὑπαρκτὰ τὰ φαινόμενά τους, τὰ δὲ τῶν ἀῤῥώστων ὄχι. Ἀλλὰ κατὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπίσης εἶν' ἀληθινὰ καὶ τὰ φαινόμενα τῶν ἀῤῥώστων, φρενητικῶν, καὶ δαιμονισμένων, καὶ μελαγχολικῶν. Ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ, διὰ λόγους, ὁποῦ αἰσθάνονται, καὶ νοοῦν, αἰσθάνονται, καὶ νοοῦν ὑπαρκτὰ τὰ φαινόμενά τους· καὶ τὰ πιστεύουν. Πάλε κατὰ τὸν λόγον τοῦτον οὔτε τὰ φαινόμενα τῶν γερῶν ἀληθινὰ δὲν εἶναι. Ἐπειδὴ οἱ ἄῤῥωστοι δὲν τὰ αἰσθάνονται, καὶ δὲν τὰ νοοῦν ὑπαρκτά. Αἰσθάνονται λόγου χάριν, καὶ νοοῦν οἱ γεροὶ ἀνθρώπους τοὺς ἀῤῥώστους ἀπὸ λυκανθρωπίαν· αὐτοὶ ὅμως οἱ ἄῤῥωστοι αἰσθάνυνται, καὶ νοοῦν

τὸν ἑαυτόν τους λύκους, καὶ ὄχι ἀνθρώπους. Αἰσθάνονται, καὶ νοοῦν οἱ γεροὶ τὸ μέλι γλυκὸν, καὶ ἄσπρον τὸ γάλα· πλὴν οἱ ἰκτερικοὶ αἰσθάνονται, καὶ νοοῦν πικρὸν ἐκεῖνο, καὶ τοῦτο κίτρινον.

Ἔπειτα τὸ αἰσθάνομαι, καὶ νοῶ δὲν ἀποδείχνει κατ' ἀνάγκην, ὅτ' εἶναι καὶ ὑπαρκτὸν τὸ αἰσθανόμενον, καὶ νοούμενον πρᾶγμα, διατὶ τὸ αἰσθάνομέσθε, καὶ τὸ νοοῦμεν τέτοιον, ἀλλ' ἁπλῶς μόνον παραστaίνει τὸ πάθημα τῆς αἰσθήσεώς μας, καὶ τοῦ νοός μας, καὶ ὄχι περισσότερον· εἰδὲ μὴ, ἀνάγκη νὰ δεχθοῦμεν ταῖς ἀντίφασαις, καὶ νὰ πιστεύσωμεν τὰ ἴδια ὑπαρκτὰ, καὶ ἀνύπαρκτα· ὑπαρκτὰ δηλαδὴ, καθότι τὰ αἰσθάνομέσθε, καὶ τὰ νοοῦμεν εἰς τὴν διάθεσιν τούτην· καὶ ἀνύταρκτα, καθότι δὲν τὰ αἰσθάνομέσθε,

καὶ δὲν τὰ νοοῦμεν εἰς τὴν ἄλλην. Καθὼς χάριν λόγου τὰ φαντάσματα τὰ φρενιτικά, καὶ δαιμονισμένα, καὶ μελαγχολικὰ ὑπαρκτὰ εἰς τὴν ἀσθένειάν μας, καὶ ἀνύπαρκτα εἰς τὴν ὑγίαν μας. Καὶ τὴν κιτρινάδα τοῦ γάλατος ὑπαρκτὴν εἰς τὸν ἴκτερον, καὶ ἀνύπαρκτην εἰς τὴν ποδάγραν· καὶ τὴν πίκραν τοῦ μέλιτος ὑπαρκτὴν εἰς τὸν ἴκτερον, καὶ ἀνύπαρκτην εἰς τὸν κεφαλόπονον· καὶ τὰ τέρατα τῶν ὀνείρων ὑπαρκτὰ εἰς τὸν ὕπνον, καὶ ἀνύπαρκτα εἰς τὸν ξύπνον, καὶ ἑξῆς τὰ λοιπά.

Ὅθεν κατὰ τοὺς εἰρημένους λόγους δὲν ἔχομεν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας τῶν φαινομένων οὔτε οἱ γεροὶ, οὔτε οἱ ἄῤῥωστοι, οὔτε οἱ ἔξυπνοι, οὔτ' ἁπλῶς ὅλ' οἱ ἄνθρωποι τῶν διαθέσεων ὅλων.

Ὥστε εἰς κάθε διάθεσιν, ὅ, τι κἰ ἂν πιστεύομεν, ἢ ὄχι, εἶναι ὑπόθεσις, καὶ ὄχι ἀπόδειξις· ἤγουν ἀμφίβολον, καὶ ὄχι βέβαιον.

Καὶ λοιπὸν διὰ τοὺς εἰρημένους τρεῖς λόγους μὴν ἔχοντας, πόθεν, καὶ πῶς νὰ βεβαιωθοῦμεν, ἂν τὰ πράγματα εἶναι, ἢ δὲν εἶναι, καθὼς φαίνονται, ἀμφιβάλλομεν. Καὶ κατὰ Σωκράτην ὁμολογοῦμεν· ὅτι τίποτε δὲν ἠξεύρομεν!

ΤΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΣΕΩΣ

ΤΕΛΟΣ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ἀλλὰ τῆς Σκεπτικῆς φιλοσοφίας τὸ τέλος θεωρητικῶς ἀποδεχόμενοι, καὶ μὲ τὸν κορυφαῖον ἠθικὸν φιλόσοφον κατὰ πάντα ὡς πρὸς τὴν πρᾶξιν συμφωνῶντας, δὲν λέγομεν, μήτε νοοῦμεν, ὅτι ἀνάγκη, καὶ τῶν ἀκαταλήπτων, καὶ ἀβεβαίων ἀρχῶν ταῖς ἐνέργειαις, καθόσον χρήσιμαις, νὰ ταῖς ἀποδοκιμάζομεν, παρ' ἁπλῶς μόνον τὴν ἀκαταληψίαν τοῦ νοὸς παίζοντας ἐδῶ, ἐκθέτομεν ἥσυχα τοὺς λόγους μας,

τὴν ἀπιστίαν τῶν αἰσθήσεων ἐλέγχοντας χωρὶς καθόλου νὰ ταράττομεν τῶν παθῶν, καὶ διαθέσεων ταῖς ὁρμαῖς!

Bayerische Staatsbibliothek München

1093

ermeier
ende nach RAL RG 49
2 Tel 08781/5
Rottenburg / L

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Christopulos, Athanasios

Lyrika

Bd.: 2

en Parisiois (1833)

P.o.rel. 8199 z-2
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10039633-0